

Innehåll

1	Sammanfattning	1
2	Inledning	4
3	Metodbeskrivning	5
4	Förändringar i genomförandet och de allmänna villkoren för fiskeriprogrammet	6
4.1	Omstrukturering av ansvariga myndigheter i Sverige	6
4.1.1	Projekt Fiskefrågor	6
4.2	Projekt LB-fisk	7
4.3	Halvtidsutvärdering	8
5	Genomförandet av fiskeriprogrammet	9
5.1	Prioriterat område 1	9
5.2	Prioriterat område 2	10
5.3	Prioriterat område 3	12
5.4	Prioriterat område 4	13
5.4.1	Specifikt om utvecklingen inom fiskeområdesgrupper, FOG	15
5.5	Prioriterat område 5	16
5.6	Betydande förändring enligt art 56	17
6	Östersjöstrategin och användningen av fiskeriprogrammet	18
6.1	Hållbart jordbruk, skogsbruk och fiske	18
6.1.1	Flaggskeppsprojektet Aquabest för en hållbar fiskodling runt Östersjön	19
6.2	Havsmiljöanslaget	19
7	Programmets finansiella genomförande	21
7.1	Finansiell ram och kontext	21
7.2	Beviljade medel	21
7.2.1	Prioriterat område 1	23
7.2.2	Prioriterat område 2	24
7.2.3	Prioriterat område 3	25
7.2.4	Prioriterat område 4	26
7.2.5	Prioriterat område 5	26
7.3	Utbetalade medel	27
7.4	Rekvirerade medel	29
7.5	Automatiska återtag, n+2	31
7.6	Uppgifter om användningen av de belopp som återkrävts	32

8	Kvalitativ analys	33
8.1	Övergripande fiskeriprogrammet	33
8.1.1	Horisontella indikatorer	35
8.2	Prioriterat område 1	36
8.3	Prioriterat område 2	39
8.4	Prioriterat område 3	41
8.5	Prioriterat område 4	44
8.5.1	Enkät till fiskeområdesgrupper	46
8.6	Prioriterat område 5	49
8.7	Resultat i förhållande till mål och kostnad	51
9	Övervakning	56
9.1	Övervakningskommittén	56
9.2	Kvalitetskontrollsystem	57
10	Utvärdering och uppföljning	59
10.1	Halvtidsutvärdering	59
10.2	Åtgärder efter halvtidsutvärderingen – handlingsplan och programändring	60
11	Information och offentlighet	64
11.1	Införandet av fiskerifrågor på Jordbruksverket	64
11.2	Jordbruksverkets webbplats	64
11.3	Ny webbplats om svenskt vattenbruk	64
11.4	Pressmeddelanden och mediebevakning	65
11.5	Kommunikation, konferenser och större möten	65
11.6	Samarbete med Havs- och vattenmyndigheten	66
12	Betydande problem och åtgärder för att lösa dem	67
12.1	Revisionsmyndighetens årliga kontrollrapport och yttrande	67
12.2	Andra betydande problem	68
13	Rekommendationer från kommissionen efter den årliga granskningen	70
14	Uppgifter om överensstämmelse med gemenskapslagstiftning	72
14.1	Förordningar och föreskrifter	72
14.2	Programdokument	72
14.3	Handläggningsrutiner och blanketter	73
15	Komplementaritet med andra instrument	74
	Bilaga 1. Tabeller över länsvis stödfördelning	75

Figur- och tabellförteckning

Figur 1. Beviljade medel i procent av EFF-ramen för de olika prioriterade områdena	22
Figur 2. Beviljade EFF-medel i procent av EFF-ramen för respektive åtgärd	23
Figur 3. Beviljade EFF-medel i procent av EFF-ramen för respektive åtgärd	24
Figur 4. Fördelat till länen inom prioriterat område 2	25
Figur 5. Beviljade EFF-medel i procent av EFF-ramen för respektive åtgärd	26
Figur 6. Andel utbetalda medel av ram, EFF-stöd	29
Figur 7. Länsfördelning antal stöd, hela programmet	34
Figur 8. Länsfördelning andel stöd, hela programmet	34
Figur 9. Länsfördelning utbetalda medel, SEK, hela programmet	34
Figur 10. Frekvensfördelning för EU-delen av stödbelopp (SEK) inom hela programmet, prioriterat område 1–5	34
Figur 11. Ackumulerad andel stöd under vissa beloppsgränser inom hela programmet, prioriterat område 1–5	35
Figur 12. Länsfördelning antal stöd, PO1	37
Figur 13. Länsfördelning andel stöd, PO1	37
Figur 14. Länsfördelning utbetalda medel, SEK, PO1	37
Figur 15. Frekvensfördelning för EU-delen av stödbelopp (SEK) inom prioriterat område 1	38
Figur 16. Ackumulerad andel stöd under vissa beloppsgränser inom prioriterat område 1	38
Figur 17. Länsfördelning antal stöd, PO2	40
Figur 18. Länsfördelning andel stöd, PO2	40
Figur 19. Länsfördelning utbetalda medel, SEK, PO2	40
Figur 20. Frekvensfördelning för EU-delen av stödbelopp (SEK) inom prioriterat område 2	41
Figur 21. Ackumulerad andel stöd under vissa beloppsgränser inom prioriterat område 2	41
Figur 22. Länsfördelning antal stöd, PO3	42
Figur 23. Länsfördelning andel stöd, PO3	42
Figur 24. Länsfördelning utbetalda medel, SEK, PO3	42
Figur 25. Frekvensfördelning för EU-delen av stödbelopp (SEK) inom prioriterat område 3	43
Figur 26. Ackumulerad andel stöd under vissa beloppsgränser inom prioriterat område 3	43
Figur 27. Fiskeområdesgrupper inom PO4	45
Figur 28. Frekvensfördelning för EU-delen av stödbelopp (SEK) inom prioriterat område 4	45

Figur 29. Ackumulerad andel stöd under vissa beloppsgränser inom prioriterat område 4.....	46
Figur 30. Länsfördelning antal stöd, PO5.....	50
Figur 31. Länsfördelning andel stöd, PO5.....	50
Figur 32. Länsfördelning utbetalda medel, SEK, PO5.....	50
Figur 33. Frekvensfördelning för EU-delen av stödbelopp (SEK) inom prioriterat område 5.....	50
Figur 34. Ackumulerad andel stöd under vissa beloppsgränser inom prioriterat område 2.....	51
Tabell 1. Översikt över ansökningar inom fiskeriprogrammet, från programperiodens början till och med utgången av år 2011	9
Tabell 2. Resultat av slutförda ärenden inom investeringar ombord och selektivitet	10
Tabell 3. Projekt och medel från havsmiljöslaget som beviljats under år 2011 ...	20
Tabell 4. Fördelning av beviljade medel mellan de prioriterade områdena, euro.....	21
Tabell 5. Förhållandet mellan EU-medel och svenska offentliga medel av beviljade medel, euro	22
Tabell 6. Summa beviljade medel per åtgärd, euro.....	23
Tabell 7. Summa beviljade medel per åtgärd, euro.....	24
Tabell 8. Summa beviljade medel per åtgärd, euro.....	25
Tabell 9. Summa beviljade medel, euro.....	26
Tabell 10. Summa beviljade medel, euro.....	27
Tabell 11. Utbetalade medel för perioden 2007–2011, euro.....	27
Tabell 12. Utbetalade medel för år 2011, euro.....	27
Tabell 13. Utbetalade medel för prioriterat område 1 och perioden 2007–2011, euro	28
Tabell 14. Utbetalade medel för prioriterat område 2 och perioden 2007–2011, euro	28
Tabell 15. Utbetalade medel för prioriterat område 3 och perioden 2007–2011, euro	28
Tabell 16. Summan av de attesterade stödberättigande utgifter som betalats i regioner som inte omfattas av konvergensmålet, euro, 2007-01-01–2011-08-31	30
Tabell 17. Summan av de attesterade stödberättigande utgifter som betalats i regioner som inte omfattas av konvergensmålet, euro, 2011-01-01–2011-08-31	31
Tabell 18. Kvinnor i fiskerinäringen.....	35
Tabell 19. Resultatindikatorer prioriterat område 1	36
Tabell 20. Resultatindikatorer prioriterat område 2.....	39

Tabell 21. Resultatindikatorer prioriterat område 3.....	41
Tabell 22. Resultatindikatorer prioriterat område 4.....	44
Tabell 23. Antal utbetalda stöd och utbetalda medel, fiskeområdesgrupper	44
Tabell 24. Resultatindikatorer prioriterat område 5.....	49
Tabell 25. Resultatindikatorer som mäts i antal slutförda åtgärder	51
Tabell 26. Hittills beviljade åtgärder i relation till målen för 2015	52
Tabell 27. Beräknad kostnad för programmets resultatmål baserat på genomsnittlig kostnad för hittills slutförda åtgärder	53
Tabell 28. Hur mycket medel som avsatts för åtgärder som bidrar till resultatindikatorerna i förhållande till hur mycket medel som betalats ut totalt ...	53
Tabell 29. Antalet kvarvarande åtgärder som behövs för att nå resultatmålen för 2015 samt vad dessa skulle kosta baserat på medianvärdet av stödbelopp från slutförda åtgärder	54
Tabell 30. Summerade kostnader för samtliga resultatindikatorer som baseras på insatser från åtgärder inom samma prioriterade område.....	54

Bilaga 1

Tabell 1. Antal stöd och totalt belopp (EFF-del).....	75
Tabell 2. Antal stöd och totalt belopp (EFF-del); prioriterat område 1	76
Tabell 3. Antal stöd och totalt belopp (EFF-del); prioriterat område 2.....	77
Tabell 4. Antal stöd och totalt belopp (EFF-del); prioriterat område 3.....	78
Tabell 5. Antal stöd och totalt belopp (EFF-del); Fiskeområdesgrupper.....	78
Tabell 6. Antal stöd och totalt belopp (EFF-del); prioriterat område 5.....	79

1 Sammanfattning

Den Europeiska fiskerifonden, EFF, fastställer villkor och förutsättningar för stöd till fiskerinäringen för perioden 2007–2013. Stöden hanteras genom program. Det svenska fiskeriprogrammet har en budget på ca 55 miljoner euro (490 miljoner kr) EFF-medel från EU och förutsätter en nationell medfinansiering på 50 miljoner euro (450 miljoner kronor). Programmets mål är att

- kapaciteten i den svenska fiskeflottan ska minska så att fiskeansträngningen anpassas till en långsiktigt hållbar beståndssituation
- lönsamheten i fiskerinäringen ska öka
- främja sysselsättning på landsbygden i anslutning till fiskerinäringen
- de negativa miljöeffekterna orsakade av svensk fiskerinäring ska minska
- bidra till hållbar miljö och naturliga fiskbestånd

Totalt har 1 642 ansökningar om stöd kommit in under programperioden. Av dessa har 903 ansökningar beviljats och 581 av dessa har redan slutförts.

Från programperiodens början fram till och med 2011 års utgång har totalt drygt 36 miljoner euro (329 miljoner kronor) EFF-medel beviljats. Motsvarande svenska offentliga medel som har beviljats är 32 miljoner euro (290 miljoner kronor). Andelen beviljade stöd motsvarar 67 % av den totala EFF-ramen för programperioden. Om man skulle ha en jämn beviljandetak av medlen under hela programperioden skulle motsvarande 71 % ha beviljats vid utgången av 2011. Om hänsyn tas till de medel som har fördelats till länen är motsvarande andel 71 %. Programmet har därmed ett bra genomförande.

Utbetalade EFF-medel under programperioden är totalt knappt 24 miljoner euro. Drygt 20 miljoner euro har betalats ut i svenska offentliga medel. Totalt har därmed medel motsvarande 47 % av EFF-ramen betalats ut. Om man skulle ha en jämn utbetalningstakt av medlen under hela programperioden skulle motsvarande 56 % ha betalats ut vid utgången av 2011. Sverige har utgiftsdeklarerat för ca 21,2 miljoner euro.

För varje prioriterat område finns specifika resultatindikatorer. En del av resultatindikatorerna mäts i antal slutförda åtgärder. Sett till måluppfyllnad (delmål för 2010) avseende antal slutförda åtgärder är utfallet lågt. Det är endast inom prioriterat område 3 för ökat skydd och utveckling av akvatiska resurser som delmålet för 2010 har uppnåtts. Inom prioriterat område 5 för antalet informationsåtgärder har målet nästan uppnåtts. En prognos av framtida måluppfyllnad baserad på hittillsvarande utvecklingstakt och hittills beviljade ansökningar visar att den förväntade måluppfyllnaden för 2015 också blir låg. De hittills beviljade ansökningarna kommer inte att bidra tillräckligt för att målen för 2015 ska nås ens när dessa åtgärder är slutförda. De medel som avsatts för åtgärder som bidrar till att nå målen för resultatindikatorerna har hittills utgjort en mindre andel av de totala utbetalade stödbeloppen i förhållande till hur mycket medel som har betalats ut totalt. Ett tydligt undantag är åtgärder för skydd och utveckling av akvatiska resurser inom prioriterat område 3. Här har ca 87 % av de utbetalade medlen gått till åtgärder som är kopplade till denna resultatindikator, vilket även resulterat i uppfyllelsen av delmålet. Trots att de beräknade kostnaderna för måluppfyllnad

inte täcks för samtliga åtgärder kan vi ändå konstatera att behoven av stödmedel ryms inom varje enskilt prioriterat område. Analysen visar att måluppfyllnad inte begränsas av kvarvarande medel inom respektive prioriterat område. Eventuella problem att nå slutmålen kommer istället att främst bero på hur stor andel av de framtida beviljade åtgärderna som bidrar till de resultatindikatorer som skattas utifrån antalet slutförda åtgärder.

Under 2011 har ansvaret för förvaltande myndighet och attesterande myndighet flyttats. Fiskeriverket var förvaltande och attesterande myndighet till och med 30 juni 2011. Jordbruksverket tog över som förvaltande och attesterande myndighet från och med 1 juli 2011. Under året har ändringar gjorts i den svenska förordningen och i föreskrifterna som är knutna till hanteringen av stöd ur Europeiska fiskerifonden och fiskeriprogrammet. Ändringarna har gjorts till följd av omstruktureringen av de ansvariga myndigheterna.

För att samordna och genomföra införandet av de nya arbetsuppgifterna startade Jordbruksverket projektet Fiskefrågor. Projektet avslutade sitt arbete den 30 juni 2011. Målet med projektet var: ”Ett lyckosamt införande av fiskefrågorna där synergieffekter ska tillvaratas. Externa intressenter ska inte påverkas negativt av myndighetsförändringen.”

Under hösten 2011 har ett arbete påbörjats för att likrikta processerna för fiskeriprogrammet och landsbygdsprogrammet – projekt LB-fisk. Detta är ett led i att ta vara på synergieffekter mellan kompetensområdena fiskeri och landsbygdsutveckling och att kunna använda befintlig organisationsstruktur och verksamhetsprocesser i fråga om stödhantering, utbetalningar och budgethantering. Syftet med projektet är att underlätta, effektivisera och kvalitetssäkra handläggningen av stöd inom fiskeriprogrammet för länsstyrelserna och för Jordbruksverket. Det rör sig t.ex. om att lägga över hanteringen i Jordbruksverkets IT-baserade handläggningssystem, LB-systemet.

Resultatet från de revisioner, som Ekonomistyrningsverket i sin roll som revisionsmyndighet och granskningsenheten på Jordbruksverket i sin roll som attesterande myndighet har genomfört tyder på att det finns ett behov av att ändra vissa handläggningsrutiner och utveckla ett IT-baserat handläggarsystem för att underlätta för länsstyrelserna att genomföra korrekt handläggning av utbetalningsärenden. Detta sker genom projekt LB-fisk.

Det finns indikationer på att en del länsstyrelser inte anser sig ha tillräckligt med resurser för att kunna prioritera handläggningen av fiskeområdenas ärenden (prioriterat område 4) på ett sådant sätt så att det relativt komplexa samarbetet mellan de 14 fiskeområdena och de 11 handläggande länen samt Jordbruksverket som ansvarig nationell myndighet kan optimeras. Resultatet är långa handläggningstider som motverkar det lokala engagemanget och riskerar en undermålig utnyttjandegrad av prioriterat område 4. Detta är å ena sidan allvarligt, eftersom utnyttjandet i denna del av fonden redan idag ligger efter betydligt jämfört med den gångna tiden i programperioden. Å andra sidan är dock fiskeområdesgrupperna positiva och ser möjligheter att kunna nyttja sina medel och nå verksamhetsmålen före programavslutet. De största utmaningarna för fiskeområdesgrupperna anses vara: a) den administrativa bördan med fungerande kontorsverksamhet; b) problem att få tillstånd projekt baserat på de projektidéer som finns; c) att hitta

offentlig medfinansiering till projekten. Ytterligare ett bekymmer för fiskeområdena är att de har svårt att klara driften av fiskeområdet på 10 procent av sin budget.

Det finns också vissa problem generellt med medfinansieringen till fiskeriprogrammet.

Under våren 2011 gjorde Ramböll Management Consulting en halvtidsutvärdering av fiskeriprogrammet. Det huvudsakliga syftet var att redogöra för de resultat som hittills har uppnåtts inom programmet och att dra lärdomar från de insatser som genomförts för att få fram förslag till förändringar i programmets fortsatta innehåll. Utvärderingen visar att programmet har nått sin målgrupp, hållit god styrfart och därmed har goda förutsättningar för att fördela de medel som finns idag. Programmet har främst bidragit till det övergripande målet att minska kapaciteten i den svenska fiskeflottan. Därmed har det troligtvis också bidragit positivt till en hållbar miljö och naturliga fiskbestånd.

Till följd av resultaten och rekommendationerna i halvtidsutvärderingen har Jordbruksverket tagit fram en handlingsplan. Syftet är att ytterligare förbättra utnyttjandet och måluppfyllelsen av fiskeriprogrammet. I fullföljandet av handlingsplanen samarbetar Jordbruksverket med länsstyrelserna. Jordbruksverket tog i samråd med landsbygdsdepartementet fram ett förslag till ändring av fiskeriprogrammet. Programändringen består främst i att stänga åtgärderna *definitivt upphörande av fiskeverksamhet, tillfälligt upphörande av fiskeverksamhet och omställning av fiskefartyg*, att ändra prioriteringar för prioriterat område 1 och 2 i fiskeriprogrammet samt redaktionella ändringar till följd av omstruktureringen av myndigheter. Övervakningskommittén fattade beslut att bifalla programändringen vid sitt möte 11 oktober 2011. Efter att regeringsbeslut tagits den 8 december 2011 skickade Sverige in programändringen till kommissionen via SFC2007 den 19 december 2011. Kommissionen tog beslut den 23 maj 2012, C(2012) 3318 final, om att godkänna programändringen.

2 Inledning

Den Europeiska fiskerifonden (EFF) fastställer villkor och förutsättningar för stöd till fiskerinäringen för perioden 2007–2013. Det operativa programmet för fiskerinäringen (i fortsättningen benämnt fiskeriprogrammet) har en total budget på ca 490 miljoner kronor EU medel, vilka ska matchas med svenska medel. Fiskeriprogrammets program mål är att:

- Kapaciteten i den svenska fiskeflottan ska minska så att fiskeansträngningen anpassas till en långsiktigt hållbar beståndssituation
- Lönsamheten i fiskerinäringen ska öka
- Främja sysselsättning på landsbygden i anslutning till fiskerinäringen
- De negativa miljöeffekterna orsakade av svensk fiskerinäring ska minska
- Bidra till hållbar miljö och naturliga fiskbestånd

I fiskeriprogrammet är målsättningen att insatser som bidrar till en hållbar utveckling av fiskerinäringen prioriteras. Det rör sig om hållbar tillväxt genom miljö och sysselsättningsaspekter, utbildningsinsatser, nyrekrytering och jämställdhet. Visionen för fiskeriprogrammet är således ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart fiske. Visionen om ett hållbart fiske innebär att:

- skapa en balans mellan fiskeresursen och flottans kapacitet
- stimulera en långsiktig företagsekonomisk lönsamhet
- bidra till en hållbar utveckling av landsbygden
- bidra till att uppnå miljömålen (främst Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt Levande kust och skärgård samt Ett rikt växt- och djurliv)
- bidra till en ökad jämställdhet

Målgrupper för programmet är ägare till fartyg av olika storlek och art, företagare inom vattenbruk och inom beredningsindustrin, kommuner samt andra offentliga organisationer, myndigheter och länsstyrelser, branschorganisationer, producentorganisationer, intresseorganisationer m.fl.

Fram till 30 juni 2011 var Fiskeriverket förvaltande och attesterande myndighet för den Europeiska fiskerifonden, EFF. Då lades Fiskeriverket ned och ansvaret gick över till Jordbruksverket, som blev förvaltande och attesterande myndighet. Ekonomistyrningsverket (ESV) är revisionsmyndighet. Det gäller både för perioden före och efter 1 juli 2011.

3 Metodbeskrivning

Stöd3 och Fiskebanken är datalagringssystem som används av Jordbruksverket vid handläggning, uppföljning och utvärdering av ärenden inom det svenska fiskeriprogrammet. Dessa system uppdateras dagligen. Inför framtagandet av årsrapporten för fiskeriprogrammet 2011 skapade Jordbruksverket vid årsskiftet 2011/2012 en låst "ögonblicksbild" av Fiskebanken. Detta säkerställer att samtliga involverade i arbetet med årsrapporten har arbetat med ett gemensamt dataunderlag där inga ärenden kan uppdateras eller ändra status under arbetets gång.

Samtliga beräkningsunderlag som avser utfall av indikatorer för stödärenden inom fiskeriprogrammet liksom uppgifter om beviljade medel är hämtade från denna låsta version av Fiskebanken. Uppgifter om utbetalade medel är hämtade från den ordinarie versionen av Fiskebanken, eftersom dessa uppgifter behövde synkroniseras med kompletterande uppgifter i början av januari 2012. Uppgifter om rekvirerade medel är hämtade från underlagen till inskickade utgiftsdeklarationer.

I avsnitten om beviljade medel används valutakursen 9 kr för omvandling av SEK till euro. Det är en fast valutakurs som har använts i rapporteringen av beviljade medel i fiskeriprogrammet under hela programperioden. I avsnitten om utbetalda medel och rekvirerade medel används den valutakurs som gäller den specifika månad som utbetalning av medel skett.

4 Förändringar i genomförandet och de allmänna villkoren för fiskeriprogrammet

4.1 Omstrukturering av ansvariga myndigheter i Sverige

Under 2011 har förändringar gjorts i genomförandet av fiskeriprogrammet. Ansvar för förvaltande myndighet och attesterande myndighet har flyttats. Fiskeriverket var förvaltande och attesterande myndighet till och med 30 juni 2011. Jordbruksverket tog över som förvaltande och attesterande myndighet från och med 1 juli 2011. Samtidigt bildades den nya Havs- och vattenmyndigheten, HaV. HaV har övertagit huvuddelen av Fiskeriverkets tidigare uppgifter liksom uppgifter som Naturvårdsverket tidigare ansvarat för inom havs- och vattenmiljöområdet. Men bland annat förvaltning av fiskerifonden och genomförandet av fiskeriprogrammet överfördes alltså till Jordbruksverket.

4.1.1 Projekt Fiskefrågor

För att samordna och genomföra införandet av de nya arbetsuppgifterna startade Jordbruksverket ett projekt i september 2010 – projekt Fiskefrågor. Projektet avslutade sitt arbete den 30 juni 2011. Målet med projektet var: ”Ett lyckosamt införande av fiskefrågorna där synergieffekter ska tillvaratas. Externa intressenter ska inte påverkas negativt av myndighetsförändringen.”

En förutsättning för ett lyckosamt införande var att ha ett nära samarbete med Fiskeriverket, HaV samt länsstyrelserna. Myndigheterna var representerade i styrgruppen för projektet och träffades regelbundet under projekttiden. Projektet omfattade fyra områden och ett antal stödjande funktioner:

1. Förvaltningen av fiskeriprogrammet
2. Vattenbruk i ett helhetsperspektiv
3. Främjande av fritidsfiske
4. Marknad, handel och konsumentfrågor

Inom varje område har det funnits arbetsgrupper med personal från olika berörda avdelningar och enheter på Jordbruksverket. I flera grupper har också personal från Fiskeriverket och länsstyrelserna medverkat. Det har också under arbetets gång varit mycket kontakter med bl.a. olika branschorganisationer. En projektledare har ansvarat för samordningen och uppföljningen av arbetet. Projektet föreslog bland annat en lämplig organisatorisk lösning för de nya arbetsuppgifterna. Kraven för den nya organisationen var att den skulle ta vara på synergieffekter och vara effektiv.

Område förvaltningen av fiskeriprogrammet

I arbetsgruppen har ingått ett tiotal personer från landsbygds-, stöd-, kund- och kontrollavdelningen på Jordbruksverket. Dessutom har personal från Fiskeriverket och länsstyrelsen deltagit i gruppens arbete. Gruppen har svarat för följande uppgifter:

- En övergripande utredning av processen för fiskeriprogrammet med förslag om fysisk placering av uppgifter. I samband härmed har det också varit möten med Ekonomistyrningsverket.
- Gruppen har haft ett antal frågor som också berört andra arbetsgrupper i projektet. Dessa handlade framförallt om IT , ekonomi och information.
- En uppdatering har påbörjats av styrande dokument.
- Gruppen har också lämnat synpunkter i samband med remisserna på förslagen till förordningsändringar, m.m. och ansvarat för uppdateringen av de föreskrifter som berör fiskeriprogrammet.
- En uppdatering av handlägningsrutinerna för förvaltande myndighet och attesterande myndighet har påbörjats. Arbetet inleddes med workshops tillsammans med Fiskeriverket och länsstyrelserna.
- Gruppen har vidare haft telefon- och webbkonferenser med länsstyrelserna. Vid konferenserna presenterades de uppgifter gruppen hade och övergripande information lämnades om hur Jordbruksverket avsåg att hantera förvaltningen av fiskeriprogrammet.

4.2 Projekt LB-fisk

Under hösten 2011 har ett arbete påbörjats för att likrikta processerna för fiskeriprogrammet och landsbygdsprogrammet – projekt LB-fisk. Detta är ett led i att ta vara på synergieffekter mellan kompetensområdena fiskeri och landsbygdsutveckling samt att kunna använda befintlig organisationsstruktur och verksamhetsprocesser i fråga om stödhantering, utbetalningar och budgethantering. Syftet med projektet LB-fisk är att underlätta, effektivisera och kvalitetssäkra handläggningen av stöd inom fiskeriprogrammet för länsstyrelserna och för Jordbruksverket. Det rör sig t.ex. om att lägga över hanteringen i Jordbruksverkets IT-baserade handläggningssystem, LB-systemet, i stället för det registreringssystem som Fiskeriverket hade, Stöd 3.

Stöd inom fiskeriprogrammet handläggs på länsstyrelserna, av fiskeområdesgrupper (FOG) och av Jordbruksverket. Handläggningen på länsstyrelserna och på fiskeområdesgrupperna har varit helt manuell. All registrering har gjorts av Fiskeriverket i registreringssystemet STÖD 3. Detta har inneburit en i vissa delar ineffektiv hantering, eftersom ärenden har skickats fram och tillbaka i pappersformat mellan myndigheterna. STÖD 3 saknar också vissa väsentliga kontroller. Det finns inte heller någon versionshantering av ärenden.

En övergång till hantering av ärendena i LB-systemet ger både en effektivisering i handlägningsprocessen och ökad kvalitetssäkring. Detta sker genom att

- handläggningen effektiviseras genom en tydligare process
- ärenden inte behöver skickas mellan myndigheter för att registreras
- alla handläggare får ett systemstöd för sin handläggning
- ärendena versionshanteras i systemet, vilket ger en säker verifieringskedja
- det blir möjligt att hantera och följa upp budgeten för fiskeriprogrammet i IT-systemet.

I projektet ingår att ta fram nya beslutsmallar och att utbilda handläggare internt

på Jordbruksverket och på länsstyrelserna i det nya arbetssättet. Projektet fortsätter att arbeta under 2012.

4.3 Halvtidsutvärdering

Under 2011 har en halvtidsutvärdering genomförts av fiskeriprogrammet, läs vidare under avsnitt 10.1.

5 Genomförandet av fiskeriprogrammet

Denna del beskriver genomförandet av fiskeriprogrammet i kvantitativa termer. En redogörelse görs för antal ansökningar som har kommit in, antal beviljade ansökningar och antal slutförda projekt. Goda exempel på projekt beskrivs under flera av avsnitten. Nedan finns en översikt över ansökningar inom fiskeriprogrammet och deras status.

Tabell 1. Översikt över ansökningar inom fiskeriprogrammet, från programperiodens början till och med utgången av år 2011

	Inkomna ansökningar	Beviljade ansökningar	Slutförda ansökningar
Prioriterat område 1	596	345	240
Prioriterat område 2	439	236	171
Prioriterat område 3	311	141	95
Prioriterat område 4	174	86	15
Prioriterat område 5	122	95	60
Totalt	1 642	903	581

5.1 Prioriterat område 1

Målsättningen med stöd inom det prioriterade området är att anpassa fiskeansträngningen till beståndssituationen samt förbättra lönsamheten i berörda företag. Stöd kan lämnas för åtgärderna *definitivt upphörande av fiskeverksamhet, tillfälligt upphörande av fiskeverksamhet, investeringar ombord och selektivitet, småskaligt kustfiske* och *socioekonomisk kompensation*.

Enligt fiskeriprogrammet ska följande prioriteras:

- Skrotning av fartyg för att minska kapaciteten i fiskeflottan
- Åtgärder som ökar lönsamheten i det småskaliga kustfisket
- Socioekonomiska åtgärder, särskilt för att öka yrkesmässiga kunskaper hos yngre fiskare
- Selektivt fiske och förebyggande av skador orsakade av vilda predatorer
- Förbättrad arbetsmiljö, säkerhet, produktkvalitet och hygien ombord

Vid utgången av år 2011 hade totalt 596 ansökningar kommit in inom det prioriterade området, varav 345 hade beviljats och 240 var slutförda. Det har varit ett högt ansökningstryck inom framför allt åtgärderna *investeringar ombord och selektivitet* och *socioekonomisk kompensation*.

Läget vid utgången av år 2011 uppdelat per åtgärd

Inom åtgärden *definitivt upphörande av fiskeverksamhet* har 76 ansökningar kommit in, varav 31 har beviljats. Totalt har 30 fartyg slutfört åtgärden. Ett av ärendena avsåg omställning till annan verksamhet och 29 ärenden avsåg skrotning av fartyg. De genomförda skrotningarna har lett till en minskning med 2 466 bruttoregisterton (BT) och 9590 kilowatt (kW).

Inom åtgärden *tillfälligt upphörande av fiskeverksamhet* har totalt tre ansökningar kommit in och två ärenden har beviljats stöd och slutförts. Dessa avsåg torskfiskestopp i Östersjön vilket har lett till att 600 fiskefartyg har fått ersättning inom åtgärden.

Inom åtgärden *investeringar ombord och selektivitet* har 348 ansökningar kommit in. Det har varit ett stort söktryck inom denna åtgärd. 201 ärenden har beviljats. Några exempel på vad stöden har gått till är investeringar i selektiva redskap, motorbyten, livflottar, säkerhetsutrustning och brandsläckningssystem. 154 ärenden har slutförts. De flesta har handlat om fartyg som genomfört förbättringar av säkerheten ombord, se fullständig tabell nedan för resultat av slutförda ärenden inom investeringar ombord och selektivitet.

Tabell 2. Resultat av slutförda ärenden inom investeringar ombord och selektivitet

Åtgärdstyp	Resultat av slutförda ärenden
Antal fiskefartyg som genomfört förbättringar av säkerheten ombord	101
Antal fiskefartyg som genomfört förbättringar av arbetsvillkoren	12
Antal fiskefartyg som genomfört förbättringar av hygien	1
Antal fiskefartyg som genomfört förbättringar av produktkvaliteten	10
Antal fiskefartyg som genomfört förbättringar av energieffektiviteten	1
Antal fiskefartyg som genomfört förbättringar av selektiviteten	11
Antal fiskefartyg som genomfört motorbyte	17
Antal fiskefartyg som ersatt fiskeredskap	0
Antal fiskefartyg som genomfört andra investeringar ombord på fiskefartyg och selektivitet	1
Summa	154

Inom åtgärden *småskaligt kustfiske* har 29 ansökningar kommit in och 5 ansökningar har beviljats totalt. Ansökningarna avsåg bland annat stöd för utbildningar, ismaskiner, sjöbodas, ombyggnation av landningshamn. Tre ärenden har slutförts. Två av dessa stöd har gått till säkerhetsutbildningar, och ett stöd har gått till sälsäkra fiskeredskap.

Inom åtgärden *socioekonomisk kompensation* har 140 ansökningar kommit in, 106 ansökningar har beviljats, varav 51 har slutförts. De slutförda ärendena har bland annat lett till att fiskare har gått utbildningar och förbättrat sina yrkeskunskaper, fått avgångsvederlag i samband med avveckling och diversifierat sin verksamhet. Två stöd har betalats ut till fiskare under 40 år, vilket innebär att bidrag på totalt 555 000 kronor har gått till att främja förnyring inom fiskerinäringen.

5.2 Prioriterat område 2

Målsättningen med stöd inom det prioriterade området är att utveckla livskraftiga företag som kan producera livsmedel av hög kvalitet och skapa sysselsättning under miljömässigt goda former. Stöd kan lämnas för *åtgärder för produktiva investeringar i vattenbruk, miljövärdande åtgärder inom vattenbruket, åtgärder för folkhälsa, åtgärder för djurhälsa, inlandsfiske och investeringar i beredning och saluföring.*

Enligt fiskeriprogrammet ska särskilt prioriteras:

- Ökad lönsamhet i näringen
- Införande av ny produktionsteknologi
- Införande av teknik som minskar miljöpåverkan
- Förebyggande av skador orsakade av vilda predatorer

Vid utgången av år 2011 hade totalt 439 ansökningar kommit in inom det prioriterade området, varav 236 hade beviljats och 171 var slutförda. Det har funnits ett stort intresse för framför allt *åtgärder för produktiva investeringar i vattenbruk* samt för åtgärden *investeringar i beredning och saluföring*.

Läget vid utgången av år 2011 uppdelat per åtgärd

Inom *åtgärder för produktiva investeringar i vattenbruk* har totalt 149 ansökningar kommit in och 96 ärenden har beviljats stöd. 61 ärenden har slutförts. Av dessa har 18 handlat om ökning av produktionskapacitet till följd av nya produktionsanläggningar, 40 om produktionsförändringar på grund av utvidgning eller modernisering av befintlig anläggning och tre har handlat om att öka antalet fiskyngel från kläckeri. Exempel på investeringar är utrustning för musselodling, fiskuppfödningsskassar, landbaserad torskodling, tak över fiskbassäng, nybyggnation av dammar, lokal för ostronkläckeri, förbättring av slakt- och småfiskhantering samt foderautomater.

Inom *åtgärden miljövärdande åtgärder inom vattenbruket* har endast ett ärende kommit in under programperioden, vilket visar att söktrycket har varit svagt inom denna åtgärd. Ärendet har beviljats men det är inte slutfört ännu. Det handlar om en musselodling i Östersjön.

Även inom *åtgärder för folkhälsa* och *åtgärder för djurhälsa* har söktrycket varit svagt. Inga ärenden har kommit in inom *åtgärder för folkhälsa*. Ett ärende har kommit in inom *åtgärder för djurhälsa*, men detta har inte beviljats. Inga ärenden har slutförts under programperioden inom någon av de två åtgärderna.

Inom åtgärden *inlandsfiske* har totalt 65 ansökningar kommit in, 40 ärenden har beviljats och 29 har slutförts fullt ut. Dessa har resulterat i att 6 stödmottagare har genomfört investeringar för omställning eller modernisering av fartyget, 4 har investerat i uppbyggnad av anordningar för inlandsfiske och 19 har investerat i utvidgning, utrustning och modernisering av anordningar för inlandsfiske. Exempel på investeringar är sjöbodar och förråd för fiskeredskap, lastmaskiner, arbetsmaskiner, frysutrustning, ismaskiner, containrar, emballageförvaring och motorbyten.

Det har varit ett stort intresse för åtgärden *investeringar i beredning och saluföring*. 223 ansökningar har kommit in, 99 ärenden har beviljats och 81 ärenden har slutförts. 41 av dessa har lett till en ökning av beredningskapaciteten, 38 till nybyggnation, utbyggnad eller modernisering av beredningsenheten och två till modernisering av befintliga saluföringsanläggningar. Det finns flera goda exempel på investeringar som har resulterat i att bland annat fler företag har fått bättre hygien- och arbetsförhållanden och bättre miljöförhållanden. Exempel på investeringar i beredning och saluföring är frysrum, sorteringsmaskin, upptinningslinje, produktion av färdigrätter, kompressorer, lokaler för fiskhantering, förpackningsmaskiner, ismaskiner, miljöstation, lastbrygga och spårbarhetssystem för fryst fisk.

5.3 Prioriterat område 3

Målsättningen med stöd inom det prioriterade området är bland annat utveckling av innovativa metoder och förbättrade kunskaper, förbättra förutsättningarna för naturliga fiskbestånd och utveckling av det småskaliga kustfisket. Stöd kan lämnas för åtgärderna *gemensamma insatser, skydd och utveckling av den akvatiska faunan och floran, fiskehamnar och landningsplatser, utveckling av nya avsättningsmöjligheter och reklamkampanjer, pilotprojekt och omställning av fiskerifartyg*. Åtgärderna ska vara av en sådan art att resultaten kommer fler än enskilda fiskare eller företag till del.

Enligt fiskeriprogrammet ska särskilt prioriteras:

- Åtgärder avseende innovativa metoder och förbättrad kunskap
- Skydd av akvatisk fauna och flora
- Restaurering och bättre förutsättningar för naturliga bestånd
- Miljövänliga investeringar i fiskehamnar
- Åtgärder som förbättrar kvalitet, hälsa och spårbarhet samt livsmedelssäkerheten
- Främjande av partnerskap och dialog mellan fiskare, andra aktörer och forskare
- Främjande av fiskkonsumtion
- Utbildningsinsatser för behoven hos såväl kvinnor som män

Vid utgången av år 2011 hade totalt 311 ansökningar kommit in inom det prioriterade området, varav 141 hade beviljats och 95 var slutförda. *Gemensamma insatser, fiskehamnar och landningsplatser* samt *utveckling av nya avsättningsmöjligheter och reklamkampanjer* är de åtgärder där ansökningstrycket har varit störst.

Läget vid utgången av år 2011 uppdelat per åtgärd

Inom åtgärden *gemensamma insatser* har 87 ansökningar kommit in, 43 ärenden har beviljats och 28 har slutförts. Exempel på insatser är draggning av spökgarn, bildande av producentorganisationer, utveckling av fiskemetoder för bättre selektivitet, utbildningar och spårbarhet för fisk.

Ett exempel på avslutat projekt som har nått goda resultat handlar om kräftfiske med ristförsedd trål. Projektet heter ”Utveckling av selekterande trålar”. Genom en ny uppfinning har arbetsmiljön för yrkesfiskaren förbättrats samtidigt som bifångsterna halverats. Den nya selektionenheten karakteriseras av enkelhet i sin utformning och består av mjukt material, vilket tar bort de farliga arbetsmoment som dagens hårda fyrkantiga metallrist utsätter fiskaren för. Vid provfiskningar i Kattegatt och Skagerrak med två trålar intill varandra har det visat sig att i den trål som haft det nya selektionssystemet har bifångsten av fisk halverats.

Inom åtgärden *skydd och utveckling av den akvatiska faunan och floran* har 43 ansökningar kommit in och 24 ärenden har beviljats stöd. Stöd har getts för till exempel restaurering och nyanläggande av lekområden, återställning av vandringstvågar, fiskevårdsplaner, fiskvägar och fiskpassager, utsättning av ål, miljööterställning, laxtrappor och fisk- och biotopvård. 11 av dessa ärenden har slutförts.

Inom åtgärden *fiskehamnar och landningsplatser* har 63 ärenden kommit in, 22 har beviljats och 14 ärenden har slutförts. De insatser som hittills har genomförts har uteslutande handlat om investeringar i befintliga fiskehamnar. Insatserna som fått stöd avser bland annat avsaltningssanläggningar, miljöanpassade reningsanläggningar, vågbrytare, förbättringar av landningsplatser och muddring.

Inom åtgärden *utveckling av nya avsättningsmöjligheter och reklamkampanjer* har 79 ärenden kommit in, 44 ärenden har beviljats och 38 ärenden har slutförts. Exempel på insatser som fått stöd är MSC-certifieringar, KRAV-märkningar, tryck av receptfolder, marknadsundersökningar, kampanjer för fiskeri- och vattenbruksprodukter och insatser för att främja saluföring av underutnyttjade arter.

Exempel på slutförda projekt inom *utveckling av nya avsättningsmöjligheter och reklamkampanjer* är ”Ett löj-ligt projekt” som handlar om vidareförädling och marknadsföring av produkter från siklöjfilé, klämd honlöja och restprodukter. Projektet ”Klara färdiga fisk” är ett annat exempel. Det projektet innehöll en tävling som syftade till att inspirera samtliga fastfood-aktörer att öka utbudet av fisk- och skaldjursrätter i sina sortiment med nya, goda och hälsosamma måltidslösningar. Inbjudan till tävlingen gick ut till livsmedelsföretag, snabbmatsrestauranger och detaljister. För att konsumenten skulle få tillgång till det vinnande tävlingsbidraget var kravet att fiskrätten ska kunna köpas i en restaurang- eller butikskedja.

Antal *pilotprojekt* som har kommit in är 38 stycken, varav sju stycken har beviljats och tre har slutförts. Projekten har resulterat i test av innovativ teknik och insatser för att utveckla och testa metoder för exempelvis selektiva redskap.

Ett exempel på pilotprojekt som har genomförts framgångsrikt är projektet ”Utveckling av miljövänliga fiskeredskap”. Projektet har haft fokus på att ta fram och utveckla selektiva, lättdrivna och miljövänliga fiskeredskap på havets botten för att minska bränsleförbrukningen och utsläppen från fiskebåtar. Vid försöksfiske med de nya trålarna har det visat sig att oljeåtgången har reducerats med 10–12 procent. De andra två projekten som har genomförts har handlat om en ny fisktrappa vid Norrforsdammen dit en fiskavledare har anlagts som guidar utvandrande fisk ned i den nya trappan samt utveckling av en rörlig sälsäker selektiv strömmingsfälla.

Inom åtgärden *omställning av fiskefartyg* har endast ett ärende kommit in. Detta har beviljats och även slutförts. Ärendet handlar om att ställa om ett fiskefartyg till fiskeriforskning. Det är Fiskeriverket som har fått stöd för att bygga om sitt undersökningsfartyg U/F Mimer. Mimer får efter ombyggnaden plats för åtta forskare utöver besättning på tre man. Fartyget utrustades och anpassades för fiskeri- och havsforskning.

5.4 Prioriterat område 4

Målsättningen inom det prioriterade området *hållbar utveckling av fiskeområden* är främst skapandet av nya arbetstillfällen inom och utanför fiskesektorn. Området har särskilt fokus på socioekonomiska åtgärder och skapandet av nya arbetstillfällen genom lokal förankring och integrerade strategier. Stödet ska företrädesvis inriktas på områden med låg folktäthet eller områden där fisket är på tillbakagång eller små fiskesamhällen, både vid kust och i inland. Prioriterat område 4 utgör ett komplement till de övriga prioriterade områdena.

Enligt fiskeriprogrammet ska särskilt prioriteras:

- Bevara och utveckla nya arbetstillfällen och det ekonomiska och sociala väståndet
- Ökad lönsamhet av fiskeri- och vattenbruksprodukter
- Främjande av kustmiljöns kvalitet
- Främjande av nationellt och transnationellt samarbete mellan fiskeområden
- Förberedelser och genomförande av utvecklingsstrategin

Det finns 14 fiskeområden i Sverige. Fiskeområdesgrupperna bedömer de ansökningar som kommer in och väljer ut de ansökningar som stämmer överens med den utvecklingsstrategi som finns för området. Det är sedan länsstyrelsen som fattar det formella beslutet om stöd.

Vid utgången av år 2011 hade totalt 174 ansökningar kommit in inom åtgärden *hållbar utveckling av fiskeområden*. 86 ärenden hade beviljats varav 15 av dessa hade slutförts.

Projekt inom fiskeområden

Av de 15 slutförda projekten bestod tre av stöd för fiskeområdesgruppernas kostnader för administration och drift av verksamheten. De löpande kostnaderna för grupperna har uppgått till 10 procent av respektive fiskeområdes totala budget. Detta är reglerat i Rådets förordning (EG) nr 1198/2006. Tre ärenden har handlat om miljöåtgärder i fiskeområdet. Sex ärenden har syftat till att öka kunskapen inom olika delar av fiskeområdet. Tre projekt har syftat till att stärka fiskeområdets konkurrenskraft framförallt med fokus på ökad turism.

Exempel på slutförda projekt vid utgången av år 2011

Ett exempel på slutfört projekt "Öppna Galterösund" handlade om att öppna upp sundet mellan Brännö och Galterö. Stenbanken i sundet har grävts bort och ersatts med en kulvert med gångbro över så att vattnet återigen kan strömma fritt. Syftet var att förbättra vatten- och bottenkvaliteten i sundet och omkringliggande vattenområde. Olika bestånd av biologiskt liv som spigg, räkor, plattfiskar och krabbor har börjat etablera sig kring bron efter åtgärden. Vattenomsättningen av sundet blev bättre än beräknat. Den högst uppmätta vattengenomströmningen hittills är 2 000 liter per sekund. Ja Insatsen har också bidragit till ett förbättrat friluftsliv, eftersom mindre ekor och kanoter nu kan passera vattenvägen mellan öarna.

Inom fiskeområde Vänerskärgården med Kinnekulle har projektet "Hållbar utveckling i gymnasieskolan" genomförts. Projektet har inneburit en satsning på att utbilda personal och elever på restaurangskolan i Lidköping samt fiskare i vilken fisk man kan servera på tallriken ur ett hållbart perspektiv. Eleverna har på utbildningen bland annat fått lära sig att välja bästa tänkbara råvara för sin verksamhet vilket bland annat innebär kunskaper om närproducerat och rödlistning av fisk.

Exempel på pågående projekt

Ett annat projekt inom fiskeområde Vänerskärgården med Kinnekulle har fokus på hållbar utveckling av Vänerfisket och jobbar med tillvaratagande av siklöjan som

idag fiskas för sitt exklusiva löjrom. ”Projekt siklöja” är inte slutfört ännu, men det första resultatet i projektet är en siklöjeburgare som ska lanseras under 2012.

Inom fiskeområde Tornedalen Haparanda pågår flera spännande projekt. Bland annat ett fisketurismprojekt som heter ”Fiskeupplevelser från Tornedalen” som erbjuder en utbildning för de som vill utveckla säljbara upplevelseprodukter med bas i fiske. Syftet är att hjälpa entreprenörer att utveckla nya fiskepaket för Torneälvsområdet. Det ska vara färdigpaketerade fiskeupplevelser som kan säljas till turister.

Ett annat projekt ”Tornedalens mat” syftar till att lyfta fram maten från Tornedalen. En förstudie ska genomföras för att undersöka förutsättningarna för ett utvecklingsprojekt med fokus på fisk som råvara i det tornedalska köket. Syftet med studien är att visa vilka kulinariska maträtter Tornedalen kan erbjuda och skapa nya matupplevelser genom förädling av fisken.

I fiskeområde Fiskefrämjandet Stockholms skärgård pågår ett flertal miljövårdsprojekt, bland annat ”Biotopvård i Roslagens havsöringsåar”. Projektet består i att restaurera en våtmark i Snäckstavik och genomföra åtgärder för att underlätta fiskvandring. Målet är att öka tillgången på fisk och stärka näringen.

5.4.1 Specifikt om utvecklingen inom fiskeområdesgrupper, FOG

Budgetutnyttjandet vid årsskiftet var lågt inom prioriterat område 4 jämfört med inom de andra prioriterade områdena. Detta beror delvis på att fiskeområdena bildades under åren 2009 och 2010 så de inte kom igång med verksamheten förrän nästan halvvägs in i programmet. Fiskeområdena har kommit olika långt i sin verksamhet, men det finns flera goda exempel på områden som har dragit igång ett flertal projekt, till exempel fiskeområde Fiskefrämjandet Stockholms skärgård, Vänerskärgården med Kinnekulle och Tornedalen Haparanda (se exempel på föregående sida). Andra har inte kommit lika långt. Exempelvis fiskeområde Halland behandlade de första ansökningarna i slutet av år 2011.

Via en enkät som har gått ut till verksamhetsledarna för fiskeområdesgrupperna (se avsnitt 8.5.1) har det framkommit att det har varit trögt för områdena att komma igång, även om de har börjat finna formerna. Det har börjat röra på sig i verksamheten, dock upplevs det fortfarande som svårt att starta igång enskilda projekt i områdena. Ibland finns det för lite engagemang och initiativkraft i fiskeområdena, vilket gör att verksamhetens arbete fördröjs. Det är svårt att hitta företag som vill ta på sig att vara projektägare. Det är ofta därför fiskeområdesgrupperna själva som får försöka dra igång projekten. Fiskeområdesgrupperna tycker också att det är svårt att nå ut till alla potentiella målgrupper.

Positivt är att kontakterna med samarbetspartners har utvecklats över förväntan och på samma sätt har engagemanget från kommunerna ökat. Däremot är det problem med medfinansieringen. Särskilt svårt har det visat sig vara att ordna offentlig medfinansiering. Detta beror bland annat på att leaderområdena (motsvarande områden inom ramen för landsbygdsprogrammet) redan var etablerade när fiskeområdena bildades och därmed redan hade ordnat medfinansiering från kommunerna. Med andra ord har det inte funnits mycket pengar kvar hos kommunerna till fiskeområdena. Även statliga medfinansieringskällor är begränsade, framför allt inom områdena näringslivsutveckling och marknadsutveckling.

Fiskeområdesgrupperna är beroende av länsstyrelsens handläggning och många upplever att handläggningstiden därmed blir väldigt lång. När det gäller föreningar som ett exempel så har de ganska ofta dålig likviditet som gör att de inte kan ligga ute med pengar under en längre tid. Detta menar grupperna är ett problem som kan göra att vissa tyvärr inte söker stöden. Projektägare som är ideella eller ekonomiska föreningar kan visserligen få ett förskott på en del av stödet. Förskottet kan hjälpa dem att komma igång, men är inte tillräckligt för att klara likviditeten under hela projektet.

Ytterligare ett bekymmer för grupperna är att de har svårt att klara driften av fiskeområdet på 10 procent av sin budget. Detta gör att informationsaktiviteter, administration, handläggning m.m. inte kan genomföras i önskad omfattning.

5.5 Prioriterat område 5

Syftet med stöd inom det prioriterade området är att underlätta genomförandet av det svenska fiskeriprogrammet. Stödet riktar sig i första hand till aktörer som är involverade i programmets genomförande. Åtgärder som är stödberättigade är bl.a. övervakning, förberedelse, utvärdering, administrativt och tekniskt stöd och revision. Totalt finns fyra olika åtgärdsstyper inom tekniskt stöd:

- Förvaltning och genomförande av programmet
- Studier (utom utvärdering)
- Information och offentlighet
- Andra åtgärder för tekniskt stöd

Bland stödmottagarna finns Fiskeriverket, Jordbruksverket, Ekonomistyrningsverket, Stockholms läns Fiskarförbund, Länsstyrelsen Gotlands län, Länsstyrelse i Uppsala län, Länsstyrelsen Gävleborg, Länsstyrelsen i Västra Götaland, Länsstyrelsen i Stockholms län, Fyrbodals Kommunalförbund, Fiskeriverket, Sveriges Fiskares Arbetslöshetskassa och fiskeområdesgrupper.

Vid slutet av 2011 hade totalt 122 ansökningar kommit in under programperioden, varav 95 hade beviljats och 60 var slutförda.

Specifikt om år 2011

Totalt har 13 ansökningar kommit in under 2011. Under året beviljades stöd till 20 ärenden¹. Den övervägande majoriteten av dessa ärenden återfinns inom åtgärdsstyp 1. Under 2011 står Fiskeriverket för den mest omfattande ansökan räknat i antal åtgärder och beloppsstorlek. Ansökan inkluderar kontrollåtgärder för att ytterligare säkerställa att stöd används ändamålsenligt, genomförande av möten med övervakningskommittén, utveckling av datasystem, informationsåtgärder m.m.

Andra ärenden som beviljats under 2011 handlar om revisionsmyndighetens revisioner, nätverksmöte för fiskeområdesgrupperna runt Östersjön och olika typer av informationsmöten för bland andra fiskeområdesgrupper. Fiskeområdesgrupper har getts ökade möjligheter att söka tekniskt stöd. Stödet har i första hand använts

---

¹ Ytterligare 3 ärenden var klara för beslut innan årets slut, men de formella besluten togs i början av januari 2012.

till nätverksarbete och informationsinsatser för att stärka samarbete och samverkan mellan fiskeområdesgrupper.

5.6 Betydande förändring enligt art 56

Medlemsstaten eller förvaltningsmyndigheten ska se till att en insats som fått stöd inte har genomgått någon betydande förändring inom fem år från det att förvaltningsmyndigheten fattat beslut om stöd, artikel 56 rådets förordning (EG) nr 1198/2006. Skulle en betydande förändring ha uppstått inom denna tidsperiod ska det felaktigt utbetalda beloppet återkrävas av stödmottagaren.

Under 2011 har inga återkrav eller inbetalningar gjorts enligt artikel 56. För hela programperioden har 14 ärenden återkrävts och återbetalats och det omfattar totalt 96 873 euro (1 008 703 kr) varav 48 436 euro (504 350 kr) i EFF-medel.

6 Östersjöstrategin och användningen av fiskeriprogrammet

Östersjöstrategin – EU Strategy for the Baltic Sea Region, EUSBSR – är ett integrerat ramverk som är skapat för att ta hand om miljöproblem och andra gemensamma utmaningar och att hjälpa Östersjöregionen att öka sin konkurrenskraft.

Östersjöstrategin handlar om makroregionalt samarbete över landsgränserna. Det finns fyra målområden för samarbetet: förbättrad miljö, tillväxt och ökat välbefinnande, ökad tillgänglighet och attraktivitet samt ökad trygghet och säkerhet. Till strategin finns en handlingsplan som består av 15 prioriterade områden och 10 sektorsövergripande åtgärder. Hållbart fiske är direkt utpekad under två av dessa prioriterade områden, nämligen prioriterat område 2 och område 9. Inom de prioriterade områdena finns det så kallade flaggskeppsprojekt, dvs. särskilt betydelsefulla projekt.

Ett stort antal av samarbetsprojekten inom strategin handlar om miljövänlig sjöfart, stärkt skydd för biologisk mångfald, minskad användning och spridning av farliga ämnen och minskad övergödning av Östersjön. Insatserna bidrar till genomförandet av Helsingforskommissionens (Helcoms²) aktionsplan för Östersjön.

Det erbjuds inga extra pengar inom strategin utan meningen är att insatserna ska finansieras genom existerande program, t.ex. fiskeriprogrammet, landsbygdsprogrammet eller program inom strukturfonderna. Strategin ska inte heller innebära att nya regler eller strukturer upprättas (man talar om tre ”nej”: no new rules, no new structures, no new funding).

Regeringen beslutade under 2011 om en ambitionshöjning när det gäller länsstyrelsernas och andra myndigheters arbete med Östersjöfrågorna, som bl.a. innebär ett förstärkt tvärsektorielt samarbete.

6.1 Hållbart jordbruk, skogsbruk och fiske

Inom målområde 2 tillväxt och ökat välbefinnande finns det för fiskeriprogrammet centrala prioritetsområdet att göra jordbruket, skogsbruket och fisket mer hållbart. Det är Finland som har huvudansvaret för prioritetsområdet. Sverige har ett särskilt ansvar för fiske och Litauen för landsbygdsutveckling.

Samarbetet inom detta område handlar om såväl jordbruk, skogsbruk, fiske som landsbygdsutveckling. Aktiviteterna bidrar både till välbefinnande för Östersjöregionen och att Östersjön får en bättre miljömässig status.

Några av utmaningarna som nämnts i olika sammanhang för att strategin ska uppnå goda resultat är att lösa finansieringen av flaggskeppsprojekt, få flaggskeppsprojekten att visa konkreta resultat och öka deltagandet och förbättra kommunikationen av arbetet.

---

2 Helsingforskommissionen, förkortat Helcom, är det styrande organet i ”Konventionen om skydd av Östersjöområdets marina miljö”. I Helcom ingår de nio Östersjöstaterna samt EU. Helcoms huvudsyfte är att skydda Östersjön från alla föroreningskällor genom mellanstatligt samarbete.

6.1.1 Flaggskeppsprojektet Aquabest för en hållbar fiskodling runt Östersjön

Jordbruksverket ska främja ett uthålligt vattenbruk och en växande vattenbruksnäring i Sverige.

I somras beslutades att flaggskeppsprojektet Aquabest, som avser uthålligt vattenbruk, ska ges finansiering inom Östersjöstrategin. Syftet med flaggskeppsprojektet är att främja ett uthålligt vattenbruk i Östersjöregionen. Jordbruksverket kommer att delta i delprojekt 3 som syftar till att se över nuvarande tillståndssamhet för vattenbruket inom Sverige samt tillsammans med övriga östersjöstater komma med förslag på hur man inom Östersjöregionen kan ta fram gemensamma regler och policys för tillståndsgivning. Arbetet med projektet påbörjas hösten 2011 och ska vara avslutat i mars 2014. Finska forskningsinstitutet för vilt och fisk (Finnish Game and Fisheries Research Institute) kommer att leda arbetet med vattenbruksprojektet Aquabest.

Deltagare i Aquabest och i samarbete med de 14 deltagande partners från 8 länder är:

1. Finnish Game and Fisheries Research Institute
2. Helsinki University
3. The Government of Åland
4. Jämtland County Council
5. Swedish University of Agricultural Sciences
6. Swedish Board of Agriculture
7. Polish Trout Breeders Association
8. Latvian Institute of Food Safety, Animal Health and Environment
9. Belarusian State Agricultural Academy
10. Technical University of Denmark
11. The Danish Aquaculture Organization
12. Association of Marine Aquaculture Ltd
13. Johann Heinrich von Thünen-Institute
14. Tartu University

Målsättningen i projektet Aquabest är att skapa synergier i lagstiftning för vattenbruket, men det är ännu för tidigt att se resultat. Samarbetet med SLU har intensifierats, men det blir sannolikt fler samarbetspartners framöver, t.ex. SVA. Det delprojekt inom vattenbruk som Jordbruksverket medverkar i kommer att ledas av det finska forskningsinstitutet, som även är projektledare för projektet Aquabest. När det gäller projektet Aquabest kommer Jordbruksverket att delta i olika möten för att diskutera utvecklingsstrategier för hållbart vattenbruk inom Östersjöstrategin.

6.2 Havsmiljöanslaget

Som svensk medfinansiering till fiskeriprogrammet tillfördes 15 miljoner kronor (havsmiljöanslaget) under 2011 för att medfinansiera åtgärder som bidrar till genomförandet av Östersjöstrategin och Baltic Sea Action Plan. Nedan redovisas projekt och medel från havsmiljöanslaget som beviljats under år 2011.

Tabell 3. Projekt och medel från havsmiljönslaget som beviljats under år 2011

Åtgärdsområde i fiskeriprogrammet	Projektrubrik – Sökandens namn	Beviljat belopp	Koppling till Östersjöstrategins målområden
Gemensamma insatser	Utveckling av selekterande trålar etapp 2 – Öckerö Maritime Center	1 155 000	2
Utveckling av fiskeområden	Kartläggning av potentiella våtmarksprojekt del 2 – Sv Sportfiske och Fiskevårdförbund	210 000	1
Pilotprojekt	Delprojekt 3b2 Nedströms vandring Stornorrfors – Vindelns kommun	3 569 738	1
Utveckling av fiskeområden	Biotopvård i Roslagens havsöringsåar – Sthlm Idrottsförvaltning	63 586	1 och 2
Utveckling av fiskeområden	Biotopvård i Kagghamraån och Bergshamraån – Sthlm Idrottsförvaltning	205 000	1 och 2
Utveckling av fiskeområden	Havsöring – Åvaån – Sthlm Idrottsförvaltning	175 000	1
Gemensamma insatser	Draggning av spökgarn Hoburgen-Hoburgsbank – Lars Tydén	145 500	1
Gemensamma insatser	Draggning av spökgarn i södra Öresund – Bo Landén	141 750	1
Gemensamma insatser	Minskad utsättning av lax – Enveco Miljöekonomi AB	169 372	1
Gemensamma insatser	Ett fullskaligt praktiskt försöksfiske med sälsäkr – Sydkustens Fiskeomr	1 837 000	2
Gemensamma insatser	Draggning efter spökgarn 2011 – Patrick Sven Carlsson	286 250	1
		7 958 169	

7 Programmetts finansiella genomförande

7.1 Finansiell ram och kontext

Fiskeriprogrammet tilldelades vid programmets start 54 664 803 euro, vilket motsvarar 491 983 227 kronor för programperioden 2007–2013. Programmet förutsätter en nationell medfinansiering på 50 109 402 euro, vilket motsvarar 450 984 618 kronor.

De tilldelade EU-medlen utbetalas till Sverige genom förskott, mellanliggande betalningar och slutbetalningar efter att Sverige lämnat utgiftsdeklarationer till kommissionen.

Regeringen tilldelar den förvaltande myndigheten dels EU-medel, dels den nationella offentliga medfinansieringen som står till Jordbruksverkets förfogande genom årliga regleringsbrev. Den förvaltande myndigheten fördelar i sin tur ut EU-medel och nationell offentlig medfinansiering till länsstyrelserna för de åtgärder där länsstyrelserna är beslutande myndighet. Fördelningen utgör en rättighet för länsstyrelserna att fatta beslut om ett visst belopp. Motsvarande medel överförs dock inte till länsstyrelsernas konton.

7.2 Beviljade medel

Från programperiodens början fram till och med 2011 års utgång har totalt drygt 36 miljoner euro (329 miljoner kronor) EFF-medel beviljats. Motsvarande svenska offentliga medel som har beviljats uppgår till 32 miljoner euro (290 miljoner kronor). Hur de beviljade medlen fördelas mellan de prioriterade områdena framgår av tabell 4 nedan.

Tabell 4. Fördelning av beviljade medel mellan de prioriterade områdena, euro

Prioriterat område	EU	Nationell offentlig	Totalt
1 Anpassning av gemenskapens fiskeflotta	12 662 828	8 222 663	20 885 491
2 Vattenbruk, inlandsfiske, beredning och saluföring	5 725 497	5 725 496	11 450 993
3 Åtgärder av gemensamt intresse	14 358 321	14 379 029	28 737 350
4 Hållbar utveckling i fiskeområden	1 927 563	1 956 265	3 883 828
5 Tekniskt stöd	1 966 411	1 966 413	3 932 824
Totalsumma	36 640 620	32 249 866	68 890 486

Förhållandet mellan EU-medel och svenska offentliga medel uttryckt i procent av beviljade medel framgår av tabell 5 nedan.

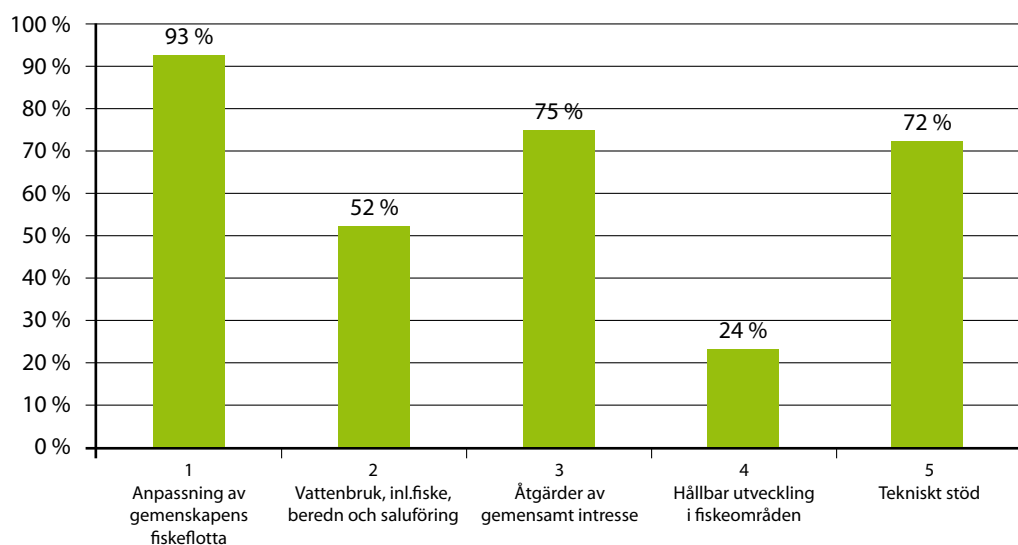
Tabell 5. Förhållandet mellan EU-medel och svenska offentliga medel av beviljade medel, euro

Prioriterat område	EFF-stöd	Nationell offentlig
1 Anpassning av gemenskapens fiskeflotta	61 %	39 %
2 Vattenbruk, inlandsfiske, beredning och saluföring	50 %	50 %
3 Åtgärder av gemensamt intresse	50 %	50 %
4 Hållbar utveckling i fiskeområden	50 %	50 %
5 Tekniskt stöd	50 %	50 %
Totalsumma	53 %	47 %

* EFFstödsatsen för prioriterat område 1 ska vara 60 % och den totala EFF-stödsatsen för hela fiskeriprogrammet ska vara 52 %. Inom prioriterat område 1 har olika stödsatser använts inom åtgärden *definitivt upphörande*. Stödsatserna 75 % EU, 25 % svensk användes fram till ändring gjordes i åtgärdsbilagan, som gällde från 2010-07-06. Fördelningen som gäller enligt åtgärdsbilagan idag är 63 % EU, 37 % SV. Differensen mellan medfinansieringsprocenten i beviljade medel och medfinansieringssatsen enligt fiskeriprogrammet beror på att omföringar från bland annat åtgärden *investeringar ombord* till åtgärden *definitivt upphörande* gjordes under 2008 och 2009 för att kunna genomföra skrotningsskampanjer. Vid omföringen av medlen anpassades stödsatsen från den stödsats som gällde i åtgärden där medel togs till stödsatsen som gäller i åtgärden *definitivt upphörande*.

Andelen beviljade stöd motsvarar 67 % av den totala EFF-ramen för programperioden (66 % av totala offentliga ramen). Om man skulle ha en jämn beviljandetakt av medlen under hela programperioden skulle motsvarande 71 % av den totala EFF-ramen för programperioden ha beviljats vid utgången av 2011.³ Det faktiska nyttjandet ligger därmed något under ett linjärt nyttjande. Förmedlande organ (länsstyrelserna) är beslutande myndighet för vissa åtgärder. Dessa har dock inte någon budget utan tilldelas medel från den förvaltande myndigheten baserat på faktiska ansökningar som har poängsatts och är under handläggning. Om hänsyn även tas till vad som har fördelats till länen vid utgången av 2011 uppgår motsvarande nyttjande till 71 procent, vilket ligger helt i linje med ett linjärt nyttjande. Programmet har därmed ett bra genomförande.

Som framgår av figur 1 nedan, skiljer sig andelen beviljade medel åt mellan de olika prioriterade områdena, allt från 24 % inom prioriterat område 4 till 93 % inom prioriterat område 1.

Figur 1. Beviljade medel i procent av EFF-ramen för de olika prioriterade områdena

³ Dvs. 5 år/7 år. I fortsättningen kallas detta för ett teoretiskt linjärt nyttjande.

Anledningen till det höga nyttjandet inom prioriterat område 1 är de skrotningskampanjer som har genomförts. Anledningen till den låga utnyttjandegraden inom prioriterat område 4 är bl.a. att de kom i gång sent. De fyra sista fiskeområdena fastställdes under år 2010. En ytterligare anledning kan vara svårigheter med nationell medfinansiering inom prioriterat område 4. Som nämns under avsnitt 8.5.1 är dock fiskeområdena positiva och ser möjlighet att kunna nyttja sina medel före programavslutet.

7.2.1 Prioriterat område 1

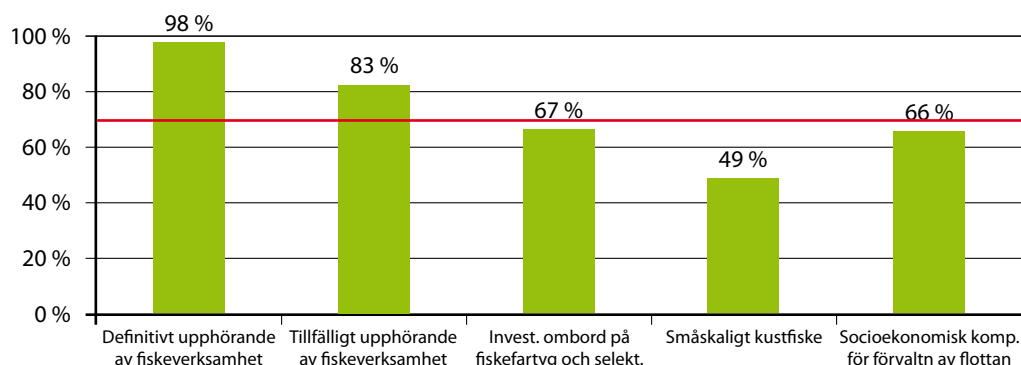
Den totala EFF-ramen (EU-medel) för prioriterat område 1 uppgår till 13 666 201 euro (122 995 809 kronor). Det utgör 25 % av den totala EFF-ramen för programmet.

Av tabellen framgår hur mycket som har beviljats i euro från programstarten.

Tabell 6. Summa beviljade medel per åtgärd, euro

Prioriterat område 1	EFF-stöd	Nationell offentlig	Totalt
Definitivt upphörande av fiskeverksamhet	10 572 500	6 160 810	16 733 310
Tillfälligt upphörande av fiskeverksamhet	1 014 911	1 014 911	2 029 822
Investeringar ombord på fiskefartyg och selektivitet	448 056	448 057	896 113
Småskaligt kustfiske	85 032	56 556	141 588
Socioekonomisk kompensation för förvaltning av flottan	542 329	542 329	1 084 658
Summa	12 662 828	8 222 663	20 885 491

Beviljade EFF-medel uttryckt i procent av EFF-ramen för respektive åtgärd inom prioriterat område 1 framgår av figur 2 nedan. Den röda linjen visar det teoretiska linjära nyttjandet (71 %).

Figur 2. Beviljade EFF-medel i procent av EFF-ramen för respektive åtgärd

Beträffande åtgärderna *definitivt upphörande* och *tillfälligt upphörande* har 98 % respektive 83 % av den totala ramen beviljats. Skälet till det höga nyttjandet är de skrotningskampanjer som har genomförts. Någon ytterligare skrotning kommer inte att genomföras under resterande programperiod. Som nämns under avsnitt 10.2 har Sverige ansökt om att få stänga dessa två åtgärder. Kvarvarande EFF-ram om totalt ca 3,7 miljoner kronor för de två åtgärderna kommer att tillföras andra åtgärder inom prioriterat område 1.

Åtgärden *småskaligt kustfiske* har procentuellt sett en bit kvar till fullt utnyttjande. Ramen för detta område är dock mindre och i absoluta tal är utrymmet ca 785 000 kronor. Länsstyrelsen är, i egenskap av förmedlande organ, beslutande myndighet för denna åtgärd. Av den totala EFF-ramen har drygt 95 % redan fördelats till länen. Även denna åtgärd bedöms därför nå fullt utnyttjande.

7.2.2 Prioriterat område 2

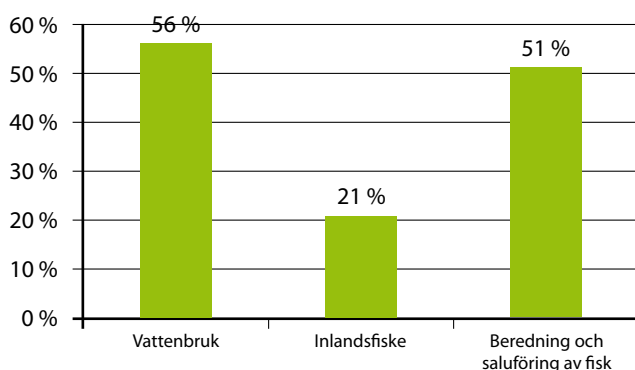
Den totala EFF-ramen (EU-medel) för prioriterat område 2 uppgår till 10 932 961 euro (98 396 649 kronor). Det utgör 20 % av den totala EFF-ramen för programmet.

Av tabellen framgår hur mycket som har beviljats i euro från programstarten.

Tabell 7. Summa beviljade medel per åtgärd, euro

Prioriterat område 2	EFF-stöd	Nationell offentlig	Totalt
Vattenbruk	3 099 379	3 099 379	6 198 758
Inlandsfiske	88 194	88 193	176 387
Beredning och saluföring av fisk	2 537 924	2 537 924	5 075 848
Summa	5 725 497	5 725 496	11 450 993

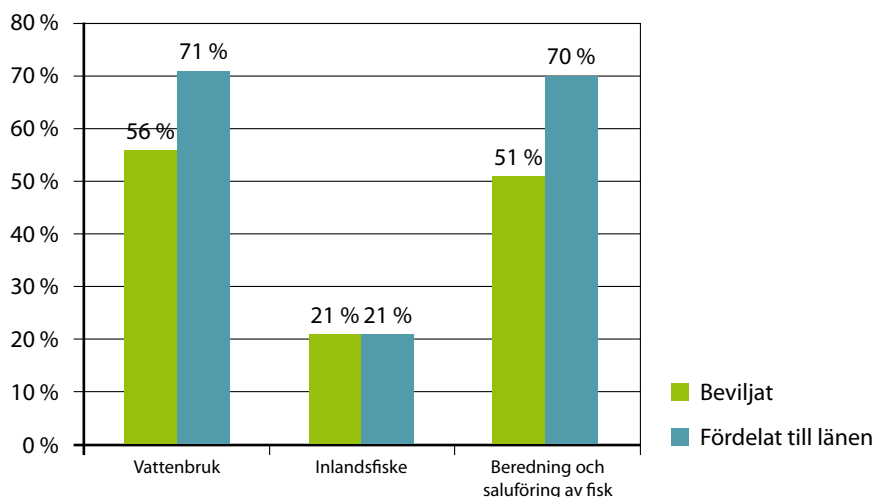
Beviljade EFF-medel uttryckt i procent av EFF-ramen för respektive åtgärd inom prioriterat område 2 framgår av figur 3 nedan.

Figur 3. Beviljade EFF-medel i procent av EFF-ramen för respektive åtgärd

Som framgår ovan ligger de beviljade medlen under det teoretiska linjära nyttjandet om 71 %. Inom prioriterat område 2 är länsstyrelserna i huvudsak beslutande myndighet. De röda staplarna i figur 4 nedan visar vad som har fördelats till länen.

Figur 4. Fördelat till länen inom prioriterat område 2

Om hänsyn tas till vad som har fördelats till länen ligger nyttjandet på ca 70 % för åtgärderna *vattenbruk* respektive *beredning och saluföring av fisk*, vilket motsvarar ett linjärt nyttjande. Däremot är åtgärden *inlandsfiske* lågt utnyttjat. En anledning till detta är att ansökningstrycket har varit lågt. Som nämnts i avsnitt 5.2 har endast 65 ansökningar kommit in under programperioden.

7.2.3 Prioriterat område 3

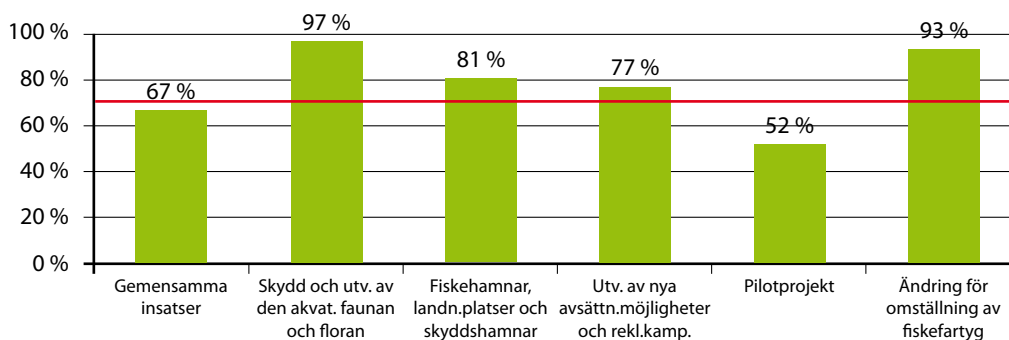
Den totala EFF-ramen (EU-medel) för prioriterat område 3 uppgår till 19 132 681 euro (172 194 129 kronor). Det utgör 35 % av hela EFF-ramen för programmet.

Av tabellen framgår hur mycket som har beviljats i euro från programstarten.

Tabell 8. Summa beviljade medel per åtgärd, euro

Prioriterat område 3	EFF-stöd, EUR	Nationellt-stöd, EUR	Totalt, EUR
Gemensamma insatser	2 943 700	2 943 700	5 887 400
Skydd och utveckling av den akvatiska faunan och florin	5 303 073	5 303 073	10 606 146
Fiskehamnar, landningsplatser och skyddshamnar	2 253 519	2 253 519	4 507 038
Utveckling av nya avsättningsmöjligheter och reklamkampanjer	794 936	815 644	1 610 580
Pilotprojekt	2 588 638	2 588 638	5 177 276
Ändring för omställning av fiskefartyg	474 455	474 455	948 910
Summa	14 358 321	14 379 029	28 737 350

Beviljade EFF-medel uttryckt i procent av EFF-ramen för respektive åtgärd inom prioriterat område 3 framgår av figur 5 nedan. Den röda linjen visar det teoretiska linjära nyttjandet (71 %).

Figur 5. Beviljade EFF-medel i procent av EFF-ramen för respektive åtgärd

Som framgår ovan överstiger beviljade medel det teoretiska linjära nyttjandet (71 %) för alla åtgärdsområden, förutom inom åtgärderna *gemensamma insatser* och *pilotprojekt*. Inom prioriterat område 3 är länsstyrelsen beslutande myndighet inom åtgärderna *skydd och utveckling av den akvatiska faunan och florin* och *fiskehamnar, landningsplaster och skyddshamnar*. Om hänsyn tas till vad som har fördelats till länen uppgår nyttjandet för dessa två åtgärdsområden till 100 % respektive 83 %, vilket väl överstiger det linjära nyttjandet.

Åtgärden *pilotprojekt* ligger under det linjära utnyttjandet med 52 %. En anledning till detta kan vara att det är svårt att hitta finansörer, eftersom Jordbruksverket (och tidigare Fiskeriverket) inte bidrar med medfinansiering för dessa åtgärder.

7.2.4 Prioriterat område 4

Den totala EFF-ramen för prioriterat område 4 uppgår till 8 199 720 euro (73 797 480 kronor). Det utgör 15 % av hela EFF-ramen för programmet. Av tabellen framgår hur mycket som har beviljats i euro från programstarten.

Tabell 9. Summa beviljade medel, euro

Prioriterat område 4	EFF-stöd	Nationell offentlig	Totalt
Utveckling av fiskeområden	1 927 563	1 956 265	3 883 828

Utnyttjandegraden inom prioriterat område 4 uppgår till 24 %.

Anledningen till det låga utnyttjandet är bl.a. att fiskeområdena kom i gång sent. De fyra sista fiskeområdena fastställdes under år 2010. En ytterligare anledning kan vara svårigheter med nationell medfinansiering inom prioriterat område 4. Som nämnts under avsnitt 8.5.1 är dock fiskeområdena positiva och ser möjlighet att kunna nyttja sina medel före programavslutet.

7.2.5 Prioriterat område 5

Den totala EFF-ramen för prioriterat område 5 uppgår till 2 733 240 euro (24 599 160 kronor). Det utgör 5 % av hela EFF-ramen för programmet. Av tabellen framgår hur mycket som har beviljats i euro från programstarten.

Tabell 10. Summa beviljade medel, euro

Prioriterat område 5	EFF-stöd	Nationell offentlig	Totalt
Tekniskt stöd	1 966 411	1 966 413	3 932 824

Utnyttjandegraden uppgår till 72 % och överensstämmer därmed väl med ett linjärt utnyttjande.

7.3 Utbetalade medel

Under verksamhetsåret 2011 har ansvaret för utbetalningarna hanterats av två myndigheter. Första halvåret hade Fiskeriverket ansvaret och fr.o.m. andra halvåret har Jordbruksverket ansvaret. Under juli månad genomförde Jordbruksverket de första stödutbetalningarna från fiskeriprogrammet. Redovisade belopp i detta avsnitt är för hela verksamhetsåret.

Under 2011 betalades totalt 11,2 miljoner euro (100,6 miljoner kr) till stödmottagarna, varav 5,6 miljoner euro (50,6 miljoner kr) EFF-medel och resterande svenska offentliga medel. Ca 50 procent av utbetalda medel under 2011 har betalats till prioriterat område 3 och 23 procent till prioriterat område 2. Övriga utbetalda medel fördelar sig mellan prioriterade områdena 1, 4 och 5.

I tabellerna 13–15 visas fördelningen av utbetalda medel per åtgärd för de prioriterade områdena 1–3. För de prioriterade områden 4 och 5 finns ingen mer detaljerad uppdelning än den som visas i tabellerna 11 och 12.

Tabell 11. Utbetalade medel för perioden 2007–2011, euro

Prioriterat område	EFF-stöd	Nationell offentlig	Totalt
1 Anpassning av gemenskapens fiskeflotta	11 280 941	7 373 502	18 654 443
2 Vattenbruk, inl.fiske, beredn och saluföring	3 436 478	3 436 479	6 872 956
3 Åtgärder av gemensamt intresse	7 129 203	7 146 804	14 276 007
4 Hållbar utveckling i fiskeområden	534 290	533 929	1 068 219
5 Tekniskt stöd	1 366 688	1 366 688	2 733 376
Totalsumma	23 747 600	19 857 401	43 605 001

Tabell 12. Utbetalade medel för år 2011, euro

Prioriterat område	EFF-stöd	Nationell offentlig	Totalt
1 Anpassning av gemenskapens fiskeflotta	427 926	360 535	788 461
2 Vattenbruk, inl.fiske, beredn och saluföring	1 268 500	1 268 503	2 537 003
3 Åtgärder av gemensamt intresse	2 829 353	2 829 354	5 658 707
4 Hållbar utveckling i fiskeområden	480 670	480 308	960 978
5 Tekniskt stöd	609 631	609 631	1 219 261
Totalsumma	5 616 079	5 548 331	11 164 410

Tabell 13. Utbetalade medel för prioriterat område 1 och perioden 2007–2011, euro

Prioriterat område 1	EFF-stöd	Nationell offentlig	Totalt
Definitivt upphörande av fiskeverksamhet	9 579 042	5 686 979	15 266 021
Tillfälligt upphörande av fiskeverksamhet	945 531	945 531	1 891 062
Invest. ombord på fiskefartyg och selekt.	281 410	281 410	562 820
Småskaligt kustfiske	33 317	17 940	51 257
Socioekonomisk komp. för förvaltning av flottan	441 641	441 642	883 283
Totalsumma	11 280 941	7 373 502	18 654 443

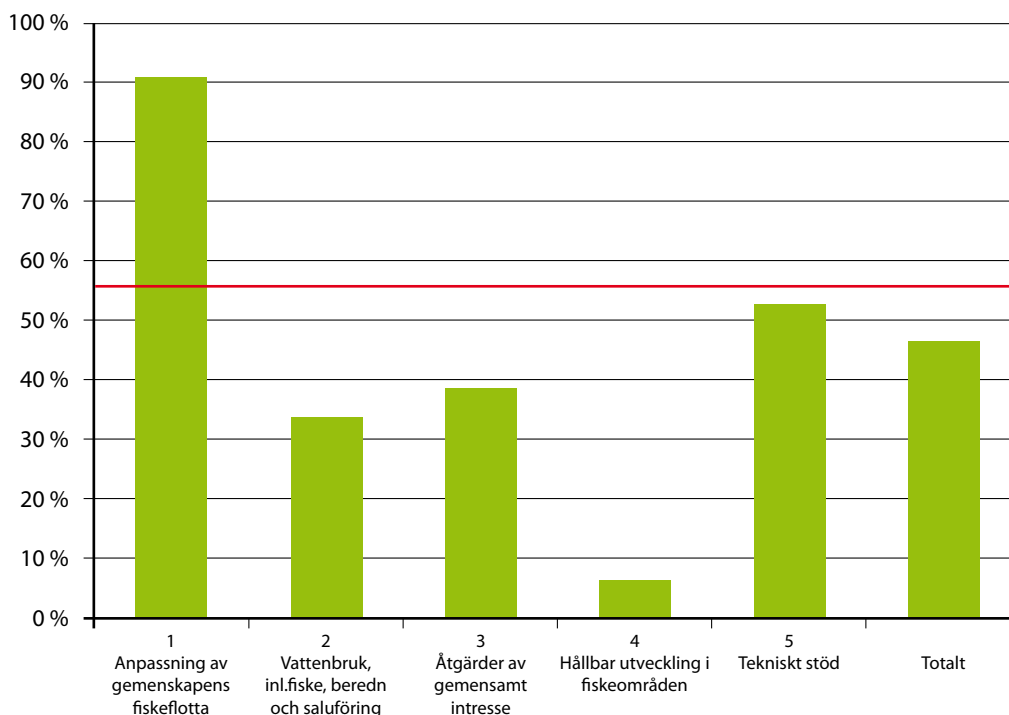
Tabell 14. Utbetalade medel för prioriterat område 2 och perioden 2007–2011, euro

Prioriterat område 2	EFF-stöd	Nationell offentlig	Totalt
Vattenbruk	1 634 586	1 634 586	3 269 171
Inlandsfiske	61 193	61 193	122 386
Beredning och saluföring av fisk	1 740 699	1 740 700	3 481 399
Totalsumma	3 436 478	3 436 479	6 872 956

Tabell 15. Utbetalade medel för prioriterat område 3 och perioden 2007–2011, euro

Prioriterat område 3	EFF-stöd	Nationell offentlig	Totalt
Gemensamma insatser	1 358 166	1 358 166	2 716 332
Skydd och utv. av den akvat. faunan och floran	1 738 710	1 738 710	3 477 420
Fiskehamnar, landn.platser och skyddshamnar	1 355 661	1 355 661	2 711 322
Utv. av nya avsättn.möjligheter och rekl.kamp.	676 081	693 403	1 369 484
Pilotprojekt	1 542 242	1 542 522	3 084 764
Ändring för omställning av fiskefartyg	458 342	458 342	916 685
Totalsumma	7 129 203	7 146 804	14 276 007

Figur 6 visar på en stor spridning av andelen beviljade EFF-medel som har betalats ut under programperioden. Från 7 procent för prioriterat område 4 till drygt 90 procent för prioriterat område 1. Totalt har medel motsvarande 47 procent av ramen betalats ut. Om man skulle ha en jämn utbetalningstakt under hela programperioden skulle utbetalningar motsvarande 56 % av den totala EFF-ramen för programperioden ha gjorts vid utgången av 2011 (d.v.s. 5 år/9 år).

Figur 6. Andel utbetalda medel av ram, EFF-stöd

7.4 Rekvirerade medel

En ansökan om utbetalning måste lämnas till kommissionen senast 24 månader efter det att förskottet till Sverige utbetalades (vilket skedde den 27 december 2009), annars måste förskottet återbetalas till kommissionen i sin helhet⁴.

I och med kommissionens godkännande den 8 maj 2009 av det kontroll- och förvaltningssystem som upprättades av den förvaltande myndigheten blev det formellt möjligt för Sverige att ansöka om utbetalning av medel från Kommissionen.

Fiskeriverket lämnade in programperiodens första utgiftsdeklaration 2009. Utgiftsdeklarationen avsåg perioden 1 januari 2007 till 30 september 2009. Den attesterande myndigheten överlämnade utgiftsdeklarationen via SFC2007 den 11 december 2009. Fiskeriverket erhöll motsvarande summa som rekvirerats, 4 345 722,21 euro, den 28 december 2009.

Fiskeriverket lämnade under år 2010 två utgiftsdeklarationer till Kommissionen. Den första av dessa avsåg utgifter som Fiskeriverket haft under perioden 1 oktober 2009 till 31 januari 2010. I utgiftsdeklarationen som överlämnades till kommissionen via SFC2007 den 29 oktober 2010, rekvirerades 2 222 605,65 euro. Fiskeriverket erhöll motsvarande summa den 15 december 2010. Den andra utgiftsdeklarationen avsåg perioden 1 februari till 31 oktober 2010. I utgiftsdeklarationen som överlämnades till Kommissionen via SFC2007 den 20 december 2010, rekvirerades 9 099 724,90 euro. Fiskeriverket erhöll motsvarande summa den 28 december 2010.

Fiskeriverket lämnade under 2011 en utgiftsdeklaration till Kommissionen.

⁴ Artikel 81.2 i Rådets förordning (EG) nr 1198/2006 av den 27 juli 2006 om Europeiska fiskerifonden.

Utgiftsdeklarationen avsåg perioden 1 november 2010 till 31 mars 2011. I utgiftsdeklarationen som överlämnades till Kommissionen via SFC2007 den 30 juni 2011, rekvirerades 3 598 255,07 euro. Kommissionen betalade ut motsvarande summa till Jordbruksverket den 9 november 2011.

Jordbruksverket lämnade under 2011 en utgiftsdeklaration till Kommissionen. Utgiftsdeklarationen avsåg perioden 1 april 2011 till 31 augusti 2011. I utgiftsdeklarationen som överlämnades till Kommissionen via SFC2007 den 28 oktober 2011, rekvirerades 1 968 496,81 euro. Jordbruksverket erhöll 1 907 030,69 euro den 28 december 2011. Resterande 61 466,12 euro avser 11 projekt som fått stöd enligt artikel 25.2 i rådets förordning (EG) nr 1198/2006. Någon utbetalning från Kommissionen avseende de resterande 61 466,12 euro har inte skett under 2011.⁵

Tabell 16. Utgifter som betalats i regioner som inte omfattas av konvergensmålet, euro, 2007-01-01 - 2011-12-31.

Utgifter som betalats ut av stödmottagarna och som ingår i ansökan om utbetalning som sänts till förvaltningsmyndigheten	Motsvarande offentligt stöd	Motsvarande EFF-stöd	Utgifter som betalats ut av det organ som ansvarar för utbetalningar till stödmottagarna	EFF-anslag som beviljats av förvaltningsmyndigheten	Sammanlagda utbetalningar som det ansökts om från kommissionen	Sammanlagda utbetalningar som har tagits emot från kommissionen
Prioritering 1. Åtgärder för anpassning av gemenskapens fiskeflotta						
20 124 086,97	18 654 443,09	11 280 941,32	18 654 443,00	9 761 572	11 427 420,95	11 065 053,83*
Prioritering 2. Vattenbruk, inlandsfiske, beredning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter						
22 422 746,76	6 872 956,41	3 436 477,69	6 872 956,00	7 809 258	2 486 496,32	2 486 496,32
Prioritering 3. Åtgärder av gemensamt intresse						
14 928 899,29	13 931 909,31	6 957 154,36	14 276 007,00	13 666 201	6 127 419,52	6 127 419,52
Prioritering 4. Hållbar utveckling i fiskeområden						
1 123 883,24	1 054 357,89	527 359,44	1 068 219,00	5 856 943	300 181,13	300 181,13
Prioritering 5. Tekniskt stöd						
2 730 135,11	2 730 135,13	1 365 067,43	2 733 376,00	1 952 314	1 194 187,73	1 194 187,73
Summa	61 329 751,37	43 243 801,83	23 567 000,24	43 605 001,00	39 046 288	21 535 705,65

* Inom prioriterat område 1 har olika stödsatser använts inom åtgärden *definitivt upphörande*. Stödsatserna 75 % EU, 25 % svensk användes fram till ändringen i åtgärdsbilagan som gäller från 2010-07-06. Fördelningen som gäller enligt åtgärdsbilagan idag är 63 % EU, 37 % SV. Se även under avsnitt 7.2. Dessutom finns en differens mellan ansökt och tagits emot avser de 11 projekt som fått stöd enligt artikel 25.2 i rådets förordning (EG) nr 1198/2006.

⁵ Kommissionen har bett alla medlemsstater om teknisk och finansiell information om moderniseringsprojekt, som är finansierade under artikel 25.2. Informationen behövs för att bekräfta att de projekt som finansierats inte har lett till en ökad förmåga och kapacitet att fånga fisk. Kommissionen har i brev (Ref. Ares 124498-03/02/2012) bekräftat att man är nöjd med Sveriges svar, som skickades 20 januari 2012, i just denna del. Kommissionen undersöker dock vidare fler frågor kring stöd som finansierats under artikel 25.2. Slutligt besked om utbetalning har inte lämnats.

Tabell 17. Utgifter som betalats i regioner som inte omfattas av konvergensmålet, euro, 2011-01-01 - 2011-12-31

Utgifter som betalats ut av stödmottagarna och som ingår i ansökan om utbetalning som sänts till förvaltningsmyndigheten	Motsvarande offentligt stöd	Motsvarande EFF-stöd	Utgifter som betalats ut av det organ som ansvarar för utbetalningar till stödmottagarna	EFF-anslag som beviljats av förvaltningsmyndigheten	Sammanlagda utbetalningar som det ansökts om från kommissionen	Sammanlagda utbetalningar som har tagits emot från kommissionen
Prioritering 1. Åtgärder för anpassning av gemenskapens fiskeflotta						
1 077 968,50	788 461,38	427 925,88	788 461,00	1 952 314	773 814,50	712 348,38 *
Prioritering 2. Vattenbruk, inlandsfiske, beredning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter						
8 220 397,26	2 537 003,02	1 268 500,45	2 537 003,00	1 561 852	604 892,64	604 892,64
Prioritering 3. Åtgärder av gemensamt intresse						
5 912 848,90	4 922 387,53	2 461 193,44	5 658 707,00	2 733 240	3 176 278,41	3 176 278,41
Prioritering 4. Hållbar utveckling i fiskeområden						
1 016 642,34	947 116,86	473 739,14	960 978,00	1 171 389	288 256,91	288 256,91
Prioritering 5. Tekniskt stöd						
1 216 020,59	1 216 020,59	608 010,07	1 219 261,00	390 463	723 509,43	723 509,43
Summa	17 443 877,59	10 410 989,38	5 239 368,98	11 164 410,00	7 809 258	5 566 751,89

* Differensen mellan ansökt och tagits emot avser de 11 projekt som fått stöd enligt artikel 25.2 i rådets förordning (EG) nr 1198/2006.

7.5 Automatiska återtag, n+2

Enligt artikel 90 i rådets förordning (EG) nr 1198/2006 ska kommissionen automatiskt återta den del av ett budgetåtagande som inte använts senast den 31 december det andra året efter det år då budgetåtagande ingicks (s.k. n+2-regeln).

Detta innebär att det finns årliga betalningsmål uppställda för genomförandet av programmet. Summan av betalningsmålen motsvarar den erhållna EFF-ramen för programperioden. Sverige ingick sitt första budgetåtagande 2007, vilket innebär att den första avstämningen mot n+2-regeln gjordes första gången per den 31 december 2009. Budgetåtaganden görs därefter årligen fram till och med 2013 och sista avstämningstillfället enligt n+2-regeln blir därmed den 31 december 2015.

Den del av budgetåtagandet som eventuellt återtas av Kommissionen minskar den totala tillgängliga EFF-ramen. Det är därför av största vikt att noga följa utvecklingen av betalningarna, så de följer den stipulerade utbetalningstakten. Naturligtvis är betalningarnas storlek beroende av hur stora beviljanden som gjorts, vilka i sin tur är beroende av kvalitet och omfattning på de ansökningar som kommer in.

Kommissionen har meddelat att det utbetalda förskottet ska avräknas från utbetalningsmålet.

Utbetalningsmålet (euro) för år 2009 var:

$$\begin{aligned}
 & 7\,353\,069 \text{ (2007 års EFF-ram)} \\
 & - 3\,826\,536 \text{ (förskottet)} \\
 & = 3\,526\,533 \text{ euro}
 \end{aligned}$$

Den attesterande myndigheten utgiftsdeklarerade år 2009 för 4 345 722,21 euro, vilket innebar att utbetalningsmålet för år 2009 uppnåddes med god marginal.

Utbetalningsmålet (euro) för år 2010 var:

14 853 199 (2007 och 2008 års EFF-ram ackumulerat)
- 3 826 536 (förskottet)
-4 345 722 (utgiftsdeklarerat år 2009)
= 6 680 941 euro (summan som behövde utgiftsdeklareras år 2010 för att undvika automatiskt återtag)

Den attesterande myndigheten har under år 2010 utgiftsdeklarerat för totalt 11 322 330,55 euro. Detta innebär att även utbetalningsmålet för år 2010 uppnåddes med god marginal.

Utbetalningsmålet (euro) för 2011 var:

22 503 333 (2007, 2008 och 2009 års EFF-ram ackumulerat)
- 3 826 536 (förskottet)
-15 668 052,55 (utgiftsdeklarerat år 2009 och 2010)
= 3 008 744,45 euro (summan som behövde utgiftsdeklareras år 2011 för att undvika automatiskt återtag)

Den attesterande myndigheten har under år 2011 utgiftsdeklarerat för totalt 5 566 751,88 euro. Detta innebär att även utbetalningsmålet för år 2011 uppnåddes med god marginal.

7.6 Uppgifter om användningen av de belopp som återkrävts

Under år 2011 har sammanlagt 4 ärenden återkrävts om sammanlagt drygt 2 891 euro, varav hälften är EFF-medel och hälften nationell offentlig medfinansiering (30 485 kr). I samtliga fall har även återbetalning skett, i enlighet med 96.2 i rådets förordning (EG) nr 1198/2006 eller 6 kap.3 § förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruk och fiskernäringen. Pengarna återförs då till den åtgärd som de beviljats från och görs tillgängliga för beviljande av nya ärenden inom samma åtgärd. Inget återkrav har gjorts på grund av artikel 56 i rådets förordning (EG) nr 1198/2006.

Totalt har 19 ärenden återkrävts under programperioden om totalt drygt 99 765 euro varav hälften är EFF-medel och hälften nationell offentlig medfinansiering (1 039 188 kr). Ett ärende har fått beslut om återkrav, men beslutet har överklagats och är ännu inte slutligt avgjort.

Registreringssystemet, Stöd 3, är förberett för hantering av återkrav och indragningar under programperioden 2007–2013. Återbetalningar och indragningar tas upp som minusposter vid lämnande av utgiftsdeklarationer till kommissionen.

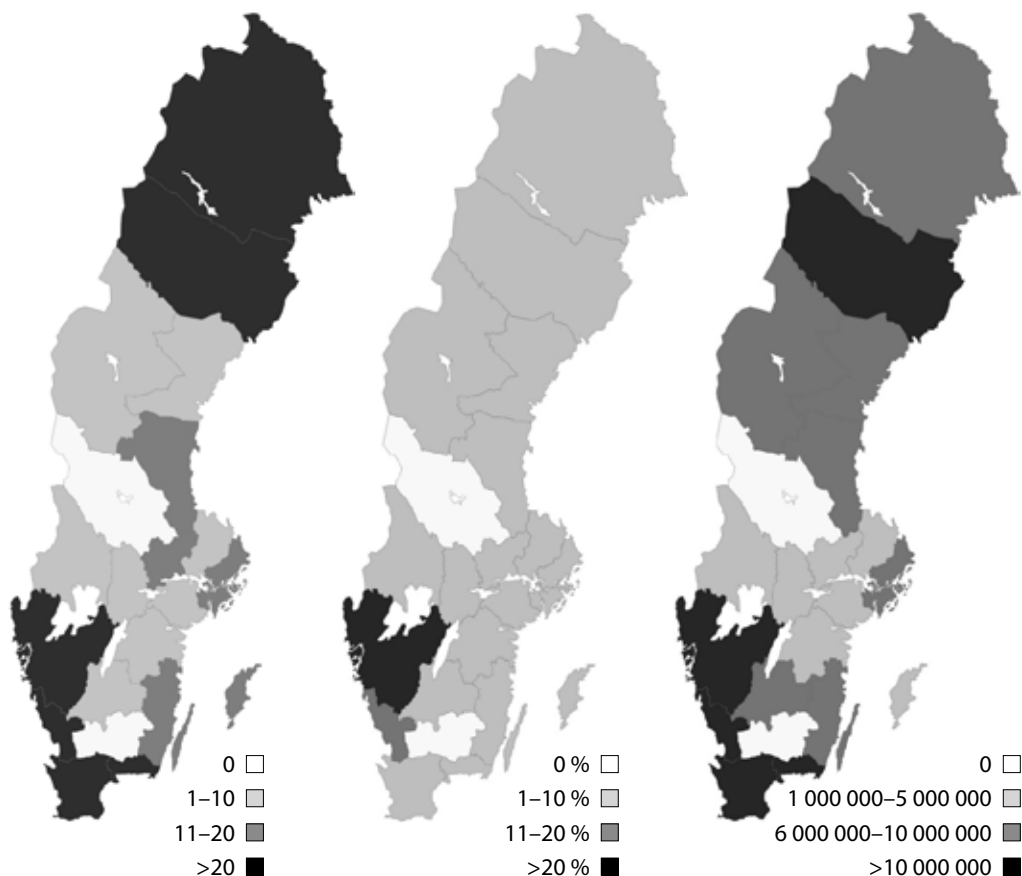

8 Kvalitativ analys

Denna del redogör för uppnådda resultat inom fiskeriprogrammet fram till utgången av 2011. Resultaten redovisas främst i form av de resultatindikatorer som är framtagna för respektive prioriterat område. Utöver detta så redovisas även länsfördelningen av antalet slutförda åtgärder och fördelningen av de finansiella medel som bekostat dessa åtgärder. De belopp som redovisas avser enbart EFF-stöd (den del av stödet som finansieras av medel från Europeiska fiskerifonden) och svenska offentliga medel är inte inräknade. För att visa hur vanligt förekommande små respektive stora stödbelopp är inom varje prioriterat område redovisas också frekvensfördelningen av utbetalda stödbelopp.

8.1 Övergripande fiskeriprogrammet

Totalt har 581 åtgärder slutförts inom fiskeriprogrammet vid utgången av 2011. Länsfördelningen av dessa stöd visas i Fig. 7–9. Fördelningen domineras antalmässigt av Västra Götalands län som svarar för närmare 30 procent av slutförda insatser (174 ärenden). Andra län som hanterat ett större antal ärenden är Halland, Skåne och Blekinge län. Närmare 14 procent av åtgärderna har varit länsövergripande och kan därför inte presenteras i länsfördelningen. För samtliga slutförda åtgärder har drygt 212 miljoner kronor betalats ut från EFF. Nära hälften av dessa medel har betalats ut för åtgärden *definitivt upphörande av fiskeverksamhet* inom prioriterat område 1 (fartygsskrotning). Länsfördelningen av finansiella medel är därför i huvudsak koncentrerad till de län som varit inbegripna i sådana åtgärder. Det numeriska underlaget till Fig. 7–9 redovisas i tabellform i Bilaga 1.

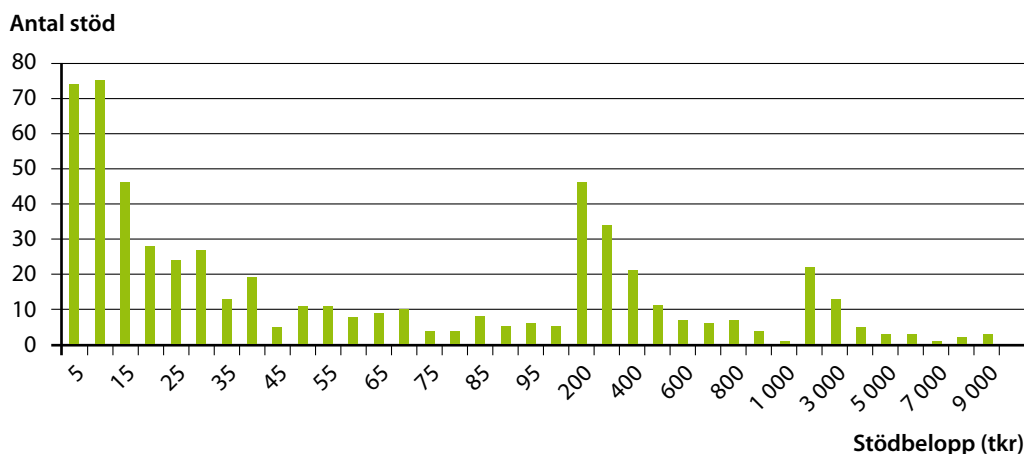

Figur 7. Länsfördelning antal stöd, hela programmet.

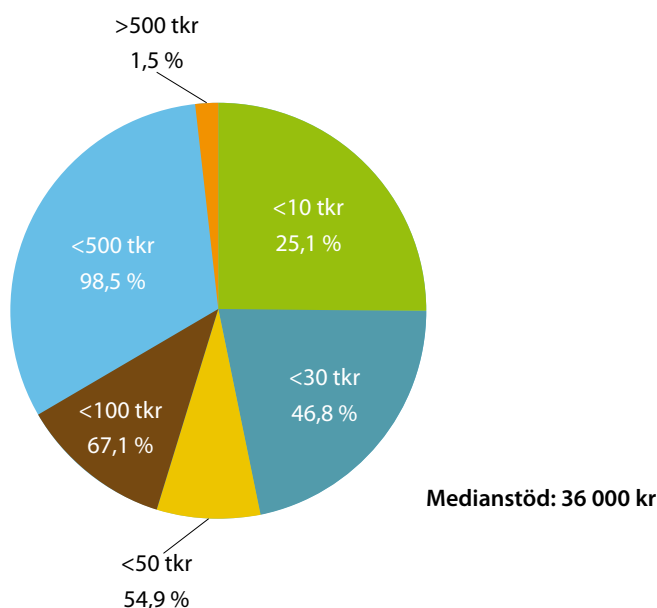
Figur 8. Länsfördelning andel stöd, hela programmet.

Figur 9. Länsfördelning utbetalda medel, SEK, hela programmet.

Fördelningen av stödbelopp indelat i storleksklasser visar på en hög andel av mindre stöd (Fig. 10 och 11). Knappt 50 procent av åtgärderna motsvaras av stödbelopp under 30 000 kr (EFF-stödet). Mindre stödbelopp förekommer i samtliga prioriterade områden, men är mer vanligt förekommande i prioriterat område 1, 2 och 5. De största stödbeloppen härrör vanligtvis från åtgärder för *definitivt upphörande av fiskeriverksamhet* inom prioriterat område 1 och större *pilotprojekt* inom prioriterat område 3.

Figur 10. Frekvensfördelning för EU-delen av stödbelopp (SEK) inom hela programmet, prioriterat område 1–5.

Figur 11. Ackumulerad andel stöd under vissa beloppsgränser inom hela programmet, prioriterat område 1–5.

8.1.1 Horisontella indikatorer

Programindikatorerna för horisontella mål avseende jämställdhet och miljö hade vid årslutet av 2011 registrerats enligt följande. Av de slutförda ärendena hade 283 registrerats som positiva för miljön och 288 som neutrala för miljön. När det gäller jämställdhet har de slutförda ärendena registrerats som positiva för jämställdheten i 75 fall och neutrala för jämställdheten i 501 fall. Det finns inga registrerade ärenden med negativ inverkan på miljö respektive jämställdhet. Övriga programindikatorer redovisas under respektive prioriterat område nedan.

Som en del i övervakningen av jämställdheten inom fiskesektorerna har Jordbruksverket i tabellen nedan uppdaterat statistiken över antalet kvinnor i svensk fiskerinäring. Antalet licensierade kvinnliga yrkesfiskare har legat relativt oförändrat kring 1 procent av antalet yrkesfiskelicenser. Utvecklingen är även stabil inom beredningsindustrin medan andelen kvinnor inom svenskt vattenbruk har minskat något under de senaste åren.

Tabell 18. Kvinnor i fiskerinäringen

Kvinnor i fiskerinäringen	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Licensierade kvinnliga yrkesfiskare (% , antal)	1 % 19	1 % 21	1 % 20	1 % 13	1 % 16	1 % 18	1 % * 21
Anställda kvinnliga vattenbrukare inkl. serviceföretag (% , antal)		14 % 61	13 % 49	15 % 57	13 % 57	11 % 44	
Anställda kvinnor inom fiskberedningsindustri (% , antal)			45 % 983	45 % 976	44 % 874		

* antal kvinnor med yrkesfiskelicens 2012-03-04

8.2 Prioriterat område 1

Det prioriterade området syftar till att anpassa fiskeansträngningen efter beståndssituationen och förbättra lönsamheten i berörda företag. Utvecklingen mäts genom de resultatindikatorer som redovisas i tabellen nedan.

Tabell 19. Resultatindikatorer prioriterat område 1

Resultatindikator	Utgångsläge 2006	Mål 2010	Mål 2015	Utfall 2011
Minskning i BT (%) – räktrålare	4 815 BT	-3 % -144 BT	-10 % -481 BT	- ¹ - ¹
Minskning i BT (%) – pelagiska trålare och notfartyg	23 914 BT	-8 % -1 913 BT	-30 % -7 174 BT	- ¹ - ¹
Minskning i BT (%) – demersala trålare	9 482 BT	-13 % -1 233 BT	-50 % -4 741 BT	-26 % -2 466 BT *
Minskning i kW (%) – räktrålare	20 102 kW	-3 % -603 kW	-10 % -2 010 kW	- ¹ - ¹
Minskning i kW (%) – pelagiska trålare och notfartyg	72 356 kW	-8 % -5 788 kW	-30 % -21 707 kW	- ¹ - ¹
Minskning i kW (%) – demersala trålare	50 331 kW	-13 % -6 543 kW	-50 % -25 166 kW	-19 % -9 590 kW *
Ökad lönsamhet – ökat förädlingsvärde SEK/anställd (%)	188 442 SEK ²	+3 %	+10 %	+0,4 % 189 128 SEK ³
Ökad tillväxt – ökad omsättning SEK/anställd (%)	498 248 SEK ⁴	+3 %	+10 %	+23 % 565 677 SEK ⁵
Ökad användning av selektiva redskap – antal beslut om stöd	-	113	350	12
Diversifiering av inkomstkälla och verksamhet – antal beslut om stöd	-	13	50	3

* minskningar i kapacitet till följd av programmets insatser

¹ mäts endast vid halvtids- och slututvärdering

^{2,4} baserat på ekonomisk statistik från Havs- och vattenmyndigheten och beräknade med inflation på 2 procent

^{3,5} senast tillgängliga ekonomiska statistik avser år 2010

Minskad kapacitet i fiskeflottan mäts som minskning av bruttoregister-ton (BT) och kilowatt (kW) för segmenten räktrålare, pelagiska trålare och notfartyg, samt demersala trålare, där kapacitetsminskningar för räktrålare, pelagiska trålare och notfartyg endast skattas vid halvtids- och slututvärdering. De kapacitetsminskningar som redovisas för demersala trålare är de minskningar som skett till följd av åtgärder inom fiskeriprogrammet och avser åtgärderna för *definitivt upphörande av fiskeverksamhet* och *omställning till annan verksamhet*. Totalt har 30 ärenden slutförts inom berörda åtgärder, där 29 ärenden gäller *definitivt upphörande av fiskeverksamhet* (se avsnitt 5.1). Totalt har åtgärderna genererat en 26-procentig minskning i bruttotonnage för demersala trålare. Detta motsvarar en 19-procentig minskning av kapaciteten i kilowatt jämfört med utgångsläget från 2006. Delmålen för 2010 är därför uppnådda, medan man nått ungefär halvvägs mot slutmålen för 2015. De finansiella medlen inom åtgärderna är i stort sett förbrukade och som en konsekvens kommer dessa sannolikt att stängas. Slutmålen för 2015 kommer därför inte att nås för det demersala segmentet.

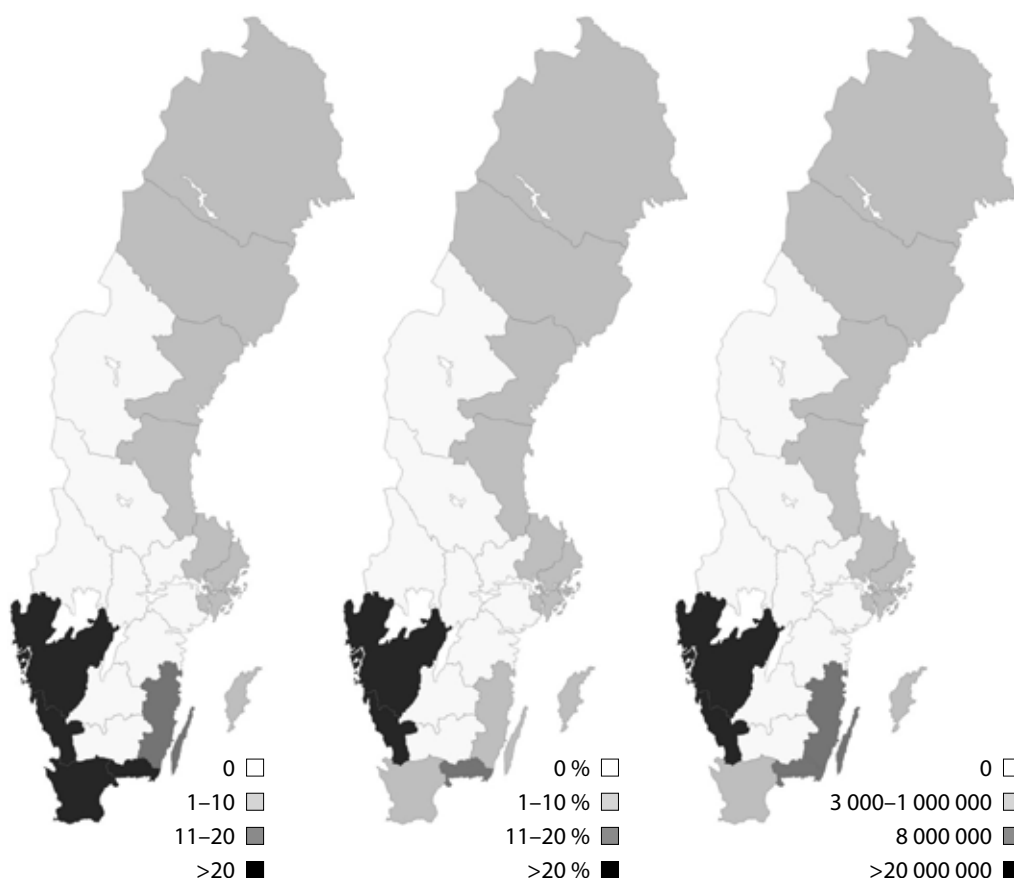
Indikatorn för ökad lönsamhet visar en liten ökning jämfört med ursprungsläget. Däremot visar indikatorn för ökad tillväxt en avsevärd ökning som överstiger slutmålet för 2015. Dessa indikatorer kan dock variera kraftigt mellan enskilda år, då

skiftande villkor mellan olika fiskesegment och förändrade oljepriser fortsatt kommer att påverka resultatet.

Ökad användning av selektiva redskap bedöms efter antalet slutförda ärenden avseende selektiva redskap inom åtgärden *investeringar ombord och selektivitet*. Hittills finns tolv insatser redovisade, vilket är långt ifrån målsättningarna. Åtgärden kan dock bara ge stöd för investeringar i selektiva redskap som inte är obligatoriska enligt gällande lagstiftning. Detta har inneburit att vissa tidigare stödsökande för selektiva redskap inte blivit godkända för stöd då de avsedda redskapen blivit obligatoriska.

Tre åtgärder avseende diversifiering av inkomstkälla har hittills slutförts och dessa insatser når inte målsättningarna för indikatorn. För ytterligare beskrivning av utvecklingen inom prioriterat område 1, se avsnitt 5.1.

Länsfördelningen av slutförda åtgärder inom prioriterat område 1 visas i Fig. 12–14 och domineras antalsmässigt av Västra Götaland, Halland och Blekinge län. Dessa län dominerar även fördelningen av finansiella medel, vilket är en konsekvens av att dessa län haft flest ärenden inom *definitivt upphörande av fiskeverksamhet* och att dessa ärenden har varit särskilt kostsamma. Det numeriska underlaget till Fig. 12–14 redovisas i tabellform i Bilaga 1.

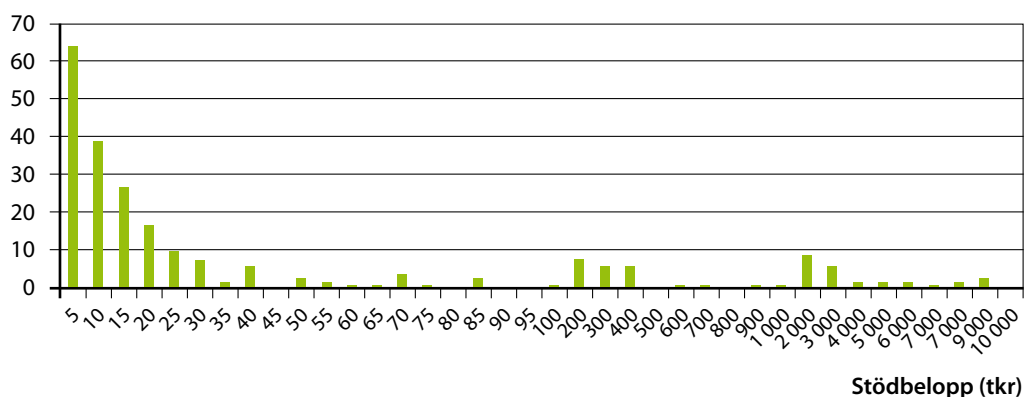
Figur 12. Länsfördelning antal stöd, PO1.

Figur 13. Länsfördelning andel stöd, PO1.

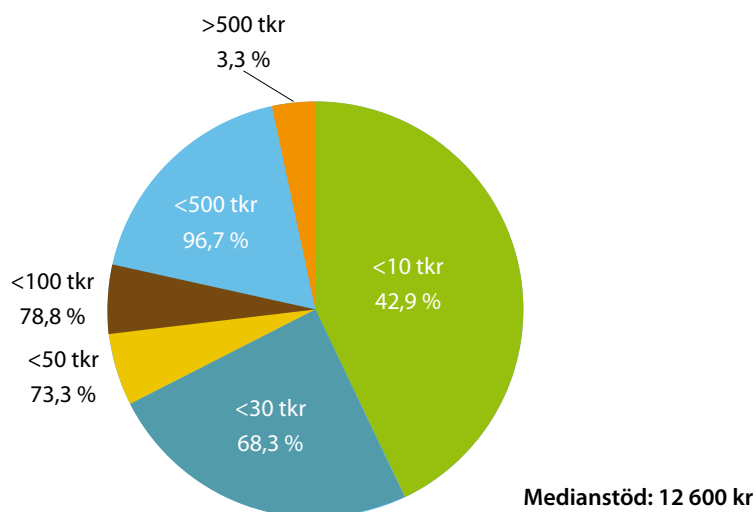
Figur 14. Länsfördelning utbetalda medel, SEK, PO1.

Fördelningen av stödbelopp indelat i storleksklasser visar på en hög andel av mindre stöd (Fig. 15 och 16). Närmare 70 procent av åtgärderna motsvaras av stödbelopp under 30 000 kr (EFF-stöd). De mindre stödbeloppen härrör mestadels från åtgärderna för investeringar ombord och socioekonomisk kompensation för förvaltning av fiskeflottan, medan de stora stödbeloppen avser fartygsskrotningar inom åtgärden definitivt upphörande av fiskeverksamhet.

Antal stöd

Figur 15. Frekvensfördelning för EU-delen av stödbelopp (SEK) inom prioriterat område 1.

Figur 16. Ackumulerad andel stöd under vissa beloppsgränser inom prioriterat område 1.

8.3 Prioriterat område 2

Målsättningen inom det prioriterade området är att utveckla livskraftiga företag som kan producera livsmedel av hög kvalitet och skapa sysselsättning under miljömässigt goda former. Utvecklingen mäts genom de resultatindikatorer som redovisas i tabellen nedan.

Tabell 20. Resultatindikatorer prioriterat område 2

Resultatindikator	Utgångsläge 2006	Mål 2010	Mål 2015	Utfall 2011
Ökad lönsamhet				
ökat förädlingsvärde SEK/ anställd i vattenbruket (%)	270 149 SEK ¹	+2 %	+8 %	283 387 SEK ⁵ +4,9 %
ökat förädlingsvärde SEK/ anställd i beredningsindustrin (%)	605 525 SEK ²	+4 %	+12 %	528 219 SEK ⁶ -13 %
Ökad tillväxt				
ökad omsättning SEK/ anställd i vattenbruket (%)	806 317 SEK ³	+2 %	+8 %	842 027 SEK ⁷ +4,4 %
ökad omsättning SEK/ anställd i beredningsindustrin (%)	2 928 308 SEK ⁴	+4 %	+12 %	2 492 310 SEK ⁸ -15 %
Ökad produktionsvolym i vattenbruket (ton)	9 627 ton	+3 % +245 ton	+10 % +816 ton	+22 % +2096 ton*
Minskad miljöeffekt – antal beslut om stöd	-	85	330	21

^{1,3} ekonomisk statistik från 2008 då statistik från tidigare år saknas

^{1,2,3,4} beräknade med inflation på 2 procent

^{5,7} senast tillgängliga ekonomiska statistik avser år 2010

^{6,8} senast tillgängliga ekonomiska statistik avser år 2009

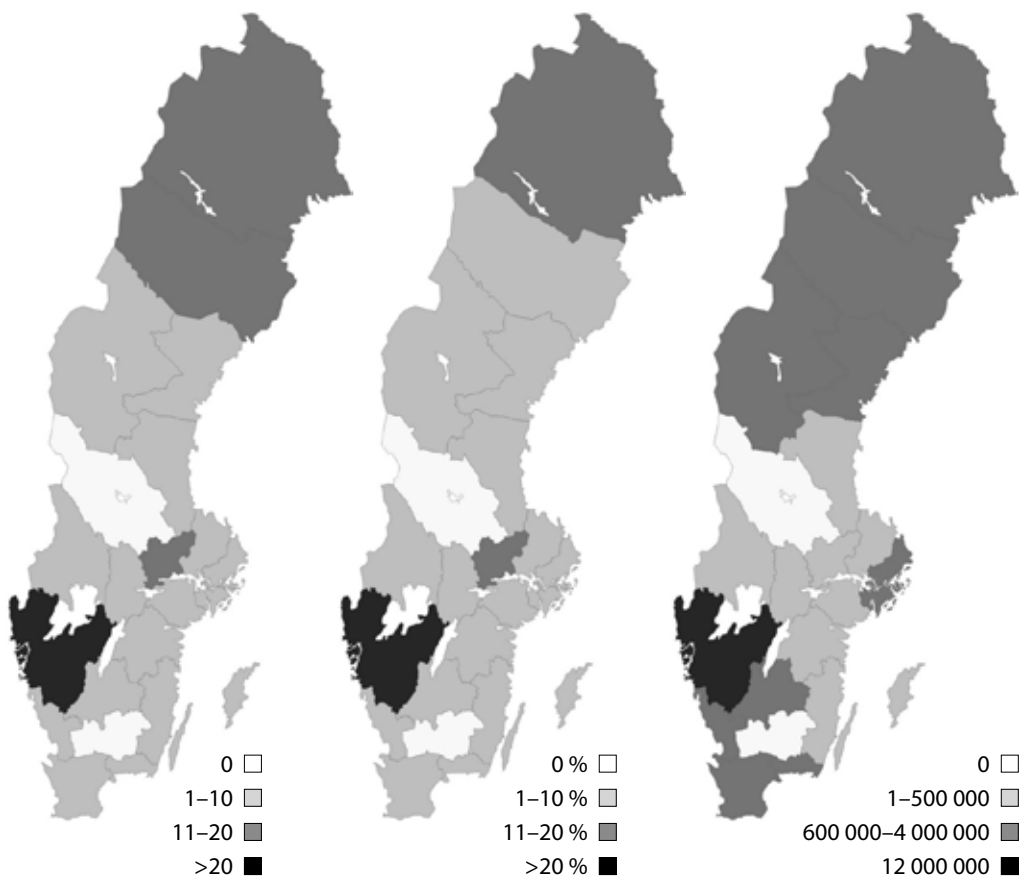
* total nationell produktionsvolym år 2010

Ökad lönsamhet och tillväxt inom vattenbruket har ökat med 4,9 respektive 4,4 procent jämfört med utgångsläget. Utgångsläget för vattenbruket avser dock 2008 då tidigare statistik saknas. Om utvecklingstakten inte förändras kommer slutmålen för 2015 rimligtvis att nås. Beredningsindustrin uppvisar däremot en negativ trend för både lönsamhet och tillväxt. Senaste statistik är dock från 2009 och det är därför svårt att säga hur åtgärderna inom det prioriterade området påverkat situationen.

Produktionsvolymen har ökat kraftigt inom svenskt vattenbruk jämfört med utgångsläget 2006 och slutmålet för 2015 är redan uppnått. Denna indikator togs ursprungligen fram för att visa produktionsökningar som gjorts möjliga genom åtgärder inom fiskeriprogrammet och skulle då motsvara 15 946 ton. Denna siffra är avsevärt högre än branschens nationella produktion (11 723 ton) och kan inte anses tillförlitlig. Troligtvis har stödsökande blandat ihop begreppet möjlig produktionskapacitet med produktionsvolym. Indikatorn för ökad produktion inom vattenbruket baseras därför på den senaste rapporterade nationella produktionsvolymen inom vattenbruket och är inte begränsad till insatser inom fiskeriprogrammet.

Indikatorn för minskad miljöeffekt mäts i antalet slutförda åtgärder inom det prioriterade området. I dagsläget är 21 sådana insatser slutförda och målsättningen för åtgärderna är inte uppnådda. För ytterligare beskrivning av utvecklingen inom prioriterat område 2, se avsnitt 5.2.

Länsfördelningen av slutförda åtgärder inom prioriterat område 2 visas i Fig. 17–19 och domineras antalsmässigt av Västra Götaland, Västmanland och Norrbottens län. Fördelningen av finansiella medel är mer jämn då ett flertal län har slutfört ett mindre antal åtgärder men som också motsvarat relativt stora stödbelopp. Det numeriska underlaget till Fig. 17–19 redovisas i tabellform i Bilaga 1.

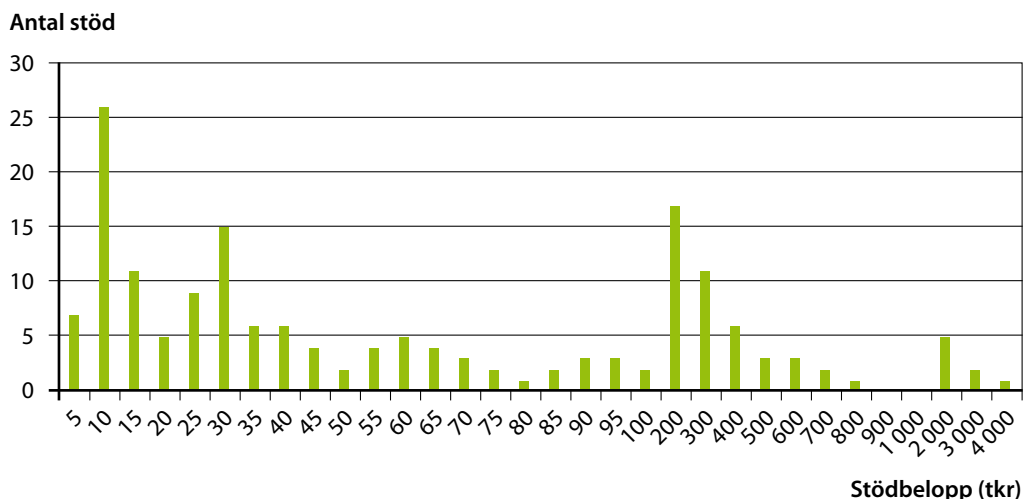
Figur 17. Länsfördelning antal stöd, PO2.

Figur 18. Länsfördelning andel stöd, PO2.

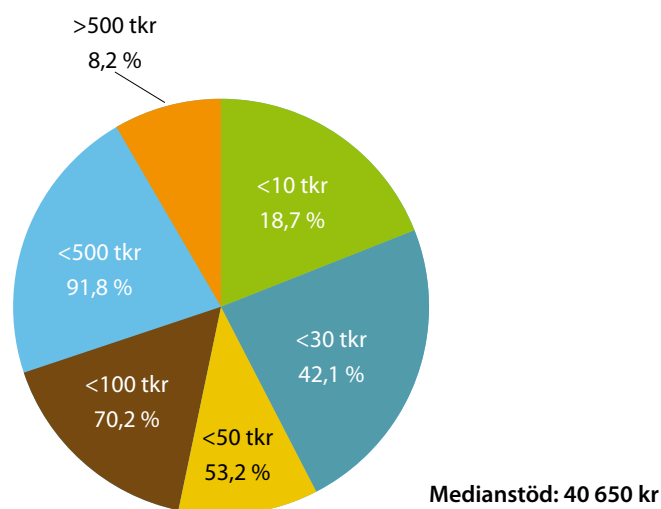
Figur 19. Länsfördelning utbetalda medel, SEK, PO2.

Fördelningen av stödbelopp indelat i storleksklasser visar en ansenlig andel av mindre stöd där drygt 40 procent av åtgärderna motsvarar stödbelopp under 30 tkr (Fig. 20 och 21). De större stödbeloppen härrör främst från åtgärder för ökad produktions- eller beredningskapacitet inom både vattenbruk och beredningsindustri.

Figur 20. Frekvensfördelning för EU-delen av stödbelopp (SEK) inom prioriterat område 2.

Figur 21. Ackumulerad andel stöd under vissa beloppsgränser inom prioriterat område 2.

8.4 Prioriterat område 3

Det prioriterade området ska främja gemensamma insatser och bidra till de övergripande målen om en hållbar miljö och minska negativa effekter av svensk fiskerinäring. Utvecklingen mäts genom de resultatindikatorer som redovisas i tabellen nedan.

Tabell 21. Resultatindikatorer prioriterat område 3

Resultatindikator	Utgångsläge 2006	Mål 2010	Mål 2015	Utfall 2011
Ökade möjligheter för skydd och utveckling av resurser – antal beslut om stöd	-	12	50	36
Ökad utbildningsnivå i näringen – antal personer som genomgått utbildning	-	300	1200	130 ¹ 198 ²

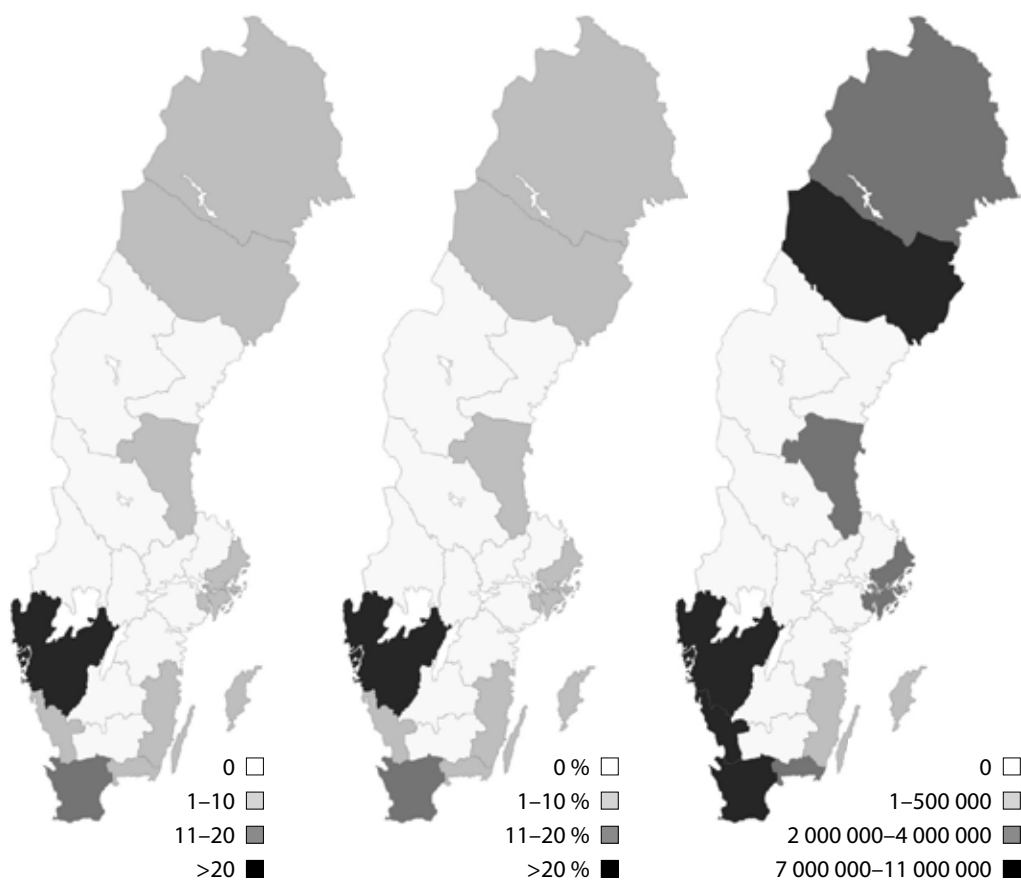
¹ antal utbildningar i Prioriterat område 3

² antal utbildningar i hela programmet

Ökade möjligheter för skydd och utveckling av resurser mäts i antal slutförda insatser inom åtgärderna gemensamma insatser, skydd och utveckling av den akvatiska florans och faunan, utveckling av nya avsättningsmöjligheter, samt pilotprojekt. Hittills har 36 sådana åtgärder slutförts vilket överstiger delmålet för 2010. Vid oförändrad utvecklingstakt kommer sannolikt slutmålet för 2015 att nås.

Ökad utbildningsnivå i näringen mäts genom antalet personer som genomgått utbildning. Inom prioriterat område 3 är dessa idag 130 personer. Antalet personer som deltagit i utbildning uppgår däremot till 198 om man ser till hela programmens verksamheter. Målsättningarna för det prioriterade området nås dock inte och det kan i dagsläget inte anses rimligt att nå slutmålet då 1200 personer ska ha genomgått utbildning inom programmet fram till 2015. För ytterligare beskrivning av utvecklingen inom prioriterat område 3, se avsnitt 5.3.

Länsfördelningen av slutförda åtgärder inom prioriterat område 3 visas i Fig. 22–24 och domineras antalsmässigt av Västra Götaland och Skåne län. I det prioriterade området är en tredjedel av insatserna länsövergripande och kan därför inte presenteras i länsfördelningen. De finansiella medlen har en jämnare nationell fördelning men domineras av Västra Götaland, Västerbotten, Halland och Skåne län. Det numeriska underlaget till Fig. 22–24 redovisas i tabellform i Bilaga 1.

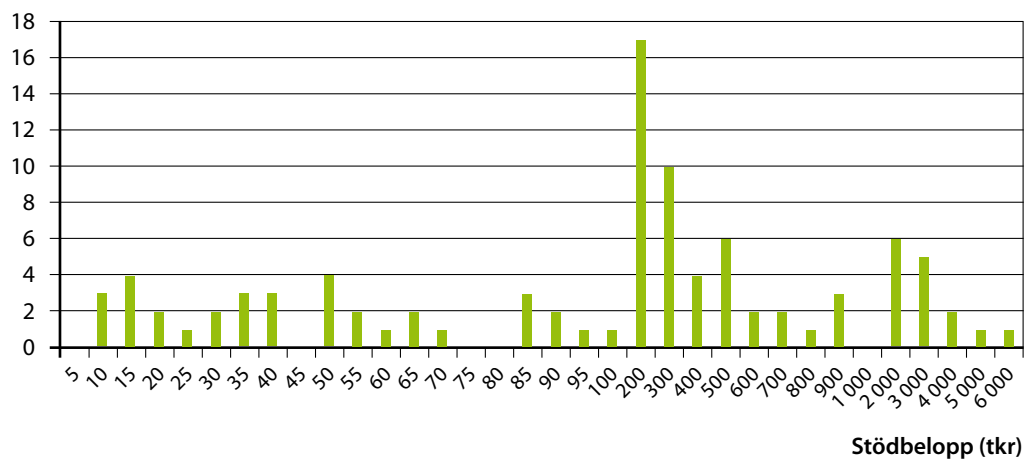
Figur 22. Länsfördelning antal stöd, PO3.

Figur 23. Länsfördelning andel stöd, PO3.

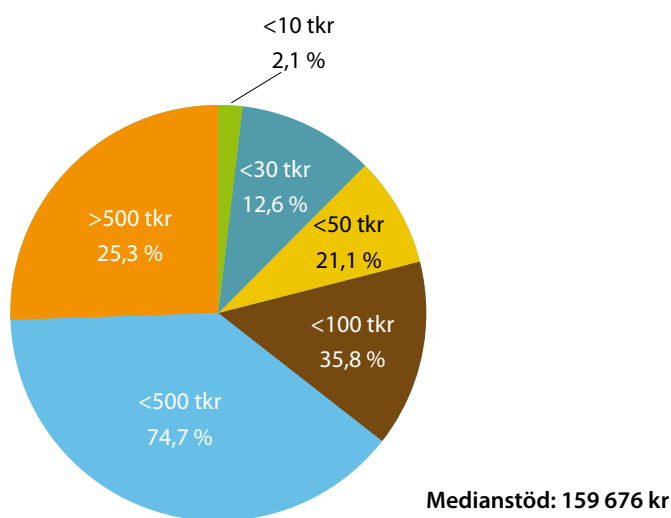
Figur 24. Länsfördelning utbetalda medel, SEK, PO3.

Fördelningen av stödbelopp indelat i storleksklasser visar en jämn fördelning som domineras av högre stödbelopp, där drygt 85 procent av åtgärderna motsvarar belopp över 30 tkr (Fig. 25 och 26). Det prioriterade området domineras även av större projekt med stödbelopp som överstiger 100 tkr.

Antal stöd

Figur 25. Frekvensfördelning för EU-delen av stödbelopp (SEK) inom prioriterat område 3.

Figur 26. Ackumulerad andel stöd under vissa beloppsgränser inom prioriterat område 3.

8.5 Prioriterat område 4

Det prioriterade området ska bidra till en hållbar utveckling av fiskeområden och baseras på verksamheten inom fiskeområdesgrupperna. Utvecklingen mäts genom de resultatindikatorer som redovisas i tabellen nedan.

Tabell 22. Resultatindikatorer prioriterat område 4

Resultatindikator	Utgångsläge 2006	Mål 2010	Mål 2015	Utfall 2011
Ökad företagsamhet				
- antal nya företag, varav				
- fisketurism	-	2	13	0
- övriga	-	1	7	0
Ökad diversifiering				
- antal projekt ang. diversifiering	-	8	50	1
Ökad sysselsättning				
- antal nya arbetstillfällen, varav				
- fisketurism	-	3	20	0
- övriga	-	2	10	0

Fiskeområdesgrupperna kom igång sent och har haft en stor initial administrativ börda. De flesta fiskeområdesgrupperna har i dagsläget kommit igång med projektverksamheter, men få projekt har hunnit slutföras. Av de hittills slutförda insatserna finns ett projekt angående diversifiering av verksamhet registrerat. Inga projekt med inriktning på ökad företagsamhet och sysselsättning har hittills slutförts. Trots den sena uppstarten har de flesta fiskeområdesgrupper en positiv framtidssyn och tror sig kunna nå målen inom den framtagna verksamhetsstrategin (se enkätredovisning nedan). För ytterligare beskrivning av utvecklingen inom prioriterat område 4, se avsnitt 5.4 och 5.4.1.

Totalt har 15 insatser slutförts inom samtliga fiskeområdesgrupper. Länsfördelningen av antal stöd och utbetalda finansiella medel redovisas i tabell 23 respektive Fig. 27.

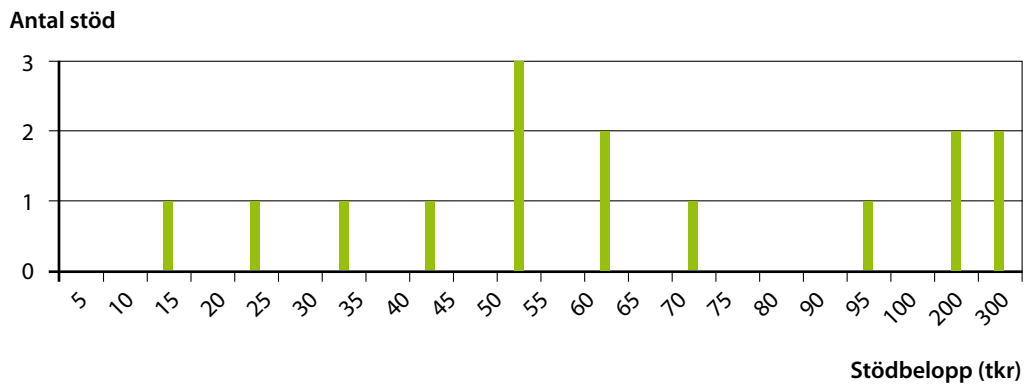
Tabell 23. Antal utbetalda stöd och utbetalda medel, fiskeområdesgrupper

Nr.	Fiskeområdesgrupp	Antal utbetalda stöd	Andel (%)	Totalt utbetalt SEK tusen kr
1	Vindelälven	3	20	189
2	Södra Bottenhavet	2	13,3	350
3	Fiskefrämjandet Stockholms Skärgård	1	6,7	163
4	Norra Bohuslän	0	0	0
5	Södra Bohuslän	3	20	400
6	Vänerskärgården med Kinnekulle	1	6,7	53
7	Vätternvårdsförbundet	1	6,7	52
8	Kustlandet	0	0	0
9	Gotland	2	13,3	93
10	Sydkusten	1	6,7	13
11	Tornedalen-Haparanda Skärgård	1	6,7	93
12	Kustlinjen	0	0	0
13	Halland	0	0	0
14	Blekinge Arkipelag Leader	0	0	0
	SUMMA	15	100	1 406

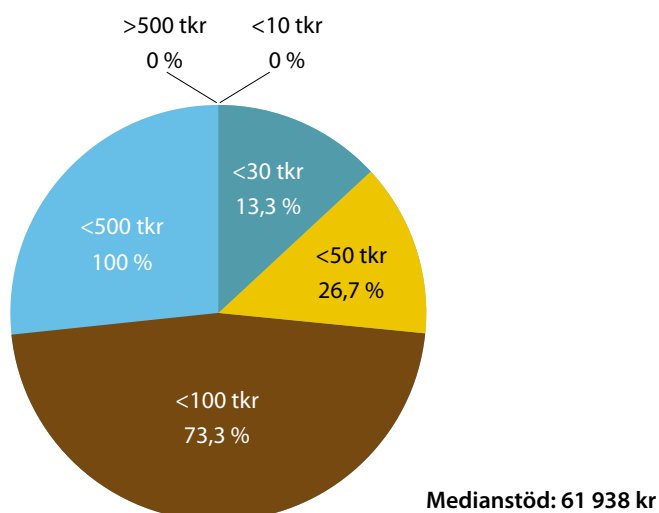

Figur 27. Fiskeområdesgrupper inom PO4

Fördelningen av stödbelopp för de 15 slutförda insatserna är jämnt fördelade och understiger 300 tkr (Fig. 28 och 29).

Figur 28. Frekvensfördelning för EU-delen av stödbelopp (SEK) inom prioriterat område 4.

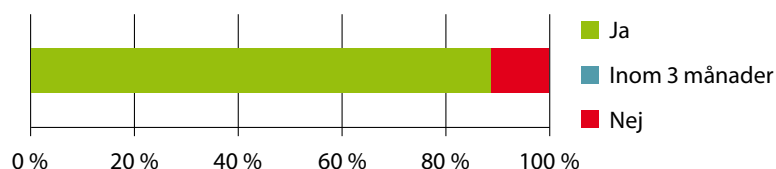

Figur 29. Ackumulerad andel stöd under vissa beloppsgränser inom prioriterat område 4.

8.5.1 Enkät till fiskeområdesgrupper

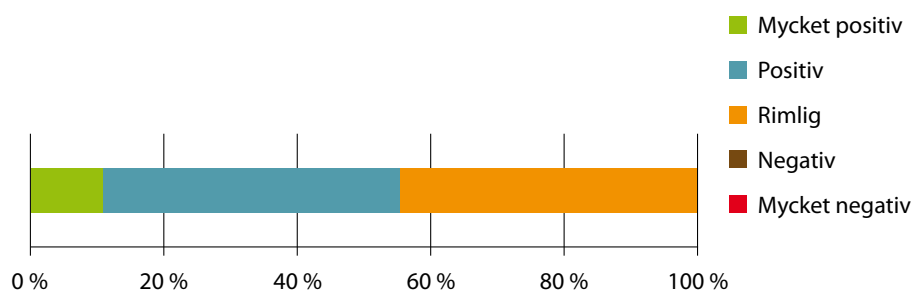
Inför arbetet med årsrapporten för fiskeriprogrammet har Jordbruksverket gått ut med en enkät till verksamhetsledarna för landets 14 fiskeområdesgrupper. Två fiskeområdesgrupper har gemensam verksamhetsledare och enkäten skulle därför kunna generera maximalt 13 unika svar. Totalt kom det in svar från nio verksamhetsledare. Nedan redovisas enkätfrågorna tillsammans med utfall för respektive svarsalternativ och en sammanfattning av de huvudsakliga kommentarerna. För ytterligare beskrivning av utvecklingen inom prioriterat område 4, se avsnitt 5.4 och 5.4.1.

Fråga 1. Har er fiskeområdesgrupp kommit igång med projekt?

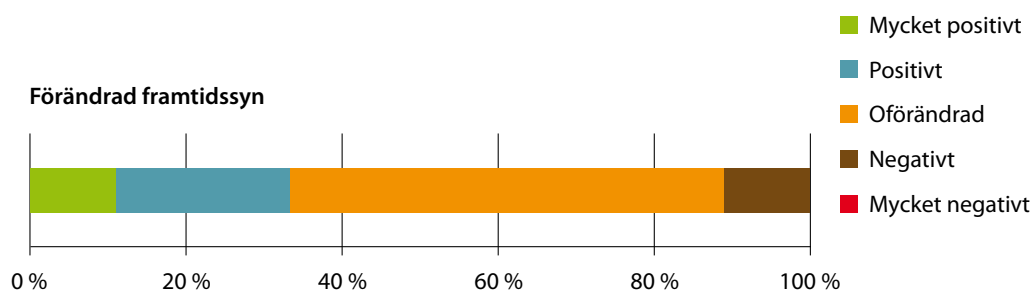
Alla utom en fiskeområdesgrupp har kommit igång med arbetet kring att driva projekt. Den fiskeområdesgrupp som ännu inte driver projekt kommenterar dock att projekt har prioriterats av fiskeområdesgruppen men att dessa ännu inte hunnit beviljats av länsstyrelsen. Vissa anger att det var svårt att komma igång och att det tog tid att få pengar till administrativa projekt, men att verksamheten i dagsläget rullar på.

Fråga 2. Hur är er syn på möjligheterna att nå verksamhetsstrategin och målen?

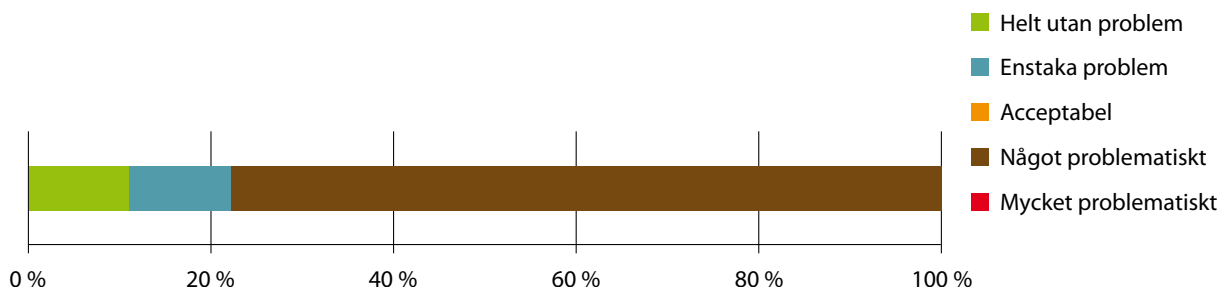
Samtliga svarande anser att det åtminstone finns en rimlig möjlighet att genomdriva den uppsatta strategin och att nå verksamhetsmålen. 55 % är positiva, varav 11 % är mycket positiva. Många anger att det fortfarande finns en del organisatoriska problem som måste lösas och att det kan vara svårt att finna organisationer som vill driva projekt. Andra fiskeområdesgrupper anser sig ha god kontakt med samarbetspartners och att engagemanget från involverade kommuner har utvecklats över förväntan.

Fråga 3. Har er syn på möjligheterna att nå verksamhetsstrategin och målen förändrats under 2011?

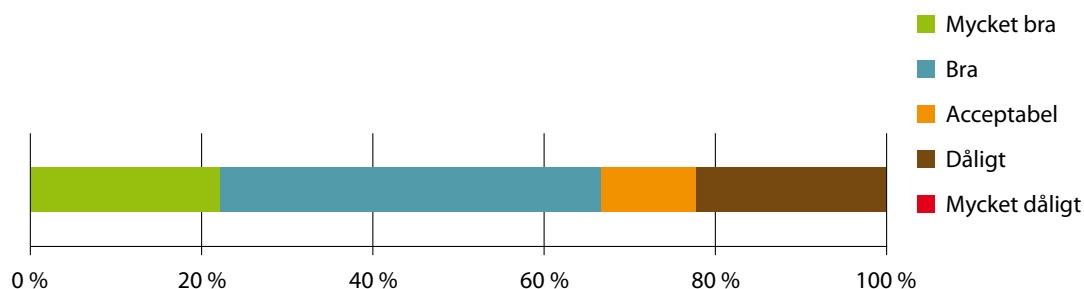
För de flesta fiskeområdesgrupper är synen på framtiden oförändrad eller har förändrats i positiv riktning. En svarande anger att framtidstron minskat något under senaste året och anser att de i viss mån underskattat betydelsen av en välgrundad och fungerande administration, men att de nu är på väg åt rätt håll.

Fråga 4. Hur upplever ni idag situationen med att nå ut till potentiella stöd-sökanden inom ert fiskeområde?

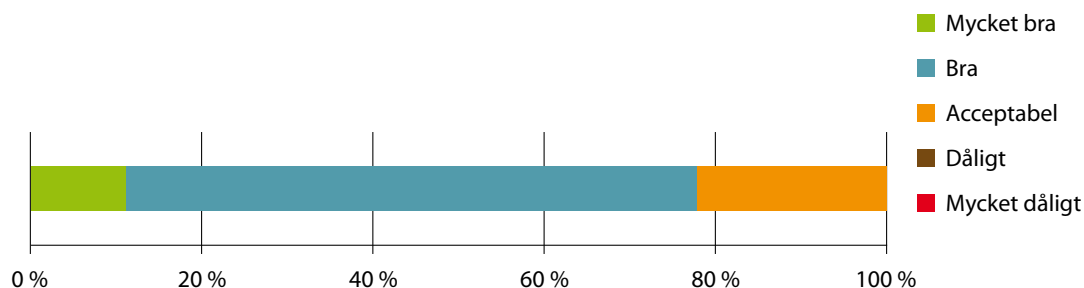
78 % av de svarande uppger att det är något problematiskt att nå ut till potentiella projektägare. Övriga anser att det på sin höjd handlar om enstaka problem. Vissa anser att problemen beror på att enskilda företag inte tillåts söka stöd, medan andra angett att brister i det administrativa arbetet är en del av problemet. Det finns i allmänhet få andra projektägare än fiskeområdesgrupperna själva.

Fråga 5. Hur har kontakten med länsstyrelsen fungerat under 2011?

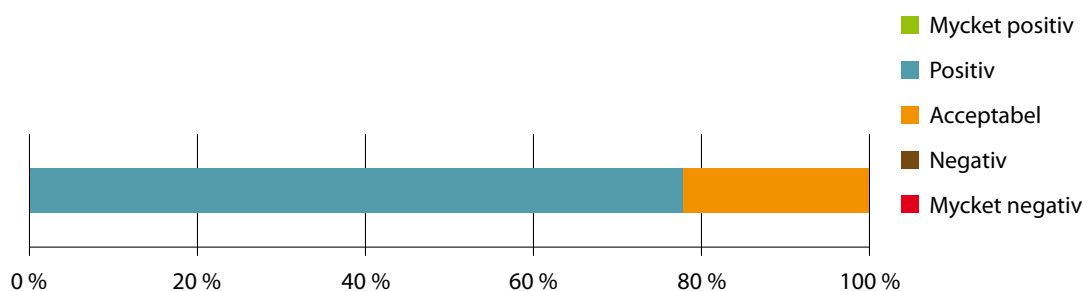
Erfarenheter kring kontakten med länsstyrelsen varierar stort mellan fiskeområdesgrupperna. De flesta anser att kontakterna är acceptabla eller väl fungerande, medan 22 % anser att kontakten med länsstyrelsen fungerat dåligt. Bland kommentarerna nämns även att handläggningen emellanåt har dragit ut på tiden. Många anger dock att kontakten med länsstyrelsen har förbättrats med tiden.

Fråga 6. Hur har kontakten med Jordbruksverket fungerat under 2011?

Samtliga fiskeområdesgrupper anser att kontakten med Jordbruksverket är åtminstone acceptabel, där de flesta anser att kontakten fungerat bra. Kontakten har även hunnit utvecklas och blivit bredare under den korta tid som Jordbruksverket hittills varit förvaltningsmyndighet.

Fråga 7. Vad är er uppfattning om Jordbruksverket som ny ansvarsmyndighet för Europeiska fiskerifonden?

De flesta fiskeområdesgrupper är positiva till Jordbruksverket som ny ansvarsmyndighet för Europeiska fiskerifonden. De har även förhoppningar om att Jordbruksverket besitter de erfarenheter och resurser som krävs, men vissa är oroliga för att Jordbruksverket saknar tillräcklig kunskap om fisket och dess förutsättningar. Här nämns även förslag på möjliga förbättringar, såsom tydligare krav på styrdokument för ekonomi- och kontorsfunktionen och att Jordbruksverket bör ta del av erfarenheter från andra Östersjöländers arbete med fiskeområdesgrupper.

Fråga 8. Beskriv positiva och/eller negativa erfarenheter av Jordbruksverket som ny ansvarsmyndighet för Europeiska fiskerifonden.

Många anser att det är för tidigt att uttala sig om detta, men nämner att man inte upplevt några problem vid bytet av ansvarsmyndighet. Man har fått svar på de frågor som ställts och nyhetsbrev och övrig information upplevs positivt. Detta gäller även upplevelser kring Jordbruksverkets strävan kring bättre samverkan och nätverkande mellan fiskeområdesgrupper. I samband med dessa kommentarer förekommer även förslag till bättre samordning mellan fiskeområden och lederområden inom landsbygdsprogrammet.

Fråga 9. Vilka är i dagsläget de största utmaningarna för er fiskeområdesgrupp?

De största utmaningarna anses vara: a) den administrativa bördan med fungerande kontorsverksamhet; b) problem att få tillstånd projekt baserat på de projektidéer som finns; c) att hitta medfinansiering till projekten. Somliga har problem att nå ut till aktörer och möjliga projektägare inom fiskeområdet och ser möjligheter i ett bättre samarbete med leaderområden. Även långa handläggningstider ses som problematiska, då mindre föreningar och andra projektägare har svårt att ligga ute med pengar under längre tid.

Fråga 10. Övriga kommentarer kring fiskeområdesgruppens verksamhet under 2011.

Kommentarerna kring verksamheten är generellt positiva. Fiskeområdesgrupperna uttrycker att de skapat bra samarbeten som verkar för områdets utveckling. Exempel på samarbeten är förbättringar i kvaliteten på fisk genom insatser i kylkedjan, arbete med kravcertifieringar och utveckling av den lokala fiskmarknaden. Vissa beskriver att intresset för fiskeområdets arbete ständigt ökar och att både studenter och politiker börjat kontakta gruppen med frågor om dess verksamhet. Däremot anses projektredovisningen vara onödigt krånglig och grupperna efterfrågar ett visst mått av ”förtroenderedovisning” och poängterar att för mycket formalia riskerar att minska samarbetspartners motivation till att vilja vara projektägare.

8.6 Prioriterat område 5

Det prioriterade området ska underlätta programmets genomförande. Utvecklingen mäts genom de resultatindikatorer som redovisas i tabellen nedan.

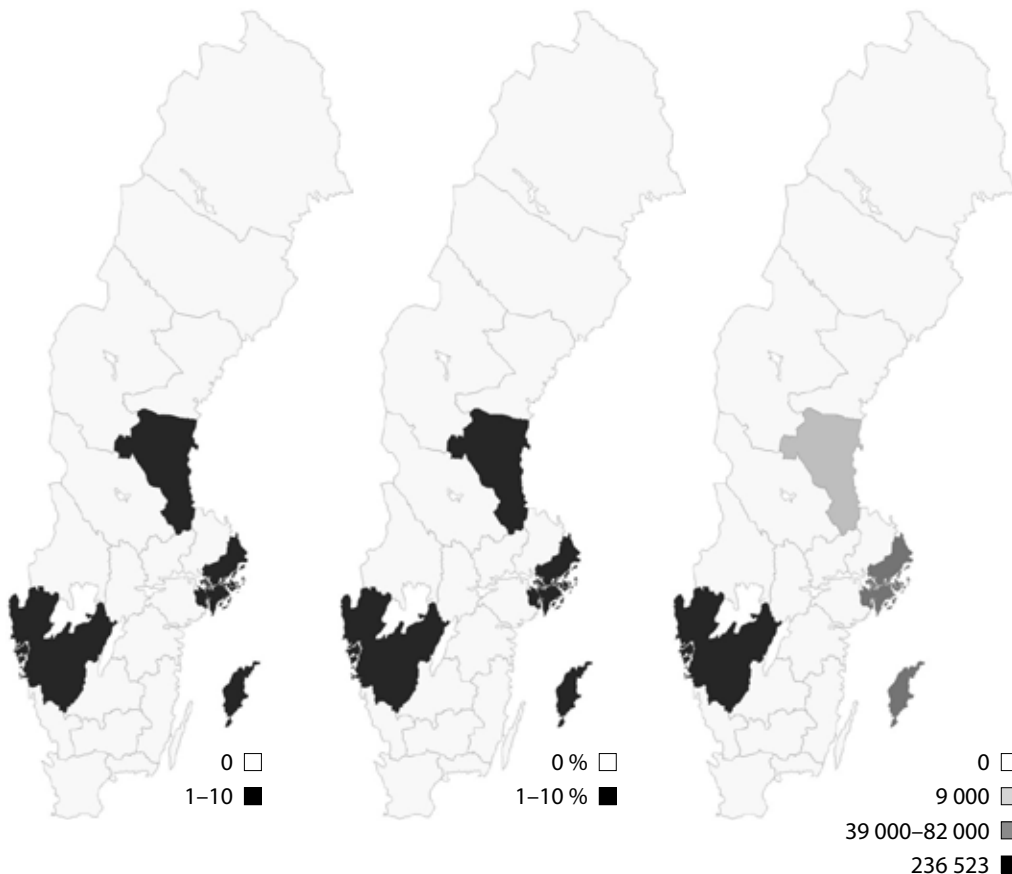
Tabell 24. Resultatindikatorer prioriterat område 5

Resultatindikator	Utgångsläge 2006	Mål 2010	Mål 2015	Utfall 2011
Antal informationsåtgärder	-	50	75	45
Andel personer i målgrupperna som mottagit information om programmet	-	75 %	80 %	- ¹

¹ indikatorn mäts vid halvtids- och slututvärdering

Ökad medvetenhet om fiskeriprogrammet mäts i antalet informationsåtgärder. Vid utgången av 2011 hade 45 informationsåtgärder slutförts, vilket är i nivå med delmålet för 2010. Vid slututvärdering ska det även ingå en uppskattning av andelen personer inom målgrupperna som tagit del av information om programmet. För ytterligare beskrivning av utvecklingen inom prioriterat område 5, se avsnitt 5.5.

Länsfördelningen av slutförda åtgärder inom prioriterat område 5 visas i Fig. 30–32, men ger inte en rättvisande bild av slutförda ärenden eftersom nästan 85 procent av insatserna är registrerade som länsövergripande. Det numeriska underlaget till Fig. 30–32 redovisas i tabellform i Bilaga 1.

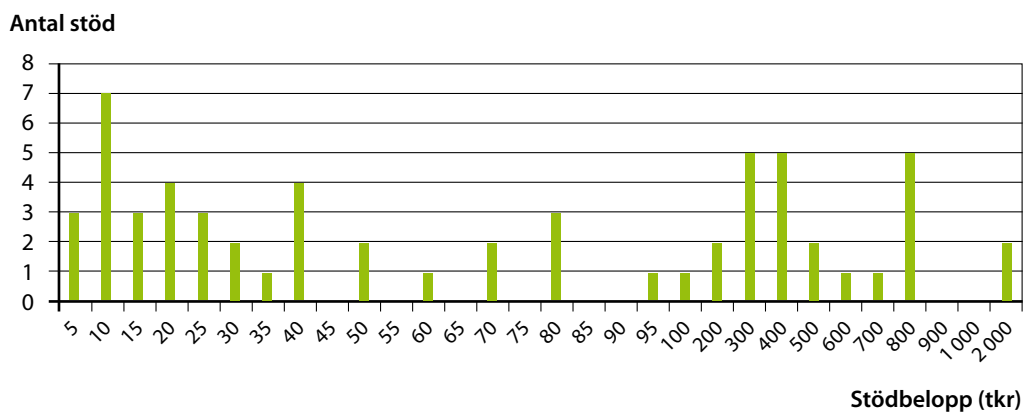

Figur 30. Länsfördelning antal stöd, PO5.

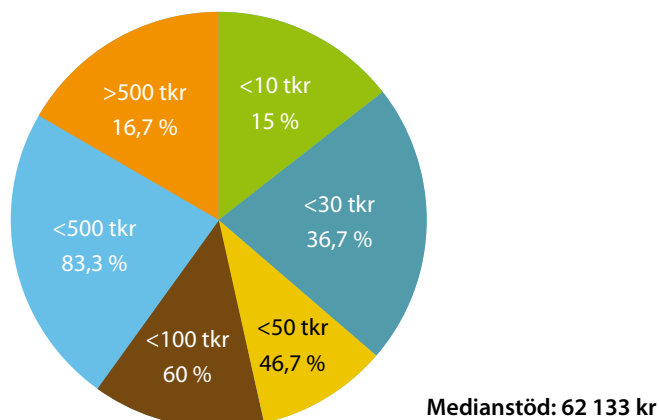
Figur 31. Länsfördelning andel stöd, PO5.

Figur 32. Länsfördelning utbetalda medel, SEK, PO5.

Fördelningen av stödbelopp indelat i storleksklasser visar en jämn fördelning (Fig. 33 och 34).

Figur 33. Frekvensfördelning för EU-delen av stödbelopp (SEK) inom prioriterat område 5.

Figur 34. Ackumulerad andel stöd under vissa beloppsgränser inom prioriterat område 2.

8.7 Resultat i förhållande till mål och kostnad

För varje prioriterat område har det fastställts specifika resultatindikatorer. Detta underlag omfattar inte resultatindikatorerna för åtgärderna *definitivt och tillfälligt upphörande av fiskeverksamhet*, eftersom dessa åtgärder är avslutade och några nya ärenden inte kommer att bli aktuella.

En del av resultatindikatorerna mäts i antal slutförda insatser som programmet bidragit till, dvs. fullt genomförda och slututbetalda åtgärder. Tabell 25 nedan listar de resultatindikatorer som mäts i antal slutförda åtgärder. Av tabellen framgår att delmålet för 2010 endast har uppnåtts inom prioriterat område 3 för ökat skydd och utveckling av akvatiska resurser och är nära att nås inom prioriterat område 5 för antalet informationsåtgärder. En prognos av framtida måluppfyllnad baserad på hittillsvarande utvecklingstakt visar att den förväntade måluppfyllnaden för 2015 också blir låg.

Tabell 25. Resultatindikatorer som mäts i antal slutförda åtgärder

Resultatindikator (inbegripna ågärdsområden)	Mål 2010	Mål 2015	Resultat 2011	% av mål 2015	Resultat vid linjär utveck- ling till 2015	% av mål 2015 (linjär utveckling)
PO1. Ökad användning av selektiva redskap (1.3; 1.4)	113	350	12	3,4	22	6,2
PO1. Diversifiering av inkomstkälla (1.5)	13	50	3	6,0	5	10,8
PO2. Minskad miljöeffekt (2.1; 2.2; 2.3)	85	330	21	6,4	38	11,5
PO3. Ökat skydd och utveckling av resurser (3.1; 3.2; 3.4; 3.5)	12	50	36	72,0	65	129,6
PO3. Ökad utbildningsnivå (3.1)	300	1 200	130	10,8	234	19,5
PO4. Diversifiering av verksamhet (4.1)	8	50	1	2,0	2	3,6
PO5. Antal informationsåtgärder (5.1)	50	75	45	60,0	81	108,0

Ytterligare förväntade förändringar kan gestaltas av hittills beviljade åtgärder där alla ännu inte är helt slutförda (inkluderar även avslutade insatser som ju beviljats i ett tidigare skede). I tabell 26 nedan visas dessa i relation till målen för 2015.

Situationen liknar den för slutförda åtgärder som beskrivits ovan. Vi kan alltså inte förvänta oss att de hittills beviljade åtgärderna kommer att bidra tillräckligt för att målen för 2015 ska nås.

Tabell 26. Hittills beviljade åtgärder i relation till målen för 2015

Resultatindikator (inbegripna åtgärdsområden)	Mål 2010	Mål 2015	Antal beviljade 2011	% av mål 2015	Resultat vid linjär utveck- ling till 2015*	% av mål 2015 (linjär utveckling)
PO1. Ökad användning av selektiva redskap (1.3; 1.4)	113	350	18	5,1	25	7,2
PO1. Diversifiering av inkomstkälla (1.5)	13	50	4	8,0	6	11,2
PO2. Minskad miljöeffekt (2.1; 2.2; 2.3)	85	330	31	9,4	43	13,2
PO3. Ökat skydd och utveckling av resurser (3.1; 3.2; 3.4; 3.5)	12	50	56	112,0	78	156,8
PO3. Ökad utbildningsnivå (3.1)	300	1 200	130	10,8	182	15,2
PO4. Diversifiering av verksamhet (4.1)	8	50	11	22,0	15	30,8
PO5. Antal informationsåtgärder (5.1)	50	75	49	65,3	69	91,5

* Beviljanden kan bara ske till årsslut 2013

Utifrån dessa resultatprognoser kan man fråga sig om programmet har finansiella medel för att kunna bekosta en målluppfyllnad för 2015. Kostnaden för stödinsatser som bidrar till de aktuella resultatindikatorerna visas i tabell 27 nedan och baseras på kostnaden (EFF-stödet) för hittills slutförda åtgärder.

Det finns normalt två sätt att beräkna genomsnittliga värden. Det ena är medelvärdet, som är totalsumman av alla insatser dividerat med antalet insatser. Detta mått är inte lämpligt vid sneda och icke-normala fördelningar som här är fallet. Ett fåtal riktigt stora stödbelopp (extremvärden) kan få stor inverkan på medelvärdeskattningen som ofta blir orimligt hög. Ett annat mått på genomsnittligt stödbelopp är medianvärdet, vilket avser det mittersta värdet av alla belopp då de rangordnats i storlek. Beräkningen av medianvärdet påverkas därför inte av ett fåtal extremvärden bland stödbelopp med sned storleksfördelning. Tabell 27 nedan visar vad programmets resultatmål skulle kosta baserat på genomsnittlig kostnad för hittills slutförda åtgärder. Beräkningar baserade på både medelvärde och median redovisas i tabellen, där medianvärdet anses mer representativt.

Tabell 27. Beräknad kostnad för programmets resultatmål baserat på genomsnittlig kostnad för hittills slutförda åtgärder

Resultatindikator (inbegripna åtgärdsområden)	Mål 2015	Summa utbetalt (tkr)	Median- stöd (kr)	Medel- stöd (kr)	Kostnad för att nå mål 2015 (tkr, median- baserat)	Kostnad för att nå mål 2015 (tkr, medelv. baserad)
PO1. Ökad användning av selektiva redskap (1.3; 1.4)	350	333	7 226	27 783	2 529	9 724
PO1. Diversifiering av inkomstkälla (1.5)	50	80	28 125	26 719	1 406	1 336
PO2. Minskad miljöeffekt (2.1; 2.2; 2.3)	330	5 300	57 941	252 397	19 121	83 291
PO3. Ökat skydd och utveckling av resurser (3.1; 3.2; 3.4; 3.5)	50	32 579	410 283	904 968	20 514	45 248
PO3. Ökad utbildningsnivå (3.1)	1 200	177	448	1 363	538	1 636
PO4. Diversifiering av verksamhet (4.1)*	50	75	75 000	75 000	3 750	3 750
PO5. Antal informationsåtgärder (5.1)	75	515	7 349	11 447	551	859

* Beräkningar baserade på en slutförd insats

Vi kan även jämföra hur mycket medel som avsatts för åtgärder som bidrar till resultatindikatorerna – i förhållande till hur mycket medel som betalats ut totalt. I tabell 28 är det tydligt att dessa medel hittills utgjort en mindre andel av de totala utbetalade stödbeloppen. Detta är förmodligen en stor del av förklaringen till varför resultatmålen inte uppnåtts trots att andelen beviljade medel i nivå med förväntad programutveckling. Ett tydligt undantag är återigen åtgärder för skydd och utveckling av akvatiska resurser inom prioriterat område 3. Här har 86,7 procent av utbetalade medel gått till åtgärder som är kopplade till denna resultatindikator, vilket även resulterat i den enda uppfyllelsen av delmålen för 2010.

Tabell 28. Hur mycket medel som avsatts för åtgärder som bidrar till resultatindikatorerna i förhållande till hur mycket medel som betalats ut totalt

Resultatindikator (inbegripna åtgärdsområden)	Utbetalt för insatser med resultatindikator (tkr)	Totalt utbetalt för aktuella åtgärds- områden (tkr)	Andel av utbetalda medel som bidrar till resultatindikator (%)
PO1. Ökad användning av selektiva redskap (1.3; 1.4)	333	3 092	10,8
PO1. Diversifiering av inkomstkälla (1.5)	80	4 217	1,9
PO2. Minskad miljöeffekt (2.1; 2.2; 2.3)	5 300	31 928	16,6
PO3. Ökat skydd och utveckling av resurser (3.1; 3.2; 3.4; 3.5)	32 579	31 571	86,7
PO3. Ökad utbildningsnivå (3.1)	177	10 292	1,7
PO4. Diversifiering av verksamhet (4.1)*	75	1 406	5,3
PO5. Antal informationsåtgärder (5.1)	515	12 990	4,0

* Beräkningar baserade på en slutförd insats

En relevant fråga är då om programmet fortfarande har utnyttjade medel för att bekosta kvarvarande måluppfyllnad? Detta har analyserats utifrån antalet hittills beviljade åtgärder, eftersom dessa förväntas bidra till respektive resultatindikator då de slutförts. Resultaten visas i tabell 29. Där visas antalet kvarvarande åtgärder som behövs för att nå resultatmålen för 2015, samt vad dessa skulle kosta baserat på medianvärdet av stödbelopp från slutförda åtgärder. Längst till höger i tabellen visas de utnyttjade belopp som finns att tillgå för de åtgärder som bidrar till insatserna. Endast utnyttjade medel för åtgärder avseende ökad användning av selektiva redskap understiger det skattade behovet. Negativa behovsbelopp förekommer vid åtgärder för ökat skydd och utveckling av akvatiska resurser, helt enkelt för att målet förväntas vara överskridet år 2015.

Tabell 29. Antalet kvarvarande åtgärder som behövs för att nå resultatmålen för 2015 samt vad dessa skulle kosta baserat på medianvärdet av stödbelopp från slutförda åtgärder

Resultatindikator (inbegripna ågärdsområden)	Mål 2015	Antal beviljade 2011	Antal kvar till mål 2015	Skattad kostnad för nå mål 2015 (tkr, medianbaserat)	Outnyttjat belopp i aktuella åtgärdsområden (tkr)
PO1. Ökad användning av selektiva redskap (1.3; 1.4)	350	18	332	2 399	2 035
PO1. Diversifiering av inkomstkälla (1.5)	50	4	46	1 294	2 569
PO2. Minskad miljöeffekt (2.1; 2.2; 2.3)	330	31	299	17 324	31 027
PO3. Ökat skydd och utveckling av resurser (3.1; 3.2; 3.4; 3.5)	50	56	-6	- 2 462	36 753
PO3. Ökad utbildningsnivå (3.1)	1 200	130	1 070	479	12 950
PO4. Diversifiering av verksamhet (4.1)*	50	11	39	2 925	56 449
PO5. Antal informationsåtgärder (5.1)	75	49	26	191	6 901

* Beräkningar baserade på en slutförd insats

Trots att de beräknade kostnaderna för måluppfyllnad inte täcks för samtliga åtgärder kan vi ändå konstatera att behoven av stödmedel ryms inom varje enskilt prioriterat område. I tabell 30 har kostnaderna summerats för samtliga resultatindikatorer som baseras på insatser från åtgärder inom samma prioriterade område.

Tabell 30. Summerade kostnader för samtliga resultatindikatorer som baseras på insatser från åtgärder inom samma prioriterade område

Prioriterat område	Skattad kostnad för nå mål 2015 (tkr, medianbaserat)	Outnyttjat belopp (tkr)
PO1	3 693	4 604
PO2	17 324	31 027
PO3	- 1 982	41 424
PO4*	2 925	56 449
PO5	191	6 901

* Beräkningar baserade på en slutförd insats

Analysen visar att måluppfyllnad inte begränsas av kvarvarande medel inom respektive prioriterat område. Eventuella problem att nå slutmålen kommer istället att främst bero på hur stor andel av de framtida beviljade åtgärderna som bidrar till sådana resultatindikatorer som skattas utifrån antalet slutförda åtgärder (se tabell 29).

9 Övervakning

9.1 Övervakningskommittén

För övervakning och uppföljning av fiskeriprogrammet har regeringen inrättat en övervakningskommitté. Kommittén består av representanter från

- Fiskbranschens Riksförbund
- Havs- och vattenmyndigheten
- Jordbruksdepartementet, ordförande
- Jordbruksverket
- Landsbygdsdepartementet
- Länsstyrelserna
- Naturvårdsverket
- Sveriges Fiskares Riksförbund
- Sveriges Fiskevattenägareförbund
- Sveriges kommuner och landsting
- Sveriges sportfiske- och fiskevårdsförbund
- Tillväxtverket
- Vattenbrukarnas Riksförbund
- Världsnaturfonden

Kommissionen brukar också delta vid mötena. Övervakningskommitténs huvuduppgift är att ha tillsyn över att programmet genomförs på ett effektivt sätt och med kvalitet. Under 2011 har övervakningskommittén sammanträtt vid två tillfällen.

Vid **det första sammanträdet 24 maj 2011** skulle kommittén fatta beslut i två frågor: ändring av dels fiskeriprogrammet och dels åtgärdsbilagan med anledning av att Fiskeriverket upphörde den 30 juni 2011. Anledningen till ändringarna i åtgärdsbilagan var också att Sveriges Fiskares A-kassa upphört och att förslag kommit från länsstyrelsernas representant i övervakningskommittén (på initiativ av Länsstyrelsen i Blekinge) om förtydliganden avseende privat finansiering inom prioriterat område 4. Övervakningskommittén beslutade att

- ge förvaltande myndighet i uppdrag att ta fram ett sammantaget förslag till programändringar efter det att halvtidsutvärderingen lagts fram
- bifalla ändringar i åtgärdsbilagan i enlighet med förslaget

Kommittén fick vidare information om

- lägesrapportering – diskussion fördes kring nationell medfinansiering
- omföring av medel
- inkommen skrivelse från Vattenbrukarnas Riksförbund gällande tidsgräns för behandling av ansökningar och medelsituationen inom vattenbruket
- användning av pengar från havsmiljöanslaget
- kvalitetskontrollsystem för den förvaltande myndigheten

- arbetet med årsrapporten 2010
- Fiskeriverkets arbete med fiskeområdesgrupperna

Jordbruksverket informerade om förvaltningen av Europeiska fiskerifonden efter den 30 juni 2011. Ramböll Management Consulting medverkade vid mötet och presenterade de preliminära resultaten i halvtidsutvärderingen, som de ansvarade för. Kommittén fick möjlighet att lämna kommentarer och ställa frågor. Under övriga frågor diskuterades en omföring inom prioriterat område 3, småskaligt kustfiske och kommissionens förslag inför reformen av den gemensamma fiskeripolitiken, GFP.

Vid **det andra sammanträdet 11 oktober 2011** presenterade Jordbruksverket de slutliga resultaten i halvtidsutvärderingen och en handlingsplan till följd av resultaten och rekommendationerna (se avsnitt 10.2). Därefter fördes en fördjupad diskussion med kommittén. Övervakningskommittén ställde sig bakom utvecklingsarbetet som finns i handlingsplanen och som Jordbruksverket gör i samarbete med länsstyrelserna. Övervakningskommittén beslutade att

- Jordbruksverket får i uppdrag att utreda ett ev. införande av maxbelopp för beredningsindustrin vidare till nästa möte
- bifalla ändringar i åtgärdsbilagan med några förtydliganden i det förberedda förslaget
- bifalla de föreslagna ändringarna i fiskeriprogrammet. Programändringen består främst i att stänga åtgärderna *definitivt upphörande av fiskeverksamhet, tillfälligt upphörande av fiskeverksamhet* och *omställning av fiskefartyg*, ändrade prioriteringar för axel 1 och 2 i fiskeriprogrammet samt redaktionella ändringar till följd av omstruktureringen av myndigheter.
- bifalla ändring av arbetsordningen, som bl.a. bestod i att införa justerade mötesprotokoll

Kommittén fick vidare information om:

- lägesrapportering
- omföring av medel
- ESV rapporter – systemgranskning
- Jordbruksverkets arbete med fiskeområdesgrupperna
- inkommen skrivelse från länsstyrelserna gällande förskott
- aktuellt från kommissionen och landsbygdsdepartementet

Under övriga frågor informerade Världsnaturfonden om en ny rapport angående hur fiskeriprogrammen fungerat hittills i EU. Kommittén önskade också att de skulle få information på nästa möte om samarbetet mellan Jordbruksverket och Havs- och vattenmyndigheten.

9.2 Kvalitetskontrollsystem

Den förvaltande myndigheten har även ett ansvar för att övervaka och utvärdera att fiskeriprogrammet genomförs effektivt och med hög kvalitet. Därför finns ett kvalitetskontrollsystem för såväl länsstyrelserna som för Jordbruksverket.

Kontroller genomförda av länsstyrelserna

Kontrollerna ska omfatta alla ärenden som beslutas av länsstyrelserna under programperioden, men genomförs periodvis. En period omfattar ett år: 1 september till 31 augusti. Förvaltande myndighet ansvarar för att göra ett slumpvis urval och publicera resultatet på Ladan, som är en gemensam webbportal för Jordbruksverket och länsstyrelserna. Minst tio procent och minst ett av alla inom kontrollperioden slututbetalade stödärenden per länsstyrelse ska ingå i det urval av ärenden som länsstyrelsen ska kontrollera. Under hösten år 2011 genomfördes urvalet och svar kom in från alla länsstyrelser under våren 2012.

Kontroller genomförda i samband med utgiftsdeklarationer

Förvaltande myndighet har även ett kvalitetssäkringssystem. Detta omfattar alla ärenden under programperioden oavsett vilken myndighet som fattat beslut. Kontrollerna genomförs periodvis och görs i samband med förvaltande myndighets begäran om utgiftsdeklaration. Ett urval om minst 5 procent för samtliga stödbemyndigande utgifter i aktuell utgiftsdeklarationsrapport görs då. Resultatet av kontrollerna redovisas för attesterande myndighet och följs upp när nästkommande utgiftsdeklaration bereds. Under år 2011 redovisade attesterande myndighet två utgiftsdeklarationer till kommissionen och därmed genomfördes kvalitetssäkring för utbetalningar till och med 31 augusti 2011.

10 Utvärdering och uppföljning

10.1 Halvtidsutvärdering

En halvtidsutvärdering av fiskeriprogrammet gjordes av Ramböll Management Consulting under våren 2011. Det huvudsakliga syftet var att redogöra för de resultat som hittills har uppnåtts inom programmet och att dra lärdomar från de insatser som genomförts för att få fram förslag till förändringar i programmets fortsatta innehåll.

Inom svensk fiskerinäring finns en rad styrkor, svagheter, möjligheter och hot. De trender som intensifierats eller saknas i fiskeriprogrammets ursprungliga analys är ett ökad politiskt fokus på mat, hot från ökade oljepriser, negativa medierapporter kring fisket samt problem med bristande jämställdhet och en åldrande yrkeskår. Trenderna är inte helt nytt för branschen, men har förstärkts och bör beaktas i den kommande delen av programmet. På övergripande nivå bedöms programmet och dess mål och aktiviteter vara fortsatt relevanta givet fiskerinäringens behov.

Programmet har nått sin målgrupp, hållit god styrfart och har därmed goda förutsättningar för att fördela de pengar som finns idag. Programmet har främst bidragit till det övergripande målet, som innebär att minska kapaciteten i den svenska fiskeflottan. Därmed har det troligtvis också bidragit positivt till en hållbar miljö och naturliga fiskbestånd. Antal stöd med syfte att bidra till att förbättra miljön har dock inte beviljats i den omfattning som var planerat. Å andra sidan genomsyrar ett fokus på hållbarhet och att främja bestånden hela programmet. Lönsamheten per anställd har främst ökat inom fiskeflottan men även inom beredningsindustrin. Detta har dock delvis skett på bekostnad av minskad sysselsättning, vilket motverkar programmets andra ambition; att främja sysselsättningen. Således bedöms möjligheten att nå båda dessa mål i programmet samtidigt – ökad lönsamhet och stimulerad sysselsättning – som problematiskt.

Flera möjligheter till förbättringar i programmets genomförande har identifierats i halvtidsutvärderingen:

- Handläggningsrutiner samt kommunikation om handläggningen. Handläggningen genomförs dels på Fiskeriverket och dels på länsstyrelserna. Detta bidrar till långa handläggningstider. Kriterier bedöms olika på olika länsstyrelser och också olika beroende på vilken handläggare som granskar ansökan. Det är även svårt för de stödsökande att förstå hur en ansökan bedöms och varför den eventuellt blir avslagen. Inför kommande period är det således viktigt att effektivisera och fördjupa samarbetet mellan länsstyrelserna och Fiskeriverket för att få till stånd en smidigare process, minska handläggningstiderna och öka transparensen för de stödsökande.
- Det brister i hur indikatorer utformats och hur uppföljning av programmet sker. Svagheter i uppsatt målstruktur, bristande kvalitet på insamlat material och utebliven löpande uppföljning kräver förbättrade insatser i form av förtydliganden, tydligare ansvar och en strategi för hur uppgifter för uppföljning samlas in.
- Jämställdhetsarbetet har inte genomförts i önskad omfattning och målen är otydliga. Det råder otydlighet kring vad en jämställdhetsintegrerad handlägg-

ning betyder och hur det praktiska jämställdhetsarbetet ska gå till. Här krävs kunskaphöjande insatser och tydligare definitioner och arbets sätt.

Ett antal rekommendationer lämnades i rapporten.

10.2 Åtgärder efter halvtidsutvärderingen – handlingsplan och programändring

Till följd av resultaten och rekommendationerna i halvtidsutvärderingen har Jordbruksverket tagit fram en handlingsplan. Syftet är att ytterligare förbättra utnyttjandet och måluppfyllelsen av programmet. I fullföljandet av handlingsplanen avser Jordbruksverket att samarbeta med länsstyrelserna. Övervakningskommittén har ställt sig bakom planen. Uppföljning av handlingsplanen kommer att göras under 2012.

Här följer de förslag som halvtidsutvärderingen lämnat och som Jordbruksverket i samråd med landsbygdsdepartementet valt att arbeta vidare med:

Halvtidsutvärderingens förslag: Tydligare beakta problemen med åldrande yrkeskår och brist på jämställdhet

Åtgärder: För att på ett bättre sätt hantera situationen med stigande åldrar och sned könsfördelning inom yrkesfisket ska åtgärdsbilagan justeras så att en ansökan som bidrar till förnyring av yrkeskåren ska tilldelas 1 extra poäng utifrån de allmänna urvalskriterierna. Även prioriteringsordningen i åtgärdsbilagan ändras så att mer fokus läggs på lärlingsplatser och informationsinsatser för att nå ut till en ny generation.

Halvtidsutvärderingens förslag: Tillför inte mer medel till målet minskning av kapaciteten. Halvtidsmålet har överskridits samtidigt som skrotningen blev dyrare än beräknat och medlen är förbrukade

Åtgärder: Eftersom budgetmedlen nästan är slut i åtgärden föreslås att åtgärden stängs.

Halvtidsutvärderingens förslag: Stryk åtgärden tillfälligt upphörande då den inte upplevs som verkningsfull

Åtgärder: Föreslås att stänga åtgärden tillfälligt upphörande. När det gäller temporärt upphörande av insjöfiske kommer inte några nya beslut om stöd fattas från 1 januari 2012.

Halvtidsutvärderingens förslag: Givet att endast ett stöd getts till ändring för omställning av fartyg och området inte är kopplat till något mål kan det vara aktuellt att prioritera bort denna del av programmet då endast en sådan ansökan hittills kommit in

Åtgärder: Föreslås att stänga åtgärden.

Halvtidsutvärderingens förslag: Diskutera maxbelopp för investeringar i beredningsindustrin likt det som finns för investeringar ombord för att skapa tydlighet både för handläggare och stödsökanden

Åtgärder: Jordbruksverket kommer att utreda ev möjligheter att införa maxbelopp.

Halvtidsutvärderingens förslag: Prioritera ansökningar inom selektiva redskap

Åtgärder: Riktad utlysning för att stimulera till fler ansökningar inom åtgärderna investeringar ombord, småskaligt kustfiske, insjöfiske, gemensamma insatser och pilotprojekt. Även prioriteringsordningen i åtgärdsbilagan ändras så att mer fokus läggs på selektiva redskap och att minska skadeverkningar av säl och skarv.

Halvtidsutvärderingens förslag: Prioritera stöd för diversifiering av verksamhet

Åtgärder: Riktad utlysning för att stimulera till fler ansökningar inom åtgärderna småskaligt kustfiske, socioekonomisk kompensation, vattenbruk-produktiva investeringar, insjöfiske och hållbar utveckling i fiskeområden. Även prioriteringsordningen i åtgärdsbilagan ändras så att mer fokus läggs på diversifiering av verksamhet.

Halvtidsutvärderingens förslag: Förankra programmets mål djupare och utred möjligheten att öka antalet möten för övervakningskommittén

Åtgärder: Sekretariatet för Övervakningskommittén kommer att utveckla lägesrapporterna till Övervakningskommittén med viss kvalitativ analys. Ambitionen är också att lägesrapporterna ska bli ännu mer pedagogiska och därmed underlätta för ledamöterna att följa fiskeriprogrammets utveckling och måluppfyllnad.

Halvtidsutvärderingens förslag: Förtydliga processen kring programutformningen/revideringen internt på Fiskeriverket. Ha ett tydligt projektledarskap med rollfördelning och mandat för programskrivningen/revideringen. Påbörja arbetet med utformningen av programmet med större framförhållning

Åtgärder: Vid Jordbruksverkets övertagande av Fiskeriverkets roll som förvaltande myndighet för fiskeriprogrammet skapade Jordbruksverket en programledning för fiskerifonden. Programledningen ansvarar bland annat för att samordna och driva arbetet med programändringar och revideringar. På Jordbruksverket finns en väl etablerad tradition av och kompetens att driva och genomföra såväl stora som små förändringsprojekt. Ett aktuellt exempel är det arbete som pågår med att ta fram ett förslag till nästa landsbygdsprogram 2014–2020. Jordbruksverket avser att utnyttja erfarenheten och kompetensen från denna typ av arbeten för att arbeta fram underlag för ett nytt havs- och fiskeriprogram 2014–2020.

Halvtidsutvärderingens förslag: Involvera IT-enheten i tidigt stadium för att säkerställa uppföljning av fiskeriprogrammet

Åtgärder: Jordbruksverket arbetar för att integrera uppföljning av fiskeriprogrammet med det IT-system som kommer att införas för att hantera stöden i

programmet (LB-systemet). Arbetet sker i nära samarbete mellan IT-avdelningen, landsbygdsavdelningen och stöдавdelningen. Därutöver kommer landsbygdsavdelningens landsbygdsanalysenhet att ha ett tydligt ansvar för att säkra uppföljning och analys av åtgärderna inom fiskeriprogrammet.

Halvtidsutvärderingens förslag: Undersök hur ansökningsblanketterna kan förtydligas ytterligare. Undersök hur kommunikationen mellan länsstyrelserna och Jordbruksverket kan förbättras för att höja kvalitén i inkomna ansökningar. Effektivisera och fördjupa samarbeten mellan länsstyrelserna och Jordbruksverket för att få en smidigare process för båda parter. Öka transparensen när det gäller hur en ansökan bedöms och varför den blir avslagen.

Åtgärder: Allt tryckt material kommer att granskas och revideras i enlighet med Jordbruksverkets gällande standard för blanketter. Detta sker i samarbete mellan landsbygdsavdelningen, stöдавdelningen och kundavdelningen och efter samråd med länsstyrelser. Införandet av LB-systemet kommer att förenkla handläggningsprocessen genom att eliminera behovet av fysiskt skickat material och samtidigt säkerställa att den enskilde handläggaren alltid har tillgång till korrekt och uppdaterad information och stöd vid handläggningen genom det webbaserade handläggarstödet. Detta kommer att säkra kvaliteten på handläggningen av stöd ytterligare. Nya beslutsmallar och utbildningar i handläggning kommer att genomföras för att vidareutbilda länsstyrelserna i samband med LB-systemets införande.

Halvtidsutvärderingens förslag: Öka dialogen mellan Fiskeriverket och fiskare samt innovatörer för att dels hitta goda idéer som kan utveckla vattenbruket, dels för att skapa goda relationer mellan myndighet och målgrupp. Ta fram en översyn över åtgärder som kan leda till ökad lönsamhet och tillväxt för vattenbruket, exempelvis genom att bättre tillvarata idéer för att utveckla effektiva metoder och redskap inom vattenbruket

Åtgärder: För att öka dialogen med målgruppen samt skapa goda relationer med näringen ska Jordbruksverket i så hög mån som möjligt delta i de aktiviteter som pågår ute i landet. Jordbruksverket ska också initiera egna aktiviteter som kan gagna näringen. Jordbruksverket har också för avsikt att samla goda exempel som visar på hur olika aktörer har löst vissa problem på ett lyckosamt sätt. Gott samarbete med övriga myndigheter samt forskningsinstitutioner gör att aktuella frågor kan tas upp och belysas ytterligare. Jordbruksverket avser att ta fram en nationell strategi för vattenbruket i samarbete med den svenska vattenbruksnäringen och andra aktörer. Strategin är ett sätt att nischas svenskt vattenbruk både på en nationell och internationell marknad vilket skapar konkurrensfördelar.

Halvtidsutvärderingens förslag: Prioritera stöd till fiskeområdesgrupperna i deras arbete med att sprida information om gruppens verksamhet och nå ut till fler potentiella stödmottagare

Åtgärder: Jordbruksverket avser att ta vara på de synergieffekter som kan finnas mellan fiskeområdesgrupper (FOG) i fiskeriprogrammet och lokala aktionsgrupper (LAG) i landsbygdsprogrammet samt även Vattenråden. Ett

antal FOG har ett pågående transnationellt samarbete runt Östersjön och Jordbruksverket avser att stötta detta samarbete på lämpligt sätt. Diskussioner har initierats med Landsbygdsnätverket, bland annat om att samordna och tillsammans arrangera träffar för LAG och FOG och att i Landsbygdsnätverkets nyhetsbrev även inkludera innehåll om och av FOG.

Halvtidsutvärderingens förslag: Gå igenom indikatorerna och tydliggör vad som är utfalls- och resultatindikator. Utveckla en samlad strategi på hur datainsamlingen ska gå till (och ett tydligt ansvar för varje indikator för att öka kvaliteten på insamlade indikatorer). Säkerställ ökad kvaliteten på insamlat material och följ löpande programmets utveckling

Åtgärder: För att förbättra löpande uppföljning av fiskeriprogrammet kommer Jordbruksverket att gå igenom samtliga programindikatorer och tydliggöra vilka som är utfalls- respektive resultatindikatorer. Olika indikator-kategorier kommer att kräva skilda åtgärder för att möjliggöra effektiv datainsamling och uppföljning. Insamling av data för utfallsindikatorer kommer att ske genom stödsystemet STÖD 3, i vilket utfall kring beviljade stöd lagras. Efter övergång från STÖD 3 till LB-systemet under 2011 och 2012 kommer datainsamling och uppföljning delvis kunna skötas genom LB-systemet. Handlägningsrutiner för olika stödsystemsindikatorer kommer att ses över för att ge tydligare riktlinjer om vilka indikatorer som är aktuella beroende på insats som uppges i ansökan. Insamling av ett komplett datamaterial kring resultat- och effektindikatorer fordrar samverkan mellan flera instanser. Därför kommer funktioner som ansvarar för fiskeriekonomisk- respektive fiskeribiologisk statistik vid Havs- och vattenmyndigheten att kontaktas för att på lämpligt sätt involveras i insamlings- och uppföljningsarbetet.

Några av åtgärderna i handlingsplanen kräver en ändring av fiskeriprogrammet. Därför var förslag till programändring uppe för beslut på övervakningskommitténs sammanträde den 11 oktober 2011. Kommittén beslutade att bifalla de föreslagna ändringarna, se under avsnitt 9.1. Efter att regeringsbeslut tagits den 8 december 2011 skickade Sverige in programändringen till kommissionen via SFC2007 den 19 december 2011. Kommissionen tog beslut den 23 maj 2012, C(2012) 3318 final, om att godkänna programändringen.

11 Information och offentlighet

11.1 Införandet av fiskerifrågor på Jordbruksverket

Informationsenheten på Jordbruksverket ansvarade för hantering av informations- och kundtjänstfrågor i samband med införlivandet av fiskefrågorna på Jordbruksverket. Uppdraget omfattade en effektkartläggning i samarbete med dåvarande Fiskeriverket, länsstyrelsen och berörda verksamheter internt. Effektkartläggningen innebar bland annat att identifiera de med fiskefrågorna tillkommande målgrupperna och identifiera deras behov och drivkrafter. Effektkartläggningen låg sedan till grund för prioriteringar och strukturering av fiskefrågorna på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se. Utifrån den nya strukturen tog projektet fram underlag till webbtexter inom de nya ansvarsområdena, anpassade dem utifrån Jordbruksverkets riktlinjer och kontrollerade fakta. Arbetet omfattade även trycksaker och bilder.

Informationsenheten ansvarade även för informationsfrågor, vilket omfattade en medieanalys av Fiskeriverket och framtagande av kommunikationsplaner i samarbete med verksamheten på Jordbruksverket. Informationsenheten ansvarade även för planering och genomförande av egna och gemensamma informationsinsatser med övriga berörda myndigheter. Exempel på en sådan aktivitet var deltagande på Almedalsveckan på Gotland i juli 2011, en av Sveriges största politiska mötesplatser.

11.2 Jordbruksverkets webbplats

Jordbruksverkets primära kommunikationskanal är webbplatsen www.jordbruksverket.se

På webbplatsen kan den stödsökande få vägledning i hur man söker stöd ur fiskeriprogrammet och vad man behöver tänka på. Ansökningsblanketter, programdokument och rapporten från halvtidsutvärderingen finns att ladda ner. Det finns sidor och länkar med information om fiskeriprogrammet och dess genomförande, hållbar utveckling i fiskeområden och fiskeområdesgruppernas arbete. Man kan även följa arbetet med ett nytt havs- och fiskeriprogram 2014–2020.

Webbstatistiken visar att Jordbruksverket haft ca 3 400 besök sammanlagt på de sidor som handlar om fiskeri och fiskeriprogrammet.

11.3 Ny webbplats om svenskt vattenbruk

Jordbruksverket har som uppdrag att främja utvecklingen av svenskt vattenbruk. Som ett led i detta arbete har Jordbruksverket tagit fram en ny webbplats, www.svensktvattenbruk.se. På webbplatsen har Jordbruksverket samlat information som vattenbruksföretagare behöver för att driva sin verksamhet. Webbplatsen blir en väg in för näringen och syftar alltså till att underlätta för vattenbrukets aktörer att hitta information om vart de ska vända sig med olika typer av ärenden. På webbplatsen finns information om exempelvis:

- vilka tillstånd vattenbruksföretagare behöver
- vilka stöd som finns att söka till vattenbruk

- vilka myndigheter som ansvarar för dessa tillstånd
- vilken lagstiftning som gäller
- vad som gäller för djurhälsa och smittskydd

11.4 Pressmeddelanden och mediebevakning

Under den tid som Jordbruksverket har varit förvaltande och attesterande myndighet har verket gått ut med sju nyheter i form av pressmeddelanden. Dessa har haft följande budskap:

- Jordbruksverket satsar på yrkesfiske, fritidsfiske och fiskodling 1 juli 2011
- Förslag till reform av EU:s fiskepolitik 14 juli 2011
- Fiskestöd söks för första gången via Jordbruksverket 22 augusti 2011
- Lönsamhet i fiskerinäringen bra för hållbart fiske 13 oktober 2011
- Klimatsmart från vattnet till nyårsmenyn 27 december 2011
- Ålen fortfarande utrotningshotad 28 december 2011
- Pengar till ny havs- och fiskepolitik inom EU 28 december 2011

Dessförinnan hade Jordbruksverket också publicerat pressmeddelandet ”Fritidsfiske med landsbygden på kroken” 31 mars 2011.

Jordbruksverket har en kontinuerlig bevakning av mediernas rapportering i frågor med anknytning till fiske och gör årligen en medieanalys där mediebildens kring strategiskt viktiga verksamhetsområden kartläggs. I förhållande till andra verksamheter inom Jordbruksverket har fiskefrågorna uppmärksammats i relativt liten utsträckning i medierna sedan Jordbruksverket tog över ansvaret för dessa arbetsuppgifter, men de nyheter som vi gått ut med har fått publicitet och medierna har tagit upp det Jordbruksverket haft att berätta om.

11.5 Kommunikation, konferenser och större möten

Det finns en gemensam webbportal för fiskerifrågor, Skarven, för Jordbruksverket, länsstyrelserna och fiskeområdesgrupperna. Jordbruksverket administrerar webbportalen. På Skarven finns informationsmaterial, regeldokument, handläggarstöd, länkar, kontaktuppgifter m.m.

På Ladan, en annan gemensam webbportal som Jordbruksverket administrerar, publicerar Jordbruksverket stödmeddelanden. Det finns en särskild meddelandeserie för fiskeriprogrammet. Alla som jobbar med fiskefrågor på Jordbruksverket, länsstyrelsen eller fiskeområdesgrupperna kan prenumerera på meddelandeserien. Under 2011 har Jordbruksverket publicerat 12 stödmeddelanden.

Ungefär varje månad ger Jordbruksverket ut ett nyhetsbrev till alla som är intresserade av frågor som rör fiskeområdena. Nyhetsbrev skickas till ett 50-tal personer. Under 2011 hade nyhetsbrev följande tema: November ”Nu sätter vi fart – läget i fiskeriprogrammets område 4”, December ”Två år kvar till den nya Havs- och fiskerifonden”.

Hösten 2011 samlade Jordbruksverket länsstyrelserna till en gemensam tvådagars konferens. Syftet var att presentera Jordbruksverkets organisation kring fiskeripro-

grammet, informera om hur Jordbruksverket arbetar med fiskeriprogrammet, att utbyta erfarenheter och tankar mellan länsstyrelserna och Jordbruksverket samt att presentera resultaten i halvtidsutvärderingen och arbetet efteråt. Konferensen var ett tillfälle för de inblandade aktörerna att lära känna varandra bättre.

I november arrangerades en träff och mässa för alla Europas fiskeområden i Bryssel.

11.6 Samarbete med Havs- och vattenmyndigheten

Den 1 juli 2011 bildades den nya Havs- och vattenmyndigheten, HaV. HaV har övertagit huvuddelen av Fiskeriverkets tidigare uppgifter samt uppgifter som Naturvårdsverket tidigare ansvarat för inom havs- och vattenmiljöområdet. Jordbruksverket övertog hanteringen av fiskerifonden och det svenska fiskeriprogrammet. Omstruktureringen av myndigheter innebär att det behövs ett tätt samarbete mellan Jordbruksverket och HaV bland annat för att uppnå ett effektivt genomförande av fiskeriprogrammet. Här följer några exempel på samarbetet under 2011:

- löpande samarbete kring genomförandet av fiskeriprogrammet, t.ex. rörande tillstånd
- samråd mellan myndigheterna när det gäller att ta fram författningsförslag på flera olika områden
- myndighetssamarbete i rapportering till regeringen om verksamheten kring EUs gemensamma fiskeripolitik, politiken för global utveckling m.m.
- samarbete kring EU-arbetet som bland annat tar form i veckovisa telefonmöten mellan Jordbruksverket och HaV inför att underlag lämnas till Landsbyggsdepartementet
- regelbundna GD möten mellan Jordbruksverket och HaV två gånger per år
- nytt samarbete kring regeringsuppdraget om att ta fram ett tekniskt underlag inför nästa havs- och fiskeriprogram.

12 Betydande problem och åtgärder för att lösa dem

12.1 Revisionsmyndighetens årliga kontrollrapport och yttrande

Som revisionsmyndighet ska Ekonomistyrningsverket, ESV, varje år lämna en kontrollrapport⁶. Syftet är att ge ett yttrande över om förvaltnings- och kontrollsystemet fungerar effektivt, en garanti för att utgiftsdeklarationerna är korrekta och en rimlig garanti för att de underliggande transaktionerna är lagliga och korrekta. Den senast tillgängliga kontrollrapporten omfattar revisionsperioden 1 juli 2010–30 juni 2011⁷. Under denna period genomförde ESV sju systemgranskningar samt ett flertal projektgranskningar.

I kontrollrapporten redogör ESV för de systemrevisioner som utförts under revisionsperioden:

- Systemgranskning för ansökningsprocessen (förvaltande myndighet)
- Övervakning av Operativa programmets genomförande (förvaltande myndighet)
- Systemgranskning för rekvisitionsprocessen (förvaltande myndighet)
- Uppföljande granskning hos Länsstyrelsen i Blekinge och Halland (förvaltande myndighet)
- Systemgranskning för Uppföljning av projekt (förvaltande myndighet)
- Systemgranskning för FM:s rapportering till KOM (förvaltande myndighet)
- Systemgranskning uppföljningsgranskning (attesterande myndighet)

Revision har även genomförts på ett urval av projekt.

Systemgranskningar

Sammanfattningsvis ansåg ESV att processerna för **förvaltande myndighet** fungerar, men att vissa förbättringar behövs i vissa avseenden. Förvaltande myndighet har i september 2011 svarat på ESVs rapporter. Vissa av ESVs iakttagelser och brister när det gäller handläggningen kommer att bli inaktuella i takt med att förvaltande myndighet (Jordbruksverket) inför LB-systemet, som används för landsbygdsprogrammet, även för fiskeriprogrammet. Anledningen till detta är att handläggarna på både förvaltande myndighet och hos de förmedlande organen kommer att tvingas att följa handlägningsrutinerna, eftersom de inte kommer vidare i handlägningsprocessen om vissa obligatoriska uppgifter lämnas obesvarade. Införandet av LB-systemet kommer bl.a. att förbättra och effektivisera handläggning, uppföljning, övervakning och rapportering av fiskeriprogrammet. LB-systemet kommer att införas successivt med start från årsskiftet 2011/2012.

ESV har i sin kontrollrapport bedömt att de åtgärder som förvaltande myndighet

⁶ Artikel 61.1 e i Rådets förordning (EG) nr 1198/2006 av den 27 juli 2006 om Europeiska fiskerifonden

⁷ ESVs diariernr 60-1262/2010

föreslår i sitt svar till ESV till stora delar kommer att leda till att rekommendationerna från ESV kommer att implementeras på ett effektivt sätt. ESV har dock ännu inte genomfört någon uppföljande granskning av processerna för 2011 års granskning. Samtliga iakttagelser och slutsatser bedöms därför som öppna i kontrollrapporten för 2011.

ESV bedömde efter en uppföljande revision avseende systemgranskning av **attesterande myndighet** att denna del av förvaltnings- och kontrollsystem fungerar, men att det fortfarande finns utrymmen för förbättringar. De rekommendationer som ESV gav avsåg bl.a. att upprätta, konkretisera och dokumentera rutiner, försäkra sig om att få del av resultaten av förvaltande myndighets kontroller, anpassa tidplanen så att den egna kontrollen ingår i den period som ska attesteras samt att utveckla strukturen och dokumentationen på utförda arbeten.

Attesterande myndighet har svarat på den uppföljande revisionen och redovisat de åtgärder som genomförts. Attesterande myndighet har upprättat rutiner, handbok, kontrollinstruktioner och checklistor där det klart framgår hur bedömningar, strukturen och tekniken för arbetet och dokumentationen ska ske. Åtgärderna har genomförts succesivt under hösten 2011.

Projektgranskningar

Urvalet omfattade 46 transaktioner och ESV identifierade felaktiga utbetalningar i fem transaktioner: Överkalix kommun, Söderhamns kommun, Simrishamns kommun, Kungliga Tekniska Högskola och Fiskeriverket. ESV menar att förvaltande myndighet (Fiskeriverket) inte har gjort fördjupade bedömningar om stödtagarna Överkalix kommun och Söderhamns kommun har uppfyllt regelverket för offentlig upphandling och ESV anser att detta är systemfel. ESV bedömer att övriga felaktigheter i transaktionerna är fel som inte bedöms vara systemfel. ESVs slutsats är att urvalets felprocent uppgår till 3,7 %. Om anomalier (felaktigheter av engångskaraktär) räknas bort blir felprocenten 1,91 %.

Jordbruksverket har lämnat svar på ESVs rapporter. I svaret skrivs bl.a. att det bör observeras att det inte finns något formkrav i Lagen om offentlig upphandling. I fallet med Överkalix kommun har kommunen skickat in ett förtydligande som bekräftar att den förening som genomförde upphandling åt kommunen också var bemyndigad att ingå bindande avtal för kommunens räkning. I fallet med Söderhamns kommun anger Jordbruksverket i sitt svar att orsaken till att ramavtalet inte följdes var en omständighet som kommunen inte kunnat råda över och därmed föreligger det synnerliga skäl i enlighet med den tolkning som anges i propositionen till lagen.

12.2 Andra betydande problem

Efter att Jordbruksverket tog över från Fiskeriverket har samarbetet med länsstyrelserna fungerat bra. Länsstyrelserna har varit positiva och engagerade och har stor kunskap i sakfrågorna.⁸

---

⁸ Jordbruksverket blev av landsbygdsdepartementet ombedd att komma in med en bedömning av länsstyrelsernas arbete avseende fiskefrågor som underlag till den årliga bedömning av länsstyrelsernas arbete som departementet gör till LST-enheten på Socialdepartementet. Texten bygger till viss del på denna bedömning.

En del länsstyrelser har väldigt få ärenden och många av dessa länsstyrelser har orimligt långa handläggningstider för dessa enstaka ärenden. Under 2011 var det 8 länsstyrelser som endast hade 1–5 ärenden som skickades in till Fiskeriverket eller Jordbruksverket. Här kan konstateras att dessa ärenden har en betydligt högre genomsnittlig handläggningstid än vad som är fallet i övriga län som hanterar fler ärenden. Detta kan tyda på att de inte har vana att hantera dessa ärenden eller att dessa ärenden prioriteras ned. Det kan vara rimligt att länen tittar på olika samarbetsformer för att uppnå en större effektivitet och snabbare beslut för den stöd-sökande.

Det finns indikationer på att en del länsstyrelser inte anser sig ha tillräckligt med resurser för att kunna prioritera handläggningen av fiskeområdenas ärenden på ett sådant sätt så att det relativt komplexa samarbetet mellan de 14 fiskeområdena och de 11 handläggande länen samt Jordbruksverket som ansvarig nationell myndighet kan optimeras. Resultatet är långa handläggningstider som motverkar det lokala engagemanget och riskerar en undermålig utnyttjandegrad av prioriterat område 4. Detta är allvarligt, eftersom utnyttjandet i denna del av fonden redan idag ligger efter betydligt jämfört med den gångna tiden i programperioden. Fiskeområdesgrupperna är dock positiva och ser möjligheter att kunna nyttja sina medel och nå verksamhetsmålen före programavslutet, se vidare under avsnitt 8.5.1.

Resultatet från de revisioner, som ESV i sin roll som revisionsmyndighet och granskningsenheten i sin roll som attesterande myndighet genomfört, tyder på att det finns ett behov att ändra vissa handläggningsrutiner och utveckla ett IT-baserat handläggarssystem för att underlätta för länsstyrelserna att genomföra korrekt handläggning av utbetalningsärenden. För att uppnå en effektivare och enklare handläggning är målet att integrera fiskeristöden och landsbygdsstöden med varandra och att i möjligaste mån kunna hantera dessa så lika som möjligt. Detta sker genom projekt LB-fisk och införandet av LB-systemet, se vidare under avsnitt 4.2.

Det finns vissa problem med medfinansieringen till fiskeriprogrammet. Särskilt svårt har det visat sig vara att ordna offentlig medfinansiering i fiskeområdena. Detta beror bland annat på att leaderområdena (motsvarande områden inom ramen för landsbygdsprogrammet) redan var etablerade när fiskeområdena bildades och därmed redan hade ordnat medfinansiering från kommunerna. Även statliga medfinansieringskällor är begränsade. Ytterligare ett bekymmer för just fiskeområdena är att de har svårt att klara driften av fiskeområdet på 10 procent av sin budget. Detta gör att både informationsaktiviteter, administration, handläggning m.m. inte kan genomföras i önskad omfattning.

13 Rekommendationer från kommissionen efter den årliga granskningen

Den 1 december 2011 hölls ett möte i Bryssel som ett led i den årliga granskningen av fiskeriprogrammet. Vid mötet deltog representanter från kommissionen (DG Mare), landsbygdsdepartementet och Jordbruksverket.⁹

Mötet inleddes med att Jordbruksverket och Landsbygdsdepartementet berättade om den omstrukturering som gjorts av ansvariga myndigheter i Sverige. Syftet är bland annat att effektivisera administrationen, dra nytta av synergieffekter mellan fiskeriprogrammet och landsbygdsprogrammet, skapa samarbete mellan fiskeområdesgrupper i fiskeriprogrammet och LAG i landsbygdsprogrammet och möta framtiden i den nya fiskeripolitiken och den framtida havs- och fiskerifonden (EHFF).

Kommissionen informerade om att en presentation av EHFF skulle hållas 2 december 2011 och om den strategiska debatten om de nationella strategiska planerna, som skulle hållas 8–9 december 2011.

Årsrapporten 2010 diskuterades och kommissionen kommenterade att kvaliteten på årsrapporten har förbättrats under programperioden. Kommissionen framförde att det skulle vara positivt om Sverige kunde lägga in goda exempel på genomförda projekt.¹⁰

Jordbruksverket gav en lägesrapport över genomförandet av fiskeriprogrammet. Totalt hade 67 % av rambudgeten beviljats och 46 % betalats ut fram till 25 november 2011. Jordbruksverket gick igenom resultaten för varje prioriterat område. Det konstaterades att det inte fanns någon risk för automatiska återtag (N+2) under 2011 för Sverige. Sverige har skickat in en fjärde och femte utgiftsdeklaration under 2011. Kommissionen välkomnade att ordföranden och övervakningskommitténs sekretariat planerar för en fördjupad analys och diskussion kring utvecklingen inom de prioriterade områdena och genomförandet av fiskeriprogrammet tillsammans med övervakningskommittén på mötet, som kommer att hållas i mars 2012.

Därefter presenterade Jordbruksverket utfall av indikatorer fram till 25 november 2011. Kommissionen noterade att vissa indikatorer uppfyllts med god marginal, medan framsteg inte gjorts inom ett antal andra indikatorer sedan slutet av 2010. Det sistnämnda gällde exempelvis en del resultatindikatorer i prioriterat område 1. Vissa mål för 2010 har nåtts, men möjligheterna att nå målen för 2015 är små mot bakgrund av de relativt dyra skrotningskampanjer som tidigare gjorts. Kommissionen noterade också att det varit få insatser inom utbildning och att endast 53 personer utbildats inom ramen för prioriterat område 3. Kommissionen rekommenderade förvaltande myndighet att följa upp datainsamlingen som görs för att mäta indikatorernas utfall.

⁹ Avsnittet baseras på Minutes of the EFF annual examination meeting for the year 2010, Ref. Ares (2012) 253694-05/03/2012.

¹⁰ I denna årsrapport finns goda exempel under avsnitt 5.

Vidare noterade kommissionen att fiskeområdesgrupperna i Sverige nu gått från en införandefas till en mer genomförande fas. Samarbete mellan fiskeområdesgrupperna och LAG diskuterades. Under hösten 2011 har Jordbruksverket skapat ett FOG-team, som arbetar med att stötta och informera fiskeområdesgrupperna. FOG-teamet samarbetar med motsvarande team för LAG på Jordbruksverket och de planerar för gemensamma aktiviteter. Kommissionen föreslog att de fokuserar på att informera om goda exempel och vad som hittills gjorts inom fiskeområdena – detta är något som FOG-teamet börjat göra.

Kommissionen frågade om situationen kring medfinansiering. Landsbygdsdepartementet och Jordbruksverket svarade att under 2011 har bland annat medfinansiering funnits genom havsmiljöanslaget och matlandsanslaget.

Sätt att accelerera genomförandet av fiskeriprogrammet diskuterades. Jordbruksverket berättade om den handlingsplan, som tagits fram efter halvtidsutvärderingen, och om införandet av LB-systemet (se vidare avsnitten 4.2 och 10.2). Jordbruksverket redogjorde för resultaten och rekommendationerna i halvtidsutvärderingen.

Kommissionen informerade om förslagen om finansiella ramverket (MFF), ramverket för den nya fiskeripolitiken (GFP), en ny paraplyförordning för fem fonder (GSR) och en ny havs- och fiskerifond (EHFF).

Kommissionen informerade om läget med den femte utgiftsdeklarationen. Kommissionen har bett all medlemsstater om teknisk och finansiell information om moderniseringsprojekt, som är finansierade under artikel 25.2. Informationen behövs för att bekräfta att de projekt som finansierats inte har lett till en ökad förmåga och kapacitet att fånga fisk.¹¹

Kommissionen tog upp frågan om avslut av FFU. Sverige har skickat in avslutsdeklarationer, men det kvarstår en del frågetecken. Vid ett möte 10 oktober 2011 mellan Jordbruksverket och kommissionen kom man överens om att Jordbruksverket skulle gå igenom de förklaringar som Fiskeriverket skickat in och att Jordbruksverket skulle skicka in sin bedömning för att kunna räta ut de kvarstående frågetecknen. Svar skulle skickas in tills 31 januari 2012, vilket Jordbruksverket också gjorde.

Kommissionen uppmanade Sverige till att fortsatt förstärka deltagandet i Östersjösamarbetet och kopplingarna mellan Östersjöstrategin och genomförandet av fiskeriprogrammet.

Andra frågor som nämndes på mötet var den årliga kontrollrapporten och rapportering kring oegentligheter.

---

¹¹ Kommissionen har efteråt i brev (Ref. Ares 124498-03/02/2012) bekräftat att man är nöjd med Sveriges svar, som skickades 20 januari 2012, i just denna del av frågan.

14 Uppgifter om överensstämmelse med gemenskapslagstiftning

14.1 Förordningar och föreskrifter

Det regelverk som styr stödhanteringen inom fiskeriprogrammet är

- rådets förordning (EG) nr 1198/2006 om Europeiska fiskerifonden
- kommissionens förordning (EG) nr 498/2007 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 1198/2006 om Europeiska fiskerifonden (tillämpningsförordningen)
- förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen
- Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2008:10) om ekonomiskt stöd till fiskerinäringen
- Jordbruksverkets föreskrifter om ändring i Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2008:10) om ekonomiskt stöd (SJVFS 2011:33)

Under år 2011 har ändringar gjorts i förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen, 2011:646. Ändringarna är en följd av omstruktureringen av myndigheter inom fiskeriområdet. Förordningen finns tillgänglig på www.lagrummet.se.

Även föreskrifter har ändrats av motsvarande anledning. 30 juni 2011 ändrades Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2008:10) om ekonomiskt stöd till fiskerinäringen genom Statens jordbruksverks föreskrifter om ändring i Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2008:10) om ekonomiskt stöd (SJVFS 2011:33). Ordet "Fiskeriverket" byttes mot "Jordbruksverket" i 2, 13, 16–18, 19 a, 20, 22, 23, 25–27, 29, 30 och 32 §§.

Föreskrifterna gäller som en komplettering till och för verkställighet av EG:s lagstiftning i de delar av den gemensamma fiskeripolitiken som avser stöd från Europeiska fiskerifonden samt särskilt stöd inom ramen för den gemensamma organisationen av marknaden för fiskeri- och vattenbruksprodukter. Dessutom finns i föreskrifterna bestämmelser om stöd för isbrytning. Föreskrifterna finns tillgängliga för allmänheten på Jordbruksverkets webbplats.

14.2 Programdokument

Den nationella strategiska planen fastställdes av regeringen den 12 juli 2007 och överlämnades till kommissionen för information. Inga ändringar har skett i denna.

Fiskeriprogrammet godkändes genom kommissionens beslut K(2007) 6790 av den 19 december 2007 om godkännande av det operativa programmet för gemenskapsstöd från Europeiska fiskerifonden i Sverige för programperioden 2007–2013. Till följd av resultaten i halvtidsutvärderingen och p.g.a. omstruktureringen av myndigheter inom fiskeriområdet beslutade övervakningskommittén om smärre ändringar i fiskeriprogrammet, se vidare avsnitt 9.1. Efter att regeringsbeslut tagits skickade Sverige in programändringen till kommissionen via SFC2007 den 19 december 2011. Kommissionen tog beslut den 23 maj 2012, C(2012) 3318 final, om att godkänna programändringen.

Åtgärdsbilagan med urvalskriterier och prioriteringar godkändes av övervakningskommittén den 22 maj 2008 och har därefter reviderats ett antal gånger under programperioden. Under år 2011 har ytterligare två revideringar skett. Övervakningskommittén beslutade i maj 2011 om förtydliganden avseende privat finansiering inom prioriterat område 4 och om ändring till följd av att Sveriges Fiskares A-kassa upphört. Ytterligare ändringar beslutades i oktober 2011 dels redaktionella ändringar p.g.a. att Jordbruksverket övertagit ansvaret från Fiskeriverket och dels materiella ändringar till följd av halvtidsutvärderingens resultat. De materiella ändringarna bestod i att ändra prioriteringar bland ansökningar med syfte att lyfta fram selektiva redskap, diversifiering av verksamhet, förnyring av yrkeskåren och möjligheter till fokus på mat, se vidare under avsnitt 10.2. Åtgärdsbilagan finns tillgänglig för allmänheten på Jordbruksverkets webbplats.

14.3 Handläggningsrutiner och blanketter

Handläggningsrutiner och blanketter fastställdes under juni 2008 och har reviderats ett flertal gånger. Parallellt med projektet LB-FISK har ett arbete pågått med att anpassa och ytterligare förtydliga handläggningsrutinerna och lyfta över dem till ett webbaserat handläggarsstöd. Det webbaserade handläggarsstödet har alla handläggare på Jordbruksverket och länsstyrelserna tillgång till via Ladan, en gemensam webbportal för Jordbruksverket och länsstyrelserna. Likaså har ett arbete gjorts för att anpassa och se över blanketter och anvisningar. Aktuella ansökningsblanketter med anvisningar finns tillgängliga för allmänheten på Jordbruksverkets webbplats. Rutiner och blanketter finns också på Skarven, en annan gemensam webbportal för Jordbruksverket och länsstyrelserna, och i det webbaserade handläggarsstödet.

15 Komplementaritet med andra instrument

För att åtgärder inom Europeiska fiskerifonden (EFF) ska bidra till mervärde och inte ersätta annan finansiering krävs både samordning och avgränsning mellan olika EU-finansierade program såsom EFF, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU), Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) och Europeiska socialfonden (ESF). Det är nödvändigt att tydliggöra olika mål, prioriteringar och förväntade resultat. Målgrupperna är olika för de olika fonderna och detta måste också uppmärksammas. I det praktiska genomförandet finns det behov av avgränsningar/begränsningar för att förebygga dubbelfinansiering, åstadkomma tydlighet om vad varje fond bör finansiera och för att förenkla för mottagaren att ansöka om stöd.

Synergier mellan programmen, insatsområden, åtgärder och aktiviteter behöver tas till vara. Som ett led i detta hanteras fr.o.m. 1 juli 2011 både EFF och EJFLU av Jordbruksverket. Detta gör att goda erfarenheter enkelt och snabbt kan utbytas mellan de båda fonderna, att stödsystem kan nyttjas för stödhantering inom båda fonderna m.m.

Sverige har inrättat en fondsamordningsgrupp med representanter från Jordbruksverket, Svenska ESF-rådet, Tillväxtverket och fram till 30 juni 2011 även Fiskeriverket. Gruppen arbetar för att nationellt samla och sprida erfarenheter från de olika fonderna i Sverige. Under år 2011 har det varit ett möte. Jordbruksverket deltog vid mötet. På dagordningen stod bl.a. lägesrapportering från myndigheterna, erfarenheter av tillämpningen av klumpsummor och standardkostnader i strukturfonderna, frågor om nästa programperiod.

Ett kontinuerligt samråd mellan Jordbruksverket, Tillväxtverket och ESF-rådet samt Hav- och vattenmyndigheten sker också genom övervakningskommittémöten, regelbundna bilaterala möten, utbyte av data m.m.

Under år 2011 har den förvaltande myndigheten deltagit i möten med den nationella fondsamordningsgruppen för att säkerställa åtskillnad och komplementaritet mellan stöd från EFF, EJFLU, strukturfonderna, Sammanhållningsfonden och från andra befintliga finansieringsinstrument enligt artikel 6.4 i rådets förordning (EG) nr 1198/2006. Under år 2011 har inga ansökningar lämnats vidare till dessa fora för avgörande eller samråd.

Vid beredning av ansökan inför beslut måste handläggande tjänsteman beakta om stöd har erhållits från annan EU-fond eller om statsbidrag utöver den nationella offentliga andelen lämnats till insatsen. Frågor om detta finns upptagna som kontrollpunkter i de kontrollistor som används vid handläggningen av ärenden. Dessutom måste stödmottagaren vid inlämnande av ansökan om utbetalning intyga att för stöd beviljade utgifter inte har erhållit stöd från annan EG-fond eller statsbidrag utöver den svenska offentliga andelen enligt beslut för samma insats.

Bilaga 1.

Tabeller över länsvis stöfördelning

Hela programmet

Tabell 1. Antal stöd och totalt belopp (EFF-del)

Nr	Län	Antal stöd	Andel stöd (%)	Totalt utbetalt SEK t.kr.
10	Blekinge Län	45	7,7	13 614
20	Dalarnas Län	0	0	0
9	Gotlands Län	15	2,6	789
21	Gävleborgs Län	19	3,3	4 993
13	Hallands Län	64	11	34 937
23	Jämtlands Län	3	0,5	2 495
6	Jönköpings Län	2	0,3	1 572
8	Kalmar Län	19	3,3	8 839
25	Norrbottnens Län	25	4,3	5 620
12	Skåne Län	46	7,9	11 788
1	Stockholms Län	13	2,2	3 910
4	Södermanlands Län	3	0,5	99
3	Uppsala Län	4	0,7	140
17	Värmlands Län	1	0,2	77
24	Västerbottens Län	27	4,6	13 249
22	Västernorrlands Län	9	1,5	1 665
19	Västmanlands Län	20	3,4	436
14	Västra Götalands Län	174	29,9	81 957
18	Örebro Län	8	1,4	298
5	Östergötlands Län	4	0,7	122
	Övergripande Län	80	13,8	25 866
	SUMMA	581	100	212 467

Prioriterat område 1

Tabell 2. Antal stöd och totalt belopp (EFF-del); prioriterat område 1

Nr.	Län	Antal stöd	Andel stöd (%)	Totalt utbetalt SEK t.kr.
10	Blekinge Län	34	14,2	8 493
20	Dalarnas Län	0	0	0
9	Gotlands Län	4	1,6	85
21	Gävleborgs Län	6	2,5	121
13	Hallands Län	52	21,7	26 881
23	Jämtlands Län	0	0	0
6	Jönköpings Län	0	0	0
8	Kalmar Län	14	5,8	8 367
25	Norrbottnens Län	4	1,7	41
12	Skåne Län	23	9,6	799
1	Stockholms Län	5	2,1	262
4	Södermanlands Län	0	0	0
3	Uppsala Län	1	0,42	3
17	Värmlands Län	0	0	0
24	Västerbottens Län	4	1,6	19
22	Västernorrlands Län	2	0,8	3
19	Västmanlands Län	0	0	0
14	Västra Götalands Län	89	37	57 386
18	Örebro Län	0	0	0
5	Östergötlands Län	0	0	0
	Övergripande Län	2	0,8	9 134
	SUMMA	240	100	111 595

Prioriterat område 2

Tabell 3. Antal stöd och totalt belopp (EFF-del); prioriterat område 2

Nr.	Län	Antal stöd	Andel stöd (%)	Totalt utbetalt SEK t.kr.
10	Blekinge Län	5	2,9	1 323
20	Dalarnas Län	0	0	0
9	Gotlands Län	2	1,2	65
21	Gävleborgs Län	6	3,5	117
13	Hallands Län	6	3,5	619
23	Jämtlands Län	3	1,7	2 495
6	Jönköpings Län	2	1,2	1 572
8	Kalmar Län	4	2,3	422
25	Norrbottnens Län	18	10,5	2 309
12	Skåne Län	8	4,7	2 262
1	Stockholms Län	2	1,2	1 047
4	Södermanlands Län	3	1,7	99
3	Uppsala Län	3	1,7	137
17	Värmlands Län	1	0,6	77
24	Västerbottens Län	16	9,3	4 119
22	Västernorrlands Län	7	4,1	1 662
19	Västmanlands Län	20	11,7	436
14	Västra Götalands Län	54	31,6	12 799
18	Örebro Län	8	4,7	298
5	Östergötlands Län	3	1,7	70
	Övergripande Län	0	0	0
	SUMMA	171	100	31 928

Prioriterat område 3

Tabell 4. Antal stöd och totalt belopp (EFF-del); prioriterat område 3

Nr	Län	Antal stöd	Andel stöd (%)	Totalt utbetalt SEK t.kr.
10	Blekinge Län	6	6,3	3 797
20	Dalarnas Län	0	0	0
9	Gotlands Län	5	5,3	463
21	Gävleborgs Län	4	4,2	4 396
13	Hallands Län	6	6,3	7 438
23	Jämtlands Län	0	0	0
6	Jönköpings Län	0	0	0
8	Kalmar Län	1	1	50
25	Norrbottnens Län	2	2,1	3 178
12	Skåne Län	14	14,7	8 714
1	Stockholms Län	3	3,2	2 399
4	Södermanlands Län	0	0	0
3	Uppsala Län	0	0	0
17	Värmlands Län	0	0	0
24	Västerbottens Län	4	4,2	8 923
22	Västernorrlands Län	0	0	0
19	Västmanlands Län	0	0	0
14	Västra Götalands Län	23	24,2	11 082
18	Örebro Län	0	0	0
5	Östergötlands Län	0	0	0
	Övergripande Län	27	28,4	4 110
	SUMMA	95	100	54 550

Prioriterat område 4

Tabell 5. Antal stöd och totalt belopp (EFF-del); Fiskeområdesgrupper

Nr.	Fiskeområdesgrupp	Antal stöd	Andel stöd (%)	Totalt utbetalt SEK t.kr.
1	Vindelälven	3	20	188,491
2	Södra Bottenhavet	2	13,3	349,987
3	Fiskefrämjandet Stockholms Skärgård	1	6,7	162,526
4	Norra Bohuslän	0	0	0
5	Södra Bohuslän	3	20	400,318
6	Vänerskärgården med Kinnekulle	1	6,7	52,626
7	Vätternvårdsförbundet	1	6,7	52,000
8	Kustlandet	0	0	0
9	Gotland	2	13,3	93
10	Sydkusten	1	6,7	13,495
11	Tornedalen-Haparanda Skärgård	1	6,7	92,661
12	Kustlinjen	0	0	0
13	Blekinge Arkipelag Leader	0	0	0
14	Halland	0	0	0
	SUMMA	15	100	1 406

Prioriterat område 5

Tabell 6. Antal stöd och totalt belopp (EFF-del); prioriterat område 5

Nr.	Län	Antal stöd	Andel stöd (%)	Totalt utbetalt SEK t.kr.
10	Blekinge Län	0	0	0
20	Dalarnas Län	0	0	0
9	Gotlands Län	2	3,4	82
21	Gävleborgs Län	1	1,7	9
13	Hallands Län	0	0	0
23	Jämtlands Län	0	0	0
6	Jönköpings Län	0	0	0
8	Kalmar Län	0	0	0
25	Norrbottnens Län	0	0	0
12	Skåne Län	0	0	0
1	Stockholms Län	2	3,4	39
4	Södermanlands Län	0	0	0
3	Uppsala Län	0	0	0
17	Värmlands Län	0	0	0
24	Västerbottens Län	0	0	0
22	Västernorrlands Län	0	0	0
19	Västmanlands Län	0	0	0
14	Västra Götalands Län	4	6,9	237
18	Örebro Län	0	0	0
5	Östergötlands Län	0	0	0
	Övergripande Län	49	84,4	12 622
	SUMMA	58	100	12 990

Rapporten kan beställas från

Jordbruksverket • 551 82 Jönköping • Tfn 036-15 50 00 (vx) • Fax 036-34 04 14
E-post: jordbruksverket@jordbruksverket.se
www.jordbruksverket.se

ISSN 1102-3007 • ISRN SJV-R-12/18-SE • RA12:18

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska fiskerifonden
- En satsning på hållbart fiske -